VĀRDOS

tdien izlidojis uz Mas-
no Romas. Līdzīgi
kollēgam Torēzam,
u vadonis Pad. savie-
ilgāku laiku atpūtā,
pēc smadzeņu operā-
bija jāizdara pēc ie-
klizmā.

kara nebūs līdz nā-
m, pazīstamā Loida
sabiedrība vērtē kā
zams no apdrošināša-
sept. Kanadā atklāja-
izstādes eksponātiem.

vadonis Degrels atro-
paskaidrojis kāds
deputāts, dibinoties
slēpumainu vēstuli.
a aizbēga uz Spāniju.
u notiesāja uz nāvi
pānijai Degrelu izdot,
aziņoja, ka viņam iz-
Pēc citām ziņām,
es Dienvidamerikā.

erves virsnieku un
tu nolēmusi Spāni-

vi" virs Neapoles līča
zējuši vairāki itaļu
ki. Priekšmets bijis
rā, ovāls pēc formas,
gaismu un velkli
800 m augstumā.

Afrikā, atrastas olas,
rādīšoties par dino-
ādā gadījumā to ve-
milj. gadu. Olas no-
lzejam Londonā tu-

dicīniskā personāla
0 jūdžu radijā ap
okrīstu pirmā atom-
Nujorkas štata ci-
komisijā. Apkop-
kaitu pēkšņa uzbru-
vērtē uz 140.000.

Kazachstanu un
elšoties liels skaits
u, lai strādātu pie
ziņo Kijevas raidī-

Rietumvācijas aina-
istrumvācijas pasta
Hamburgas ostas
amburga — vieno-
Vācijas vārti uz
agandai Rietumvā-
vojis spiedogu ar
komūnistu dikta-

lodes valsts ārlietu
par starptautiskā
rošanu ierosinājušas
ebruārī.

devies uz Mara-
kā, kur viņš nodo-
ī ā nedēļas ilgo at-
akeša ir iemīļotākā
eta.

estādes dzen pēdas
izsūtījuši veselu
jauniesaucamajiem,
ukt uz ārzemju ci-

no Maršala plāna
vārī. Līdz šim tā
rdus dolaru un ta-
ieciski pietiekami
iztikt pati saviem

sa floti rietumu sa-
rasījis angļu gaisa
eks lords Teders.
sa spēkus cīņā pret
aizstāt vienīgi ar
masām.

u partija uzaicinā-
tis ap Himalajiem,
dz Burmai, 22. de-
uz apspriedi. Tajā
as, kas izriet no Hi-
stratēģiskās nozī-

niris Indijas mini-
etnieks Patels 75 g.
a arī iekšlietu, in-
dijas valstu mi-
to uzskatīja par
Veru. Patels bija
as spēja vadīt In-
nemierīgās masas.
personīgs draugs,
nijās pret rašu dis-
rdarbību.

ms valda Ungārijā
atelītvalstīs, kādēļ
kās strāvas patē-
u pa daļai izskaid-
trādnieku pasīvu

rināt arī vēl 1951.
āt uz visu pasauli,
nojot Vatikāns.
iju" jaunās UN
ujorkā ziņo AP.
mu koncentrējuši
iesību nodaļu. Do-
kušās no UN vecā
paslēpušās iesai-

roti 8 Nujorkas
s paskaidrot, vai,
partijas biedri.

Kilipu parāda at-
Čerčilam kādā
atgādināja turie-
jaunības dienās,
araliskajā flotē,
ppircis Čerčilam
Čerčils svinīgi
visiem procen-

LATVIJA
Latvian Newspaper
Nr. 99 (443) Dec. 23, 1950
Publisher and Editor: Valdemārs Lambergs, Schwäbisch Gmünd, DP Camp Artillerie-Kaserne, Phone Schw. Gmünd 2159. Printer: Remsdruckerei Sigg, Härtel & Co, Schwäbisch Gmünd, Paradiesstr. 12. Published twice weekly Circulation 11.000. Sponsor-International Refugee Organization.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 99 (443)
Sestdien, 1950. g. 23. dec.
Iznāk trešdienās un sestdienās Izdevēja: Latviešu Centrālā Komiteja. Galvenais redaktors V. Lambergs (darbā neatrodas); galv. red. vietn. M. Čulītis. Redaktori: P. Kliāns, V. Lesiņš, E. Raisters, L. Švarcs Austrālijas redakcijas vad. A. Šmits (21, Linden Avenue, Wendouree, Ballarat, Vic., Australia). Red. adr.: (14a) Schwäbisch Gmünd, DP Camp Artillerie-Kaserne, tālr. Schw. Gmünd 2159

UZ ZIEMSVĒTKIEM

Lūk. 2, 10—11: „Redzi es jums pasludinu lielu prieku, kas visiem ļaudīm notiks, jo jums šodien Pestītājs dzimis, kas ir Kristus, Kungs Dāvida pilsētā.

Prof. Dr. theol. T. GRĪNBERGS
Latvijas ev. lut. baznīcas archibīskaps

Mīļie svētku svētītāji. Šī vēsts atskanēja uz Betlemes lauka un vērš tā mūsu skatus uz Betlemi, mazu nenozīmīgu pilsētiņu jūdu zemē. Šī vēsts tapa pasludināta ganiem, kas sargāja savus lopus, vienā tālā tālā tāl

ĶIBILDA SVĒTĀS NAKTS REDZĒJUMS

PĀVILS KLĀNS

„Iedomājies," teica skolas apkalpotājs Ķibilds. Viņa balss skanēja reizē no visām pusēm, it kā saukātu miglā apmaldījušies neredzami putni. „Iedomājies," viņš teica man tā kā pie auss, tā kā virs galvas, „es atkal varu staigāt pa pasauli."

„Tas ir skaisti," es viņam atbildēju, bet pašu runātāju vēl arvien nevarēju saskatīt. Es biju apmeties uz soliņa augstā Švābijas piekrastē un skatījos, kā pa ieleju pasaulē ienāca Ziemsvētki un kā meži un jumti apsniga un kā tālo uguntiņu mirgošana aizvelkās ar pērslu virpuļiem. Ķibilds — tas bija tas pats, kas pirms kādiem gadiem uz Zviedriju bēgdams noslīka un nu gulēja jūras dziļumos, atstājis krastā nez, kur kara dienās noklīdušu sievu un dēlēnu. Un tā kā es viņu ļoti labi pazinu, man nemaz nebija laiki no viņa pēkšņās atnākšanas, un mēs turpinājām sarunāties.

„Nu, tad pastāsti, ko tu pasaulē labu redzēji," es teicu, un viņš, cik varēja nojaust, kopā ar pērslām ap mani virpuļodams, tūliņ arī sāka:

„Gulēju zem ūdeņiem jau sešus gadus. Sāni bija nospiesti gluži stīvi, bet es jau nevarēju pakustēties. Pirmajā gadā visu ziemu vēl maniju Kurzemes krastā liesmas, kuŗu atspīdums lauzās cauri zaļām un liganām ūdens šūpām. Vēl maniju pašus zemes pamatus drebam, no kā dunēja visa jūras grīda, gliemeži aizvilkās vairāk dziļumā un sīkās zivis bariem vien šāvās man garām. Tad ilgu laiku pie manis lejā bija tikai melna tumsa un liels smagums — ak, ja tu zinātu, kā spiež tas ūdens, kas šais gados satecējis no Daugavas, Lielupes un Ventas! Nu, bet tad vienu nakti pēkšņi maniju dīvainu vieglumu kaulos. Varēju pacelt galvu un redzēju ūdeni maigi atvizam tādās pašās zaļganās un zeltainās atblāzmās kā toreiz. Vilņi zibēja un sīkās putu pērlītes dega. Likās, ka Kurzemē atkal plosās ugunsgrēks, vēl liesmaināks nekā toreiz — tik daudz bija spožas gaismas manā zaļajā kapā. Un uz reiz es maniju sevi ceļamies augšup, drīz biju jau virs līmeņa, un pirmo reizi varēju iekampt sāļo, svaigo gaisu, ko tik ilgi nebiju baudījis. Ak, kas tās bija par brīvības un vēja dzirēm! Neko daudz nebrīnēdamies — tik apmulsis es biju — gāju pa viļņu mugurām uz krastu, un man bija viegli iznāt ceļu, jo Kurzemes pamalo patiesi stāvēja tādā mirdzumā, ka es nokaunējos — vai tad maz drīkst postā redzēt tik daudz skaistuma? Kāpas un mežu švīka kā melna robota garoza dalīja mirdzošās debesis no f ens atspīdumiem. Bet kad biju klāt un grasījos likt pirmo soli dzimtenes smiltīs, es ieraudzīju ko tādu, ko mana no ūdras ilgās skalošanās apreibušā galva nespēja aptvert — tās nebija nekādas kara liesmas, kas tur šāvās debesīs! Krastā varena un kupla, sniegdamās no kāpu grīļa līdz pašiem pusnakts mākoņiem, tūkstošs sveču piebērta dega milzīga, zaļa egle — tik augsta, tik cēla kā vislielākā bāka pasaulē, un viņas gaisma, tā man šķita, varēja būt redzama tālu pāri arī Zviedrijā un Britānijas salās, un apkārt zemes lodei Austrālijā un Kanadā. Varētu likties, ka es muldu, bet man nudien gars nenesās uz jokiem — kāpu smiltis vēl redzamas manu kāju pēdas un arī manu balsi tu taču dzirdi — tātad abi esam pie pilna prāta.

Bet tas nav viss. Jau sāku brīnīties, kā tas var būt, ka zemes niknie sargi tik lielam kokam ļauj tik brīvi liesmot, kad uzreiz egles sakņu milzu dobumā iraudzīju pats sava pagasta skolu — to pašu, kur gadus biju nokalpojis, grīdas un gaiteņus mēzdams, — un brīnījos no jauna, kā šī te gadījusies pašā jūras krastā. Pats nemaniju, kā kājas mani nesa tālāk. Durvis likās pašas atveramies; kāpņu izžuvušie dēļi likās maigi noknakstam zem soļiem; un no āra, no egles spožās mirgošanas caur logu stikliem visā ēkā drebēdama krita gaisma, un klasēs un gaiteņos kustējās ēnas, it kā skola būtu pilna dzīvu cilvēku. Es gribēju redzēt, vai skolas zālē krāsnīm nokoptas priekšas, vai kur neredz izbirušas ogles, un vai sanests pietiekami malkas? Un kad es pavēru durvis, man sāka drebēt rokas un no acīm es manīju nobirstam asaras: tur, telpas puskrēslā, lielās āra gaismas maigi apstarota, sēdēja mana Marija — viņa, ko nebiju gadiem redzējis, — un vērpa; un pie viņas kājām, sveču mirdzēšanas pilniem gaišiem matiem rotaļājās dēls, paša dēls, kam biju skatījies acīs vēl gluži mazam esot."

Pēkšņi Ķibilds apklusa, man likās, ka dzirdu putenī rīstīšanos un klepu, un es paklusām uzsaucu: „Ej, — kur tu paliki?" Un viņš tūlīn it kā atkal nolaidās no gaisiem, un viņa balss atkal dūdoja man ap pieciem: „Nu jā... ek... ko nu... Bet tas nav viss. — Tas ir labi, ka tu nāci, — teica Marija, ūn man nezin kādēļ uzreiz radās liela bijība, kas neļāva viņai tuvoties. — Es tevi saucu, — viņa teica, — sešus gadus esmu vērpusi, un kodeļa drīz būs galā. Ej pasaulē un saki to. —

Tu vari iedomāties, kā es apmulsu. Ak, cik viņa skaista bija kļuvusi: seja tā pati, tikai sirma kā ābele mirdzēja viņas galva. Un vai atceries attēlus, kas karājās gar zāles sienām? Lūk, kamēr es tā skatiem apglāstīju Marijas pieri, pēkšņi no viņa krēslas pilnā kakta, kur zināju Raini pie sienas, iznāca pats cienījamais dzejnieks un, lēni soļus likdams, apstājās gaismas lokā pie Marijas ratiņa. Man nebija laika brīnīties, notika citas, vēl dīvainākas lietas. Rau', — patiesi nu redzēju nokāpjam no sienas veco Baronu un Valdemāru, un pār loga krusta ēnu uz grīdas pārkāpa Auseklis ar Kronvalda Ati. Un tad uzreiz no malu malām sāka pulcēties ēnas, kuŗas visas nemaz nepazinu — tur likos redzam Antonu Austriņu un Edvartu Virzu; likos pamanām Pāvilu Rozīti un Ādolfu Ērsu, un Emīlu Dārziņu ar Jāni Poruku. No skolotāju istabas cienīgi un stalti iznāca Jānis Čakste, un tad uzreizi varēja dzirdēt itin kā piešus šķindam — man garām paceltām galvām aizgāja Kalpaks ar Briedi. Ēnas nāca vēl un vēl, un visas stājās ap ratiņu pie loga, un klusēja, tik dziļi un uzmanīgi klusēja, ka caurī jūras vienmērīgai šalkoņai bija manāma vienīgi ratiņa vieglā dūkšana. Uz viņu caurspīdīgajiem pieciem un pierēm gulēja lielās egles gaisma; klusēdami un, likās, lielās rūpēs tās raudzījās vērpējas pirkstos, zem kuŗiem kodeļa raucās arvien mazāka un mazāka. Bet jo vairāk ēnu sanāca telpā un jo ilgāk tās vērās pavedienu tecēšanā, jo spožāks un gaisīgāks tas kļuva un beidzot mirdzēja tā, it kā būtu no tīra sudraba.

Un kamēr mēs visi tā stāvējām un vērojām, kā kodeļa dila un ratiņš zibēdams skrēja, vīdams arvienu jaunus sudraba sprīžus, kaut kur tālu laukā varēja sadzirdēt tādus kā airu šļakstus — kādas laivas smaile atdūrās krastā, un sīkajos zvirgzdos un oļos nočirkstēja soļi. Tad tie nāca augšā, kāpņu dēļi liegi noknakstēja, durvis vērās, un telpas maigajā gaismā ienāca Kārlis Skalbe, vēl ar jūras ūdens pilieniem deniņos, ar tālumu vēdām un klusēšanas zīmēm vaigā. Un tūlīt aiz viņa durvis vērās vēlreiz, un Pāvils Gruzna, uz sliegšņa platmali plašā vēzienā pacēlis, ar noliektu galvu sveicināja tālos, sen neredzētos tēlus.

Pavediens, kas tecēja zem vērpējas pirkstiem, no svētku nakts viesu domām bija kļuvis tik spožs, ka sāka mirdzēt. Un kad tā gaisma likās visspožāka, klusajā telpā atskanēja vērpējas dziļa, grūta nopūta. Nu kamols pilns, un kodeļa drīz būs galā, — viņa teica it kā pati sev, taču es zinu, ka visi dzirdēja, jo arī pats esmu ēna. Viņa piecēlās un deva dēlam rokās lielu, sīdrabaini vizošu kamolu — Še, met to pasaulē, met augstu un tālu, lai Ziemsvētku dienā ļaudis zina, kur saulīte lēc, vērpēja vēlēja, un, piegājis logam, puisēns pameta to gaisā. Kamols atrisa un izzuda debesīs, bet sudrabotā pavediena gals, lokos starp ēnām izlocījies, palika uz skolas spodrās dēļu grīdas. — Māmiņ, vai aizsniegs? Cik tālu ir pasaule? — jautāja dēls. Un māte, no jauna kodeļai pievērsusies, domīgi atmāja: — Aizsniegs. Lai cik tālu būtu pasaule. Ja vien ļaudīm patiks pamest skatu debesīs. —

Ratiņš dūca tālāk, ēnas klusēja un egle aiz loga pamazām dzisa rītausmas pelēkajā blāzmā. Un tiklīdz pagaisa tās pēdējā zvaigzne, nebija vairs ne ēnu, ne vērpējas, ne pašas skolas. Es redzēju sevi vientuļu Kurzemes kailajā krastā un sajaucos ar puteni, jo savā zaļajā kapā es vairs nevaru atgriezties.

Šinī brīdī Ķibilds atkal apklusa. Es veltī klausījos naktī, kas pamalē jau metās gaišāka, un sāka likties, ka esmu sapņojis. Bet tad viņš runāja man par lielu prieku, jo neko es tā negribēju zināt, kā to, vai vērpējai vēl bija palicis ko vērpt:

„Tev liksies, ka šādas ainas drīkst redzēt tikai svaidītie, un ka apkalpotājs ir par vienkāršu, lai saprastu, ko nozīmē tāds notikums. Bet nenopulgo mani, ja atzīšos — man prieks, ka biju aicināts to visu redzēt — un nevis, lai atkal nogulditu jūras zaļajā kapā. Es esmu te, un es būšu citur un visur, lai stāstītu. Es esmu sūtnis, kam vairs nebūs miera, līdz..."

„Līdz?" es spēji pārjautāju. Bet balss bija apklususi. Sniegs vairs nesniga, zeme bija balta, un pie debess, lēni no mežiem izkāpdams, spoži izritēja liels, starojošs Ziemsvētku saules kamols. Viens stars iekrita man rokās un es skaidri redzēju, ka tas vērpts no Svētās nakts domu un sapņu vistīrākās un maigākās vilnas, pilns slēptu aicinājumu un gaidu, tāpat kā visi tie citi stari, kas Ziemsvētku rītā nogulst uz Latvijas ļaužu pierēm un pleciem.

Valentīns Pelēcis

DECEMBRIS / (NO KRĀJUMA MANAS DZIMTENES DIVPADSMIT MĒNEŠI)

Visskaudrāko salu un visniknākos sniegputeņus atnes ziemeļaustrenis. Dažreiz nedēļu ilgi viņa spivā un vienmērīgā aurošana nenorimst. Kā durstīga, saltumā sasvilusi straume gaiss nemitēdamies plūst uz rietumiem. Dziesnas kupenas pāraug dārzu sētas, aizputina grāvjus un notekās, izdzēš zvēru miņas, bet māju aizvēja pusē vētra ap pakšiem brāzdamās uzcel baltas velves līdz pašiem jumtiem. Aiz blāvā jūkļa neredzami aulo padebeši, un no tiem kāds savā darbā apskurbis trakulis milzīgām lāpstām ber sniega klēpjus. Tie ir skaitā neaptverāmi sīku, sausu un asu ledus zvaigznīšu pulki, kas jau nedaudz soļu attālumā aizkūp kā biezs miglājs, paslēpdams mežus un apvāršņus. Pāri klajumiem izaug vērpetēs sagriezti sniega stabi, kas nikni svilpdami uzbrūk vientuļiem kokiem un gājējiem. To pēdās plūst bezgalīgas un nebeidzamas puteņa straumes; izfecēdamas no pašas ziemas sirds, ar neremdināmu saltumu tās pieelso pasauli, kas ierāvusies zem bieza sniega apklātiem jumtiem siltās kūtīs un istabās, ierakusies zem saknēm un velēnām, vai paslēpusies upju un ezeru dziļumos.

Bet paklausies vien — un varbūt iemīlēsi baltās ziemas dzīres! Sniega upes nav nemaz tik vienmuļas, tām ir savi dīvaini likumi, ko velti meklēt ūdens straumēs. Paldas un odzes vijīgumā izlocīdamās, tās kā avoti kūpēdami tek pret visstāvāko kalnu, un, paugurus pārskrējušas, pēkšņi norimst kā nobijušās. Ja ir pacietība šai apburtajā vietā apsēsties, tad sadzirdi klusu sanēšanu, un jau pēc neilga laika tevi apņem klusums, un piepeši rodas vēlēšanās kopā ar irbju pulku palikt kupenā un ilgi klausīties ziemas noslēpumainajā dziesmā.

Ir tomēr vietas, kur pat vistrakākie puteņa joņi nespēj iespraukties. Tie ir biezie gāršu skuti ar rempuļaino apšu un pinkaino egļu mudžekļiem. Pa zariem lejup te nolaižas tikai aukstums un sijājas smalkas sniega strūklas, bet vētra pāri skriedama klūp un nikni peras līdz debesu malai nebeidzamos un sastingušos galotņu iesmos. Pazarē vāvere naski loba savu vakariņu čiekuru, un viņas sirmajā kažotiņā birst iezilganas sarmas adatiņas.

Maz braucēju un vēl mazāk gājēju šādās dienās dodas ceļā. Pa īso gaismas viedu katrs steidzas nonākt mājās, jo ar pirmo krēslu pazūd ceļi un attālumi. Vienīgi ilgi kalpojuši zirgi nemaldīgi satausta ceļu pamatus, un vai pēc kāda liela, grāvmalā apledojušā akmeņa pieres vai krūmu pudura neļauj sniegputenim samulsināt acis.

Pagalmos pa dziļi izraktām stigām cilvēki pārstaigā ziemas elpai nepieciešamos soļus. No šķūņa uz kūti aizšūpojas ņipra tumšmate ar dāboliņa nastu. Viņas vaigi ir kā sarkani paradīzes āboli un pārslas, piekerdamās skropstām, liek pieminēt ābeļu ziedus. Dābola nasta tās piecos savā smaržā ir apslēpusi visus viņas nesējas pērnos sapņus, un tie, pēc laika apriņķodami savu loku, cauri vijīgiem pirkstiem kā siltas piena straumes skanēdami salīst slaucenē, kur pat uzcelta jauna dzīvojamā ēka — var ievākties vācieši un tie vēl gribēs, lai pārdod pienu un olas. Tad jau labāk pieturēt bēglus, kas tup klusi un nevarīgi. Ko mēs te darām pa tām divi istabām, tur saimniekam maz dalas. Bet par saviem izgulētiem āboliņa salmiem uz kūtsaugšas gan kliedz.

„Jūs droši vien kāds zināt, kur šeit ir tuvākais ceļš uz Avotiem?" Dagnija iejautājās māju ļaudīm. Uzklausījusi garus un plašus padomus, viņa atvadījās no saviem ceļa biedriem, jo līdz Avotiem bija savi astoņi kilometri, un vajadzēja laikus taisīties ceļā, lai vēl līdz vakaram tiktu atpakaļ.

Mīcīdamās pa neizbrienamajiem māla ceļiem, laipodama pa grāvmalēm, šķērsodama nokoptos tīrumus, Dagnija palēnām tuvojās Ēdolei, un drīz nolēma, ka aiz nākošā meža stūra pirmajām mājām vajadzēja būt Avotiem.

Izlasījusi uz ceļa staba lielceļa malā mājas nosaukumu, Dagnija iegriezās garā liepu un kļavu gatvē, kas aizlocījās līdz pašam pagalmam, kur plaša un veca dārza vidū snauda Avotu dzīvojamā ēka.

Dārzā locījās kāda sieviete grābdama kaudzē sakritušās lapas, bet, ieraudzījusi nācēju, pazuda istabā.

„Nekas — aciga meitene," Dagnija nodomāja sevī, un pieklaudzināja pie nama durvīm.

Tās atvērās tik ātri, it kā viņa būtu jau gaidīta, un kad Dagnija jautāja pēc gleznotāja Vilja Oškalna, sieviete uzmeta Dagnijai ātru un pētīgu skatu, aicinādama to dziļāk.

Avoti bija lielas un rūpīgi koptas mājas. Spodri izberztās gridas, svītrotie, pašaustie celiņi, kas aizlocījās pāri istabām, košās podu puķes uz palodzēm un tīkamais klusums un miers apņēma ienācēju ar siltu mājīgumu, un Dagnija uz mirkli aizmirsa piebradātās istabas, caurbraucēju barus, samidītos salmus un bērnu trokšņošanu, kas palika kaut kur tālu ārpasaulē.

Kamēr Dagnija priecājās par Avotu spodrību, ienāca pats Vilis Oškalns, un Dagnija steidzās tam nodot Kapteiņa vēstuli.

Ātri to izlasījis, Vilis iesvieda saņurcīto papīra lapu krāsns pavērtajā mutē, un smaidīdams sniedza Dagnijai roku.

„Nāciet tālāk — uz manu valstību," viņš aicināja, „un viņi iegāja Oškalna istabā, kur no visām sienām raudzījās preti gleznotāja darbi. Tur bija pāris eļļas un daži akvareļi, bet visvairāk grafikas, liels skaits asējumu, ogles, un arī daži kokgriezumu novilkumi. Kaktā stāvēja vairāki iesākti audekli, galds bija piekrauts grāmatām un papīriem, juku jukām samestām skicēm un studijām, turpat krāsu kaste, otas un dažādas adatas, kalti, vara plates un naži, kas Oškalnam bija nepieciešami darbā.

„Kā mūzejā!" priecājās Dagnija, pētīdama Oškalna darbus, kamēr pats mākslinieks rūpīgi aizvēra durvis, piegriezdams atslēgu.

Ar vienu kāju klibs, Oškalns karošanai nederēja, un, atgriezies no Rīgas savās tēva mājās, turpināja pasākto darbu.

Avotus, kas bija bagātas un skaistas mājas, par savu mītni bija izraudzījuši trīs vietējās žandarmērijas virsnieki, ieņemdami divas istabas mājas galējā spārnā, kādēļ neviens bēglis Avotos mājvietas vairs nemeklēja, un dzīve še ritēja klusi un šķirti no ārpasaules burzmas.

Uzkāruši kaklā savas ķēžusuņu važas, žandarmi bieži braukāja apkārt, pazuzdami arī uz ilgāku laiku, bet kad tie atgriezās, Avotu saimniecei bieži bija jācienā bargie kungi ar pusdienām, atņemot dzīvību dažai labai Avotu pīlei. Atmaksādami par šo laipnību ar kādu Francijā nolaupītu pudeli, žandarmi labprāt vēlējās pasēdēt Avotu lielajā goda istabā, plāpājot ar Vili par visu, kas vien slēpās viņu sentimentālajās dvēselēs, ko līdzsvaroja nežēlība un valdītkāre. Visu to Vilis pacieta ar smaidā sastingušu seju, bet parasti pēc šādām debatēm mēdza gāzties virtuvē pie skābās putras poda un saukt:

„Jānoskalo tas salkanais nelabums no mēles!"

Bet, lai cik pretīgas Avotu ļaudīm bija šīs sirsnīgās vakariņas, kur ar glāzi pie trešās pogas žandarmu kungi uzsauca augstas laimes savam vadonim, tomēr kāda vajadzība lika to visu pieciest, kaut īsti skaidri to zināja un saprata tikai pats Vilis un pa daļai viņa māsa, kamēr vecajiem saimniekiem bija tikai vāja nojauta par patiesību, kas slēpās, aiz šīs spēles.

Nostiprinoties frontei ap Kurzemes cietoksni, šaurajā piekrastes joslā sāka mutuļot strauja rosība, un risinājās notikumi, kas dažbrīd šo ielenkuma stūri pārvērta par iekšēju kara lauku, kur sadūrās tik daudz strāvojumu, ideju, pretēšķību un nolūku, bieži grūti bija izšķirt, kas kuŗam draugs, kas ienaidnieks.

(Turpinājums sekos)

Ingrida Vīksna

Mums jābeiz jūcā

ROMĀNS

(34. turpinājums)

„Hari, Hari, tad līdz šejienei tu esi atkarojies! — viņš apsveica pagaru puisi, kas mazgājoties savas acenes bija uzkabinājis uz zeduļu sētas, un nu mirkšķinādamies bļenza uz atnācēju pusi. Uzspraudis acenes atkal uz deguna, garais pārsteigts novalbstījās un iesaucās:

„Nudien, Tedis, vecais dragātājs! Vai tad tev arī pietika? Esi sumināts!"

Apstājušies pie akas, atnācēji sarokojās ar vecajiem Kalnāju iemītniekiem, un tie zināja stāstīt, ka kūtsaugšā jau labu laiku mitinoties kāds ducis bēgļu. Vēl bēgļu ziņā bija divas pašauras istabas, viena tukša, otra ar garu galdu un soliem vidū, un tur nu ēda, dzēra, nika, snauda un gaidīja savu stundu visa lielā bēgļu saime.

Nolikusi savu portfeli istabas stūrī, Dagnija nolēma sagaidīt vezumniekus un tikai tad doties tālāk uz Avotiem, kas bija viņas īstais ceļa mērķis.

Pajūgs ieradās Kalnājos no otras puses, pa iebraucamo ceļu, un Dagnija ar izbrīnu vēroja, ka sētsvidū neparādījās ne saimnieks, ne saimniece, nedz arī kāds cits māju cilvēks, lai saņemtu jaunos atbraucējus.

„Ko nu par mūsu kungiem," atmeta ar roku viens no vecajiem Kalnāju iemītniekiem, „tie jau bēg no mums kā no mēra, laikam bail, ka kāds nesadomā mangot pēc kartupeļiem. Un saimniekam jau arī nav laika — kamēr izstūrē tās savas divas kuļmašīnas pa pagastu.

„Tad jau laikam šis ir vareni bagātas mājas?" Dagnija iejautājās.

„Kur nu — trūcīgākās visā pagastā..." brillainais dīvaini savlebās, „tik vien ir, kā tās plikās sienas un kūtsaugša I nedomā te kādu lopu bieti vai kāli izkaulēt!"

„Bet dzīvot jums te atvēl — tik lielam baram?"

„Kā nu neatļaus — pagasts jau devis rīkojumu, ka visās mājās, kur liekas telpas, jāuzņem bēgļi. Un Kalnājos nupat uzcelta jauna dzīvojamā ēka — var ievākties vācieši un tie vēl gribēs, lai pārdod pienu un olas. Tad jau labāk pieturēt bēgļus, kas tup klusi un nevarīgi. Ko mēs te darām pa tām divi istabām, tur saimniekam maz dalas. Bet par saviem izgulētiem āboliņa salmiem uz kūtsaugšas gan kliedz.

„Jūs droši vien kāds zināt, kur šeit ir tuvākais ceļš uz Avotiem?" Dagnija iejautājās māju ļaudīm. Uzklausījusi garus un plašus padomus, viņa atvadījās no saviem ceļa biedriem, jo līdz Avotiem bija savi astoņi kilometri, un vajadzēja laikus taisīties ceļā, lai vēl līdz vakaram tiktu atpakaļ.

Mīcīdamās pa neizbrienamajiem māla ceļiem, laipodama pa grāvmalēm, šķērsodama nokoptos tīrumus, Dagnija palēnām tuvojās Ēdolei, un drīz nolēma, ka aiz nākošā meža stūra pirmajām mājām vajadzēja būt Avotiem.

Izlasījusi uz ceļa staba lielceļa malā mājas nosaukumu, Dagnija iegriezās garā liepu un kļavu gatvē, kas aizlocījās līdz pašam pagalmam, kur plaša un veca dārza vidū snauda Avotu dzīvojamā ēka.

Dārzā locījās kāda sieviete grābdama kaudzē sakritušās lapas, bet, ieraudzījusi nācēju, pazuda istabā.

„Nekas — aciga meitene," Dagnija nodomāja sevī, un pieklaudzināja pie nama durvīm.

Tās atvērās tik ātri, it kā viņa būtu jau gaidīta, un kad Dagnija jautāja pēc gleznotāja Vilja Oškalna, sieviete uzmeta Dagnijai ātru un pētīgu skatu, aicinādama to dziļāk.

Avoti bija lielas un rūpīgi koptas mājas. Spodri izberztās gridas, svītrotie, pašaustie celiņi, kas aizlocījās pāri istabām, košās podu puķes uz palodzēm un tīkamais klusums un miers apņēma ienācēju ar siltu mājīgumu, un Dagnija uz mirkli aizmirsa piebradātās istabas, caurbraucēju barus, samidītos salmus un bērnu trokšņošanu, kas palika kaut kur tālu ārpasaulē.

Kamēr Dagnija priecājās par Avotu spodrību, ienāca pats Vilis Oškalns, un Dagnija steidzās tam nodot Kapteiņa vēstuli.

Ātri to izlasījis, Vilis iesvieda saņurcīto papīra lapu krāsns pavērtajā mutē, un smaidīdams sniedza Dagnijai roku.

„Nāciet tālāk — uz manu valstību," viņš aicināja, „un viņi iegāja Oškalna istabā, kur no visām sienām raudzījās preti gleznotāja darbi. Tur bija pāris eļļas un daži akvareļi, bet visvairāk grafikas, liels skaits asējumu, ogles, un arī daži kokgriezumu novilkumi. Kaktā stāvēja vairāki iesākti audekli, galds bija piekrauts grāmatām un papīriem, juku jukām samestām skicēm un studijām, turpat krāsu kaste, otas un dažādas adatas, kalti, vara plates un naži, kas Oškalnam bija nepieciešami darbā.

„Kā mūzejā!" priecājās Dagnija, pētīdama Oškalna darbus, kamēr pats mākslinieks rūpīgi aizvēra durvis, piegriezdams atslēgu.

Ar vienu kāju klibs, Oškalns karošanai nederēja, un, atgriezies no Rīgas savās tēva mājās, turpināja pasākto darbu.

Avotus, kas bija bagātas un skaistas mājas, par savu mītni bija izraudzījuši trīs vietējās žandarmērijas virsnieki, ieņemdami divas istabas mājas galējā spārnā, kādēļ neviens bēglis Avotos mājvietas vairs nemeklēja, un dzīve še ritēja klusi un šķirti no ārpasaules burzmas.

Uzkāruši kaklā savas ķēžusuņu važas, žandarmi bieži braukāja apkārt, pazuzdami arī uz ilgāku laiku, bet kad tie atgriezās, Avotu saimniecei bieži bija jācienā bargie kungi ar pusdienām, atņemot dzīvību dažai labai Avotu pīlei. Atmaksādami par šo laipnību ar kādu Francijā nolaupītu pudeli, žandarmi labprāt vēlējās pasēdēt Avotu lielajā goda istabā, plāpājot ar Vili par visu, kas vien slēpās viņu sentimentālajās dvēselēs, ko līdzsvaroja nežēlība un valdītkāre. Visu to Vilis pacieta ar smaidā sastingušu seju, bet parasti pēc šādām debatēm mēdza gāzties virtuvē pie skābās putras poda un saukt:

„Jānoskalo tas salkanais nelabums no mēles!"

Bet, lai cik pretīgas Avotu ļaudīm bija šīs sirsnīgās vakariņas, kur ar glāzi pie trešās pogas žandarmu kungi uzsauca augstas laimes savam vadonim, tomēr kāda vajadzība lika to visu pieciest, kaut īsti skaidri to zināja un saprata tikai pats Vilis un pa daļai viņa māsa, kamēr vecajiem saimniekiem bija tikai vāja nojauta par patiesību, kas slēpās, aiz šīs spēles.

Nostiprinoties frontei ap Kurzemes cietoksni, šaurajā piekrastes joslā sāka mutuļot strauja rosība, un risinājās notikumi, kas dažbrīd šo ielenkuma stūri pārvērta par iekšēju kara lauku, kur sadūrās tik daudz strāvojumu, ideju, pretēšķību un nolūku, bieži grūti bija izšķirt, kas kuŗam draugs, kas ienaidnieks.

(Turpinājums sekos)

SVĒTKI

NEPATĪKAMAS VELTES
SAPRAST — OGLES NO
CENTĪGAIS ZIEMSVĒTE

Speciālrak

Arī sestie Ziemassvētki
pasaules kara nav atnesuši
salās ilgi gaidīto līgsmību
bu. Starp paskopajām u
dāvanām Ziemassvētku ve
dis arī f anču ministra
mu, ka vēl vajadzīgas v
milj. mārciņu, lai stiprinā
jas bruņotos spēkus, un a
saukļus — strādāt ilgāk,
lielākas algas, krāt vairāk,
žoties personīgajos izdevum
dāvanu maisa ārā lien ar
dārdzības un ogļu krizes
zirdziņi. Klausoties Zien
priecas un miera vēsti, an
mēr nopietni, ja ne drūmi
otram vaicā: „Vai tiešā
karš?"

Ja kāds pirms pieciem ga
tu teicis, ka 1950. g. Ziema
vārdi „nopietns, drūms st
„3. pasaules karš", „Pad. sa
60 atombumbu", atkal p
laikrakstu slejās, ka sviest
cukurs un ogles vēl vienm
racionētas, angļi šādu pravie
tu par ģeķi. Protams, tie zi
Anglija no kara iznākusi a
giem zaudējumiem, bet nevi
šaubījās, ka ar darbu, iztur
cietību un atteikšanos visu
atkal atgūt. Taču viss iz
citādi kā iecerēts. Taisni ta
Anglija varētu atelpot, lepn
veroties uz nostaigāto grūto
balu, atkal jāsāk maksāt m
ram, pagaidām gan tikai
jam". Tāpēc arī var saprast,
glija karu negrib un vēl 5
pēc 12. stundas mēģinās atr
ņemamu atrisinājumu saru
konferencēs, tomēr apzinoties
jābūt stipram un līdzvērtīga
nu partnerim.

Angļu tauta tagad zina, k
gais miera ienaidnieks ir
vienība un tās zvērinātie ko
kas apņēmušies salauzt
mugurkaulu pie Gangas, N
Temzas. Un tomēr angļi
runāt ar jauno dzelteno Šei
nā un arī sarkano Kremli, la
nātu kaut vai slepenās saru
vērst karu. Ar gandarījum
teikt, ka arī „mazais" cilvēks
jā sāk saprast tos tūkstošus,
stājuši savu tēvzemi, lai izb
tirannijas un nāves. Nav v
dījumu, kad, stāstot par jūni
aizvešanām, angļu lēdija na
sītu: „Jā, bet kāpēc tad jūs
cāt policiju?" Tikai trimd
visi vēl nesaprot, kad tie nor
miera nebūs, bet draud karš
komūnisms līdzīgi vēzim jāo
ķirurga nazi, jo baigo slimību
ārstēt ar zālēm un apstarošan

To saprot arī tie, kas
presē brīdina no jaunas Min
Tie norāda, ka ja Ķīna nā
nedēļās vai mēnešos negroz
taktiku, tad tā ir zīme, ka M
un Pekīna izšķirusies par ka
balsis brīdina ne mirkli nea
ka tad būs jācīnās pret Pad.
nību un Ķīnu kā Eiropā, tā
Tāpēc jāskaita divizijas, lid
eskadriļas, kuģi, atombumba
vietojot šos spēkus vitālo lin
sardzībai, aizmirstot prestiž
koncentrēšanās mērķim —
dzīvam un uzvarēt.

Ne vien miera vai kara jau
kā neaicināts spoks pie Ziem
eglītes padarīs angļus nopie
un mazrunīgākus. Angliju ne
pārsteigusi vēsts, ka šajā ogļu
tās jāieved no Amerikas, jo p
pārsniedz izrakto ogļu daud
Pie tam par oglēm jāmaksā d
kas savukārt iegūstāmi, ekspo
automobiļus un tekstilrūpni
ražojumus. Ogles ir Anglijas m
zelts un bez tām, runājot kād
nistra vārdiem, „draud bezdar
nabadzība". Krīzi ogļraktuvē
visas nav sevišķi modernas,
pastāvīgi augošā ogļraču aizpl
uz citām darba nozarēm un a
kur ievērojami palielinātas
Meklējot izeju, bez lielā m
plāna par raktuvju modernizē
apspriedēs izskan priekšlikum
jaunot aizliegumu atstāt ogļr
ves, atsvabināt ogļračus kara ga
mā no iesaukšanas armijā, pie
vēl ilgāku atvaļinājumu, paau
nāt ogļraču algu līdz 15 mārc.
dējā. Valdība jau griezusies ar
cinājumu, strādāt ogļraktuvēs
sestdienās. Aicinājumam bija p
kumi un pirmajā sestdienā no
tām raktuvju atkal cēlās virsz
„melnais zelts". Valdības aprē
cer, ka tādā veidā izdosies ogļu
vedumu no ārzemēm reducēt
minimam. Domāja arī, ka ziema

MS

jaunus sudraba sprīžus,
tālu laukā varēja sadzir-
kā airu šļakstus — kādas
malle atdūrās krastā, un sī-
virgzdos un ošos nočirkstēja
d tie nāca augšā, kāpņu dēļi
makstēja, durvis vērās, un
aigajā gaismā ienāca Kār-
e, vēl ar jūras ūdens pilie-
miņos, ar tālumu vēdām un
as zīmēm vaigā. Un tūlīt
durvis vērās vēlreiz, un
ruksna, uz sliegšņa platmali
ziena pacēlis, ar noliektu
icināja tālos, sen neredzē-

dienu, kas tecēja zem vēr-
jas pirkstiem, no svētku
ou domām bija kļuvis tik
kāds mirdzēt. Un kad tā
tā vispozīkā, klusajā tel-
nāja vērpējas dziļa, grūta
Nu kamols pilns, un kodeļa
galā, — viņa teica it kā
sāku es zinu, ka visi dzir-
ari pats esmu ēna. Viņa
deva dēlam rokās lielu,
vaļotu kamolu — Še, met
met augstu un tālu, lai
dienā ļaudis zina, kur
vērpēja vēlēja, un, piegā-
putniņi pameta to gaisā.
rtis un izzuda debesīs, bet
pavediena gals, lokos
izlocījies, palika uz sko-
s dēļu grīdas. — Māmiņ,
? Cik tālu ir pasaule?
dēls. Un māte, no jauna
vērzusies, domīgi atmāja:
n. Lai cik tālu būtu pa-
vien ļaudīm patiks pa-
debesīs. —
dūca tālāk, ēnas klusēja
egle aiz loga pamazām
mas pelēkajā blāzmā.
pagaisa tās pēdējā zvaigz-
vairs ne ēnu, ne vērpējas,
kolas. Es redzēju sevi
kurzemes kailajā krastā
ar putenī, jo savā zaļajā
rs nevaru atgriesties.
rīdi Kibilds atkal ap-
. Es velti klausījos
pamalē jau metās gaišā-
liktiņš, ka esmu sapņo-
d viņš runāja man par
, jo neko es tā negribēju
, vai vērpējai vēl bija
ērpt:
nies, ka šādas ainas drīkst
t tikai svaidītie, un ka
ir par vienkāršu, lai sa-
nozīmā tāds notikums.
go mani, ja atzīšos —
ka biju aicināts to visu
nievis, lai atkal nogul-
ajā kapā. Es esmu te,
citur un visur, lai stā-
mu sūtnis, kam vairs
līdz..."
ej spēji pārjautāju. Bet
bija apklususi. Sniegs
a, zeme bija balta, un
lēnī no meža izkāp-
izrītēja liels, starojošs
saules kamols. Viens
man rokās un es skaidri
tās vērpts no Svētās
un sapņu vistiņrākās un
linas, pilns slēptu aici-
gaidu, tāpat kā visi tie
as Ziemsvētku rītā no-
tvijas ļaužu pierēm un

mu, ogles, un arī daži
ēja veiķiski iesākti au-
un papīriem, juku ju-
turpat krāsu kaste, otas
es un naži, kas Oškal-

ētidama Oškalna dar-
izvēra durvis, piegriez-

anai nederēja, un, at-
rpināja pasākto darbu.
e mājas, par savu mīt-
darnīdrīja virsnieki,
spārnā, kādēj neviens
ja, un dzīve še ritēja

vaļas, šandarmi bieži
aku laiku, bet kad tie
jācienā bargie kungi
labai Avotu pilei. At-
rancijā nolaupītu pu-
t Avotu lielajā goda
vien slēpās viņu seh-
ežēļība un valdītkāre.
gušu seju, bet parasti
uvē pie skābās putras

no mēles!"
bija šis sirsnīgās va-
šandarmu kungi uz-
tomēr kāda vajadzība
to zināja un saprata
sa, kamēr vecajiem
ar patiesību, kas slē-

ietoksni, šaurajā pie-
ba, un risinājās noti-
pārvērta par iekšēju
rāvojumu, ideju, pre-
izšķirt, kas kuŗam

SVĒTKI AR RŪPĒM UN BAŽĀM

NEPATĪKAMAS VELTES — VISS IZNĀCIS CITĀDI — ANGĻI SĀK SAPRAST — OGLES NO AMERIKAS — SOCIĀLĀS PĀRMAIŅAS — CENTĪGAIS ZIEMSVĒTKU VECĪTIS — VISJAUNĀKĀ PASAKA

Speciālraksts Latvijai no Anglijas

Arī sestie Ziemassvētki pēc otrā pasaules kaŗa nav atnesuši Anglijas salās ilgi gaidīto līgsmību un pilnību. Starp paskopajām un lētajām dāvanām Ziemassvētku vecītis atvedis arī franču ministra pieteikumu, ka vēl vajadzīgas vismaz 300 milj. mārciņu, lai stiprinātu Anglijas bruņotos spēkus, un atnesis arī saukļus — strādāt ilgāk, neprasīt lielākas algas, krāt vairāk, ierobežoties personīgajos izdevumos. No dāvanu maisa ārā lien arī dzīves dārdzības un ogļu krīzes straujie zirdziņi. Klausoties Ziemassvētku priecas un miera vēsti, angļi ir tomēr nopietni, ja ne drūmi un viens otram vaicā: „Vai tiešām būs kaŗš?"

Ja kāds pirms pieciem gadiem būtu teicis, ka 1950. g. Ziemassvētkos vārdi „nopietns, drūms stāvoklis", „3. pasaules kaŗš", „Pad. savienībai 60 atombumbu", atkal parādīsies laikrakstu slejās, ka sviests, gaļa, cukurs un ogles vēl vienmēr būs racionētas, angļi šādu pravieti sauktu par ģeķi. Protams, tie zināja, ka Anglija no kaŗa iznākusi ar milzīgiem zaudējumiem, bet neviens nešaubījās, ka ar darbu, izturību, pacietību un atteikšanos visu to var atkal atgūt. Taču viss izkārtojies citādi kā iecerēts. Taisni tagad, kad Anglija varētu atelpot, lepnumā paveroties uz nostaigāto grūto ceļa gabalu, atkal jāsāk maksāt mesli kaŗam, pagaidām gan tikai „aukstajam". Tāpēc arī var saprast, ka Anglija kaŗu negrib un vēl 5 minūtes pēc 12. stundas mēģinās atrast pieņemamu atrisinājumu sarunās un konferencēs, tomēr apzinoties, ka tai jābūt stipram un līdzvērtīgam sarunu partnerim.

Angļu tauta tagad zina, ka vienīgais miera ienaidnieks ir Pad. savienība un tās zvērinātie komūnisti, kas apņēmušies salauzt Anglijas mugurkaulu pie Gangas, Nīlas un Temzas. Un tomēr angļi vēl grib runāt ar jauno dzelteno Staļinu Ķīnā un arī sarkano Kremli, lai mēģinātu kaut vai slepenās sarunās novērst kaŗu. Ar gandarījumu var teikt, ka arī „mazais" cilvēks Anglijā sāk saprast tos tūkstošus, kas atstājuši savu tēvzemi, lai izbēgtu no tirannijas un nāves. Nav vairs gadījumu, kad, stāstot par jūnija nakts aizvešanām, angļu lēdija naīvi prasītu: „Jā, bet kāpēc tad jūs nesaucāt policiju?" Tikai trimdiniekus visi vēl nesaprot, kad tie norāda, ka miera nebūs, bet draud kaŗš, un ka komūnisms līdzīgi vēzim jāoperē ar ķirurga nazi, jo baigo slimību nevar ārstēt ar zālēm un apstarošanu.

To saprot arī tie, kas Anglijas presē brīdina no jaunas Minchenes. Tie norāda, ka ja Ķīna nākošajās nedēļās vai mēnešos negrozīs savu taktiku, tad tā ir zīme, ka Maskava un Pekīna izšķīrusies par kaŗu. Šīs balsis brīdina ne mirkli neaizmirst, ka tad būs jācīnās pret Pad. savienību un Ķīnu kā Eiropā, tā Āzijā. Tāpēc jāskaita divīzijas, lidmašīnu eskadriļas, kuģi, atombumbas, novietojot šos spēkus vitālo līniju aizsardzībai, aizmirstot prestižu un koncentrēšanās mērķim — palikt dzīvam un uzvarēt.

Ne vien miera vai kaŗa jautājums kā neaicināts spoks pie Ziemsvētku eglītes padarīs angļus nopietnākus un mazrunīgākus. Angļiju negaidīti pārsteigusi vēsts, ka šajā ogļu zemē tās jāieved no Amerikas, jo patēriņš pārsniedz izrakto ogļu daudzumu. Pie tam par oglēm jāmaksā dolaros, kas savukārt iegūstāmi, eksportējot automobiļus un tekstilrūpniecības ražojumus. Ogles ir Anglijas melnais zelts un bez tām, runājot kāda ministra vārdiem, „draud bezdarbs un nabadzība". Krīzi ogļraktuvēs, kas visas nav sevišķi modernas, radīja pastāvīgi augošā ogļraču aizplūšana uz citām darba nozarēm un armiju, kur ievērojami palielinātas algas. Meklējot izeju, bez lielā miljonu plāna par raktuvju modernizēšanu, apspriedēs izskan priekšlikumi atjaunot aizliegumu atstāt ogļraktuves, atsvabināt ogļračus kaŗa gadījumā no iesaukšanas armijā, piešķirt vēl ilgāku atvaļinājumu, paaugstināt ogļraču algu līdz 15 mārc. nedēļā. Valdība jau griezusies ar aicinājumu, strādāt ogļraktuvēs arī sestdienās. Aicinājumam bija panākumi un pirmajā sestdienā no simtām raktuvju atkal cēlās virszemē „melnais zelts". Valdības aprindas cer, ka tādā veidā izdosies ogļu ievedumu no ārzemēm reducēt līdz minimam. Domāja arī, ka ziema nebūs barga, bet pašreiz jau tā ir klāt — agrāk nekā citos gados.

Pēdējos 5—10 gados Anglijā notikušas straujas sociālās pārmaiņas sabiedrības struktūrā. Pazūd bagātie marķīzi, erli, vaikaunti un lordi. Vecajiem aizejot aizsaulē, tie gan atstāj dēlam titulu, bet ne visu savu bagātību. Piem., vecajam marķīzam mirstot, dēlam no 1 milj. mārc. mantojuma valstij sevišķa nodokļa veidā jāmaksā 80 proc. Dēls nevar turpināt tēva dzīves veidu, nodokļu samaksai jāpārdod īpašumi, mājas. Nespējot segt uzturēšanas izdevumus, daudzi nodod vēsturiskās pilis valstij kā mūzejus. Citi atkal dzīvo tikai vienā pils daļā, bet svētdienās atver vārtus, lai par 2 šiliņiem un 6 penijiem ļautu ekskursantiem apskatīt senču savāktās gleznu, ieroču un trauku kolekcijas slavenu itaļu mākslinieku veidotajās zālēs. Un bieži vien jaunais marķīzs vai lords ar sievu uzņemas gīda lomu, dažreiz iekārtojot arī atspirdzinājumu un suveniru stendu. Dzelzceļi, ogļraktuves un tērauda firmas nacionālizētas, protams, pret ilgtermiņa izmaksu. Izzūd arī bagātā vidusšķiras pilsonība.

Visās šajās pārmaiņās ieguvis strādnieks un mazais cilvēks. Reizē ar plašā sociālā apdrošināšanas un brīvās ārstniecības likuma ievešanu, pazūd arī tā draudzīgā nabadzība, kādu attēlojis savos darbos Čarlzs Dikens. Kā svarīgs faktors atzīmējams arī t. s. „pilnā nodarbinātība". Bezdarbnieku skaits nesniedzas desmitos tūkstošos, kā tas bija pirmskaŗa krīzes laikā. Fizisku darbu var dabūt viegli, bet aug bezdarbs t. s. „baltās apkakles" — biroja darbinieku vidū, sevišķi zemāko, kuŗu vietas aizņem jaunas, tikko skolu beigušas meitenes vai zēni — mācekļi. Diemžēl, tas nozīmē, ka arī pēc 1. janvāŗa bij. Latvijas valsts, pašvaldību ierēdņiem un brīvo profesiju darbiniekiem nav izredžu dabūt darbu šajā nozarē, kādēļ tie jābrīdina — neatstāt darbu fabrikās, kamēr no darba devēja ir raksts par pieņemšanu.

Neoficiāli Ziemsvētku vecītis Anglijā šogad ieradās agri, gandrīz reizē ar rudens modēm. Jau septembŗa pirmajā pusē veikalos parādījās svētku kartis, krāsainas papīra cepurītes, vītnes, dāvanu kārbas, maskas, svecītes un vizuļi eglīšu grezno šanai. Oficiāli vecītis ieradās novembŗa sākumā. Lielie preču nami sarikoja pat īpašu sagaidīšanu, šī izziņojot laikrakstos. Novembŗa miglā un smalkā lietū veciaicīgā karietē Ziemsvētku vecītis devās korso braucienā no kādas nomaļas vietas uz preču namu. Atsevišķā ekipāžā sekoja pavadoņi — izģērbušies gan par kavalieŗiem un pāžiem, gan ķīniešiem. Daudzo preču namu grezniе, spožie skatulogi visu pilsētu padarīja par lielu izstādi. Mantu un dāvanu bagātība šogad ļoti liela, bet pircēji samērā atturīgi. Dzīves dārdzība ceļas, un dāvanām parasti izdod līdz 1 mārciņai, arī pērkot praktiskās. Par ietaupījumiem vēl steidz iepirkt apģērbus, apavus, veļu, jo viss kļūst ar katru dienu dārgāks.

Delikatesu veikali un tirgi pilni neracionētiem produktiem un augļiem, kas savesti no visām pasaules malām. Laikraksti ziņo, ka oktobrī Ziemsvētku galdam ievesti cigāri 48.000, riesti 1.600.000 un vīni 1.150.000 mārc. vērtībā. Skatlogi pilni arī Īrijas, Dānijas, Polijas, Šveices un Holandes gaļas konserviem, dūmu desām un sieriem. Redz arī sulīgus šķiņķus, bet — 125 gr. maksā 2 šil. 6 pensi. Vienas mārciņas cena ir taisni tik liela, cik strādnieks nedēļā maksā par dzīvokli.

Londonas Avīzē kādas firmas Baltijas nodaļa trimdiniekiem piedāvā žāvētu speķi, cūkas šņukuri, sālītās un marinētās siļķes, dažādas desas, skābētus kāpostus un rupju maizi. Un ja anglis par spīti grūtajiem laikiem nav zaudējis savu tradicionālo mieru, tad mierīgs ir arī trimdinieks, sēžot pie sava, vaiga sviedros pelnītā svētku galda. Tikai straujāk iepukstas viņa sirds, kad vecmāmiņa, aukļējot svešumā dzimušo mazdēlu, stāsta visskaistāko pasaku: „Reiz būs atkal Ziemsvētku vakars dzimtenē, rakstītās kamanas slīdēs pa gurkstošo sniegu, un zvani dievnamu torņos vēstīs, ka miers ir visās zemēs, un cilvēkiem labs prāts un līksmība..."

Anglijā, decembrī.

Jūlijs Vaivars

Ziemsvētku noskaņa vasaras tveicē

VĒSTULE LATVIJAI NO SIDNEJAS

„Visbagātākie Ziemassvētki Austrālijā", „22 milj. mārciņu svētku iepirkumiem" — šādiem virsrakstiem Sidnejas laikraksti ievadīja svētku noskaņu, un tas notikās jau laikus — oktobŗa beigās. Tas bija signāls vispārējai rosībai, un pirmo vārdu teica lielie Sidnejas veikali, bet pēdējo pircēji, kā tas allažin notiek, vienalga, kuŗā pasaules malā.

Lielie veikali ieguldījuši tūkstošiem mārciņu dekorācijās logiem un preču klāstiem. Telpas pārvērtušās par Ziemassvētku vecīša mantu kambariem ar svecīšu un spīguļu girlandēm, papīra, stikla un plastikas eglīšu atveidiem, bet dzīvi un mēchaniski Ziemassvētku veciši, kas izskatās tādi pat kā Eiropā, māj pretī ikvienam, it sevišķi laipni uzsmaidīdami dārgu dāvanu tīkotājiem.

Kā uz burvja mājienu nozudis parastais ietināmais papīrs ar limes lentu, un tā vietā stājies raibi apdrukāts celofāns ar uzrakstu „Svētku dāvana". Zvani un Ziemassvētku dziesmas skan no veikalu durvīm un iekšpusē. Bings Krosbijs un Richards Taubers bez pārtraukuma dzied Klusa nakts visu dienu, un tikai retam nāk prātā, ka viens no dziedoņiem jau atdusas kapā.

Līdz ar reklāmu veikalos sāka plūst nebeidzamas pircēju straumes — vairumā namamātes ar mazuļiem pie rokas un īpašās nesamās ierīcēs, jo pirmkārt — bērniem jāredz krāšņais karnevāls, un otrkārt — tie nevar palikt mājās vieni, jo austrāliešu ģimenes nevar dabūt mājkalpotājus, kas tos uzraudzītu. Un tā nu šie vasarīgi ģērbušies ļaudis, čalodami un brēkdami, medī nodomātas dāvanas. Un sviedri list, jo dzīvsudraba stabiņš ir bieži pāri 70 gr. F — īsta vasaras svelme kā kādreiz siena laikā dzimtenē.

Kas tad nu būtu tas galvenais, kas jāiepērkas un kam jāveltī tik daudz laika? Vispirms svētku maltītei jāpasūta titars vai kāds cits putns un obligātoriskais žāvētais šķiņķis. Šķiet viegla lieta — pazvanīt un norunāt kuŗā dienā pirkumu pievedīs mājās. Bet Austrālijā, lūk, namamātes vēlās atrast veikalu, kur būšot sevišķi labi putni, un ievāc ziņas kā notikusi to barošana tālajā farmā. Vispār katrs tirgotājs še rīkojas uz tīri privātiem pamatiem un savus speciālos numurus tur noslēpumā tik ilgi, kamēr pienācis īstais laiks sagādāt pircēŗiem pārsteigumu un tā iegūt vairāk naudas. Dāvanām protams jābūt ārzemju mantām, jo še viss, kas nāk no ārzemēm, skaitās pārāks. Veikali tad arī plaši paziņo, ka speciāli pa gaisa pastu pienākuši tik un tik tūkstoši Šveices pulksteņu un tik un tik Vācijas fotoaparātu. Tāpat tas ir ar Anglijā šūtiem uzvalkiem, kleitām, šķiltavām, Francijas spēļu lietām, Skotijas biskvītiem, Itālijas olīvēm, Francijas šampiņjoniem utt. Gandrīz nemaz neredz amerikāņu preču — tas viss dolaru trūkuma dēļ. Tikai šad tad Sidnejas pārslogotās ielās pazīb kāds sevišķi majestātisks jaunākajā Life redzēts Kreislers, Buiks vai Ševrolets, un skaidrs, ka jenku automašīnas pārbraukušas okeanus bez restrikcijām. Dāmām jāapmierinājās ar franču un itaļu nailonu, un tas iekaro arī pozīcijas kungu veļas frontē.

Par divām lietām austrālieši arvien stāv nomodā, bet parasti tās nedabū — proti Austrālijas alu pudelēs un vietējās cigaretes. Vēl arvien šīs svarīgās lietas pieražo tik maz, ka „melnais tirgus" praktiski pastāv vēl līdz šodienai. Arī uz svētkiem viņumam vajadzēs pirkt divreiz dārgāko Anglijas alu un nedaudz dārgākas cigaretes.

Un ļaužu straumes plūst gar bagātīgajiem klāstiem — ir taču jāizstaigā visi veikali, lai dabūtu kāroto — vislabāko. Protams, gadās, ka vakar pirktās lietas nobāl pret to, ko šodien rāda Dāvid Jones, bet var jau būt, ka Farmers vai Antony Hordern rīt sāks tirgot kautko sevišķu, kas nācis no kādas pavisam speciālas ārzemes firmas.

Milzu nauda, ko ārzemes šogad samaksāja par Austrālijas vilnu, liek sevi manīt arī svētku pirkumu laikā. Greznās automašīnas aizbrauc mājās pēc pēdējās modes tērpies aitu farmers, kas citādi ieradās Sidnejā vecā Forda „kastē" un ap viņu vienmēr bija Merino smaržas mākonis. Laikraksti ziņo, ka daži „vilnas zēni" uzdāvinājuši sievām un līgavām uz svētkiem mājas. Sidnejā, kuŗām šodien pasakaina vērtība. Kāds cits krogū atdevis savam gadījuma glāzes biedram savu auto, un abi tad, kopīgi izmēģinādami jaunieģādāto, to nobeiguši telefona stabā. Viņa kolēģa paspēlējis slepenā spēļu klubā tādu summu, kas pat policijai šķita par augstu, lai to minētu atklātībai. Siem ļaudim tad arī izmeklētas dāvanas. Staigājoša franču lelle 32 mārc. gabalā, florenciešu rakstāmgalda piederumi 29/3/6 un miniatūras klavieres bērniem 30/11/6. Un veikalnieki izsakās, ka šīs mantas ejot gaužam labi, un to nopēmēji esot nevien „vilnas zēni", bet arī caurmēra pircēji. Zēl, ka kāds garnību karalis nedabūja franču dzerošu lāciņi, kas bija izstādīts tikai dekorācijai.

Un tomēr vidusmēra austrālieši un jaunatbraucēji ar naudu neķiežas, jo pieaugošā dzīves dārdzība spiež taupīt. Jaunaustrālieši, paši ārzemnieki būdami, nav tik kāri uz ārzemju precēm, jo viņi zina, ka tās tomēr ir un paliek lentas ražojums. Kāds Sidnejas laikraksts piemin jaunos atbraucējus šādā veidā: tūkstoši Sidnejas ļaužu sāk pieņemt Eiropas tradīcijas, pušķodami savas istabas zaļām vītenēm ar sarkanām ogām un uzrakstu „Welcome". Neizdevās noskaidrot, kuŗas zemes praža tā īsti ir. Tai pašā rakstā teikts, ka daudziem jaunatbraucējiem pirmie Ziemassvētki likšoties dīvaini tādā karstumā, kur dzimtenē tie tos svinējuši sniegainā vēsumā. Zem Christmas Bush (krūms, kas atvieto egli) tie kaisīšot smalki saplucinātu baltu papīru, lai kavētos atmiņās par zemēm, ko tie atstājuši. „Varbūt ka tas radīs arī pārejošu sērīgu noskaņu viņu nākotnes cerību dziesmā," piebilst Austrālijas avīznieks.

Un pašā Sidnejas sirdī valda arī tīri latviska Ziemassvētku noskaņa. Lielajā universālveikalā David Jones latvieši iekārtojuši izstādi ar mūsu īpatnējiem rokdarbiem, un šis mantas lauž sirdis arī austrālietēm, kas vēlas patiešām īpatnas dāvanas. Olga Pijole, tērpusies krāšņā tautas tērpā, man stāstīja, ka pārdevusi sevišķi lieliski, un daudzas tautietes un tautieši Sidnejā varot gaidīt dāvanām izstādē pirktās mantas.

Lai nu kā citi, bet latvieši Sidnejā gan dedzinās īstas egļītes, pulcēsies pie radiem un draugiem jaunceltās mājās, un baudīs latvisku dāvanu došanas un ņemšanas prieku un vēlēs visu labāko miera svētkos un jaunajā gadā kā klātesošiem, tā citiem mīļajiem un tuvajiem plašajā pasaulē.

Sidnejā, priekšsvētku nedēļā.

Aleksandrs Bundže

„Sabiedriskā tiesa" Stokholmā

Vēstule Latvijai no Zviedrijas

Vecu vecā, sāpīgā un bistamā kaite — plašākās sabiedrības neuzticība un neatsauciba dažādu nacionālu pasākumu izveidošanā — ierosinājusi dažas Zviedrijas organizācijas ķerties šai lietai pie saknes un gluži īpatnējā veidā mēģināt noskaidrot, kur īsti meklējama vaina — sabiedrisko darbinieku pusē, kas ar savu stāju un biežajām personīgajām ciņām presē zaudējuši cieņu un uzticību sabiedrības acīs, vai arī vainīgā ir trimdinieku saime, ar savu pasivitāti un vienaldzību. DV Zviedrijas nod. ierosināti, kā labā, tā kreisā spārna organizāciju pārstāvji jau vairākās sēdēs konstruējuši atklātas „sabiedriskas tiesas" sanāksmi, izraugot par tiesas sēdes vaditāju, prokuroru, aizstāvjiem un liecinieķiem dažādu novirzienu un pārliecību pārstāvjus no Zviedrijas latviešu vidus. Lai viss ritētu bez liekiem izlēcieniem un personīgu motīvu iejaukšanās, šī „sabiedriskā tiesa" norisināsies pēc visiem tiesu prakses likumiem, par ko atbildēs piedzivojis tiesu darbinieks — sēdes vaditājs. Kā „prokuroru", tā „aizstāvju" vietās būs redzami pazistami juristi, kamēr „apsūdzēto" simbolizēs kāds bezpartējisks tautietis, vēlams bijis karavīrs, uzņemoties uz saviem pleciem grūto lomu — atspēkot visus pārmetumus un pierādīt lielā tautas vairuma pašreizējās pasivitātes un neuzticības cēloņus. Tā kā lomu sadalījums nav vēl gluži izšķirts un nav arī pilnīgi apstrādāts plašais materiālu klāsts, tad tiesas diena nav vēl fiksēta, bet domājams, ka šo pasākumu izdosies realizēt vēl līdz jaunajam gadam. Tā kā šāda veida „uzdevums" būs pirmais mūsu trimdas dzīvē, grūti iepriekš paredzēt, kāds tas izveidosies praksē, bet jācer, ka tas palīdzēs noskaidrot daudz sāpīgu jautājumu ne tikai Zviedrijas, bet arī visu pārējo latviešu sabiedriskajā dzīvē.

Stokholmā, decembrī.

Vikings Kalle

LATVIEŠI VISĀ PASAULĒ

Veselības traucējumu dēļ no Latviešu apvienības Brazilijā valdes locekļa pienākumiem atbrīvojies J. Ruģītis un K. Hankusena. Pēc pārkārtošanās apv. valdes sastāvs tagad šāds: pr-dis O. Lezdiņa, tā biedri M. Gaze, 1. sekr. P. Ruģmanis, 2. sekr. A. Dzelme, kasieris E. Kalniņš, tā pal. E. Celma, biedr. V. Dunce un mantn.-bibliotek. L. Ruģītis. Apvienības adrese: Associacao Letane Brasil, Edificio America, 12. andar, salas 1212 GH, Rua Sao Bento, 405, Sao Paulo, Brasil.

Δ Grand Rapidas, Mičiganā, latvieši uz mūc. J. Lazdas ierosmi sazieđojuši ilgdzekļus 8 sainīšu iegādei mūsu slimajiem karavīriem. Sainīši jau izsūtīti uz Ambergas sanatoriju.

Δ YMCAs latviešu klubs Torontā par savu goda biedri ievēlējis Latvijas ģenerālkonsulu E. N. Braiseņa. Klubs nolēmis tuvākā nākotnē organizēt īpašu sarīkojumu, kuŗa ietvaros atklātnes izlietos prof. Spekkes Latvijas vēstures angļu izdevuma iegādāšanai, lai to piesūtītu vadošiem YMCAs darbiniekiem.

Kanada uzņems DP arī no Anglijas, bet cela izdevumi jāsedz pašiem

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI NO LONDONAS

Kanadas imigrācijas departaments Londonā paziņojis, ka kanadiešu valdība ar mieru uzņemt savā zemē nelielu, nenoteiktu skaitu pārvietoto personu, arī no Lielbritānijas. Līdzšinējie ierobežojumi attiecībā uz īpašām darba nozarēm, kā arī uz nodrošinātu darbu utt., vairs nepastāv. Kā Latvijas pārstāvim šai iestādē paskaidrots, principā tagad pavērta iespēja strādāt ikvienā Kanadas darba nozarē. Protams, tas nenozīmē, ka nevarētu rasties grūtības dabūt darbu savā profesijā. Šo robežas nospraud valodas zināšana, vietējo apstākļu pazīšana, akadēmisko gradu atzīšana, kas var notikt tikai pēc zināma laika, utt.

Caur IRO Londonas nodaļu Kanadas imigrācijas departaments darījis zināmas sīkākas instrukcijas, kas varētu interesēt izceļot gribētājus. Izceļošanas kandidāti sadalīti tādos, kam Kanadā ir galvotāji, un tādos, kam to nav. Pirmajā grupā ietilpstošie varēs uz turieni doties kopā ar ģimenēm, ja vien galvotājs var garantēt nepieciešamo mitekli. Otrajā grupā maizes pelnītājiem būs jādodas uz Kanadu pirmajiem, bet ģimene varēs sekot vēlāk, kad priekšdarbi tās uzņemšanai būs veikti. Iespēju robežās attiecīgo personu novirzīs uz to vietu Kanadā, kuŗu viņš pats izvēlēsies, un mēģinās atrast darbu, kas atbilst viņa aroda kvalifikācijām.

Tālāk instrukcijā teikts, ka ziemā parasti apstājusies imigrantu iepludšana Kanadā. Šoziem izņēmuma veidā zināmu arodu pārstāvji varēs izceļot jau tūlīn. Teiktais attiecas uz mežstrādniekiem, lauksaimniecības speciālistiem, kalnračiem, mājkalpotājiem un slimnīcu māsām. Pavasarī imigrācijas departaments apvērs lūgumus par visu veidu arodiem un profesijām. Mutiski no kanadiešu puses tomēr paskaidrots, ka arī šie ierobežojumi esot gluži akadēmiskas dabas. Noteicošais faktors esot transporta iespējas pāri okeānam.

Instrukcijās vēl ar uzsvaru minēts, ka personām, kas pretendēs uz zināmu darba nozari, savas kvalifikācijas būs arī jāpierāda. Tas vien, ka kāds veicis augstu amatu savā dzimtenē, vēl automātiski viņu nekvalificē līdzīgam postenim Kanadā.

Kā parasts iecelošanas kandidāts būs pakļauts veselības pārbaudei; tāpat attiecīgās amatpersonas veltīs interesi imigranta rakstura īpašībām. Prasīs arī zināms, kaut nelielus naudas līdzekļus pirmo nedēļu uzturam, jo strādāt Kanadā ne katrreiz varēs sākt pašā pirmajā dienā.

Pārcelošanas izdevumu segšanai līdzekļus nedos ne Kanadas valdība, ne arī IRO (runa, protams, ir par izceļotājiem no Anglijas). Kāda Zviedrijas latviešu laikraksta sniegtā ziņa par brīvu ceļu 45.000 strādniekiem no Anglijas uz Kanadu ir nepareiza. IRO savukārt palīdzēs tikai ārkārtīgi retos gadījumos, piem., pārvedot personas, kas jaunākas par 21 gadu, un kuŗu vecāki dzīvo Kanadā (vai citur). Līdzīgi noteikumi attiecas arī uz laulātiem un saderinātiem, ja viņu apvienošanās nevar notikt Lielbritānijā. IRO no savas puses ieteic visiem tiem, kas neietilpst šajās katēgorijās, griesties tieši pie Kanadas imigrācijas iestādēm, bet ne pie IRO. Tātad pa lielākai daļai mūsu cilvēki, kas par izceļošanu interesējas, nevarēs pretendēt uz brīvu ceļu, un viņiem būs jāsakrāj 50 mārciņu, kas nepieciešams kuģu kartes iegādei.

Tuvākas ziņas par izceļošanas praktisko kārtošanu ceram sniegt kādā no tuvākiem Latvijas numuriem.

Londonā, decembrī.

V. Šk.

1001 bērna tēvs / Kā Austrijā sagaida Ziemsvētkus

ARĪ KAIJAS KLŪDĀS — KLAUSS UN KRAMPUSS — SPIEGS, KAM NAV KO DARĪT — BAGĀTNIEKS AR SIRDI UN VĒRIENU — TIKAI TELŠ IZVĒL SEV MIESNIEKU — SVĒTKI UZ NOMAKSU

Vēstule Latvijai no Austrijas

Šogad agrāk kā parasts — jau pirms Ziemsvētkiem — laikraksti ziņoja, ka pirmās kaijas iedzītas lidojam gar Zalcachu lejup, nesdamas vēsti, ka tuvojas ziema. Tā šie putni dara ik gadus, jau gadsimtus. Ar baltām jaudīs gatavojās agrajai ziemai, jo ogu naz, malka dārga, bet izpelņa zema. Taču šoreiz bažas bija pāragras. Gan rāris dienas vēlāk visā Austrijā t..šām uzsniga pabieza kārta, bet ziemeļim vēl ilgi un stīvi nācās cīnīties ar siltajiem kalnu vējiem. Pa starpām nedējām ilgi lija lietus, un saule tik silti glāstīja lielajos, ka plavās bagātīgi saziedēja baltā puķu kamolīni.

Tikai nesen atnāca īsta ziema ar sniegu un mērenu salu. Šī dabas pārmaiņa ļabvēlīgi atsaucās uz Nikolaja vai kā še saka Klausa dienas svinēšanu. Šīs dienas galvenās personas ir pats Klauss, ko ietērpj baltā biskapa tērpā ar amata cepuri galvā un spieķi rokā, un melnais viņu nārīņu soģis un biedeklis Krampuss, kas tērpts melnā kamzolī ar tradicionālo pelnu kasti, biezi ar sarkaniem ragiem un ugunssārtu mēli. Viņa galvenais darba rīks ir žagaru slota. Iemīļotākais, protams, ir bērnu un pieaugušo apdāvinātājs Klauss. Jau sākot ar 5. decembra vakaru, abi šie viri apmeklē ik lauku māju un skolu, bet pilsētās un pilsētiņās tie staigā Klausa tirdziņos, kas atgādina mūsu Mīļeja tirgus laukos vai Ziemsvētku tirdziņus pilsētās. Un līdzi tiem nāk svētku bagātība, raibums un āža.

Karintieši šogad visai apmierināti ar savu Krampusu: tas nosēdinājis uz apsūdzēto solu dzīvu spiegu — austrieti Franci Pucheru. Tiesnesis ilgi lauzījis galvu, ko gan šis Francis varējis spiegot. Austrijai karaviru nav, tātad nav arī armijas, un ja nav armijas, nevar būt ģenerālštāba, bez kura nav arī iespējami ne nocietinājumi un ieroči, ne slepenas pavēles vai plāni. Pat policisti Austrijā ir tikai pa vienam uz 240 pilsoņiem, un labi ja tam pašam kabatā ir kāds naželis personīgām vajadzībām. Iznāk gandrīz tā, ka notvertu spiegu — bezdarbnieku. Bet lai nu viņa uzdevuma devēji aiz robežas nedomātu tāpat, Francis atzinies tiesā, ka saskaitījis cik uz Austrijas-Jugoslavijas robežas stāv muitinieku. Par šo izdarību tiesa viņu iesēdināja cietumā uz 1 gadu. Lai nu kā, austrieši tomēr ir lepni, jo otrās republikas pastāvēšanas laikā šis bija pirmais spiegošanas process.

Vēl lepnāki jūtas zalcburgieši: viņus aplaimojis īsts Klauss, patiess bērnu mīļotājs — 1001 bērna tēvs. Par šo labdari der pastāstīt ko tuvāk. 1949. gada vasarā, svētku spēļu laikā Zalcburgā bija ieradies Venecuēlas bagātnieks Dr. Žozē Herera-Uslars ar savu skaisto kundzi Klementini-Valentīni. Kādā nejaušā sarunā miljonārs uzzināja, cik drausmīgos apstākļos kara izpostītajā Eiropā jāaug tūkstošiem bērnu, kam nav ne vecāku, nedz apgādnieku. Bezbērnu pāris dziļi izpratis šo lielo postu, un jau otrā dienā apmeklējis Zalcburgas bāreņu namu, kur adoptēja kādu zilacainu bāreni. To steigā nogādāja uz Karakasu, kur viņu uzrauga un kopj kā princi, un viņa jaunie vecāki ir vairāk kā laimīgi.

Taču Dr. Hereras-Uslara labdarības mērs ar to vien nebija piepildīts: viņš nolēma glābt no bojā ejas vēl tūkstoti šādu bērnu. Atteicies no sava īpašuma un banku pārvaldīšanas, viņš pameta arī savu advokāta praksi, lai pieņemtu Venecuēlas sūtņa posteni Skandināvijas valstīs un tā varētu iespējami plaši veicināt sava cēlā nodoma īstenošanu. Ar viņa iniciātīvu tagad jau iekārtotas vairākas bērnu patversmes kā Austrijā, tā Vācijā. Šajās patversmēs bērnu aprūpe ir visai priekšzīmīga. Tur darbojas mācītas bērnu aukles, audzinātājas un ārsti, un gādāts par labu uzturu un piemērotām nodarbībām. Patlaban Zalcburgas patversmē uz drīzu aizceļošanu gaida arī kāds igaunu zēns un divi meitenes no Polijas un Austrumvācijas. Blakus Eiropā nodibinātai bērnu palīdzības organizācijai, arī Karakasā ar Venecuēlas valdības atbalstu radīta īpaša komiteja, kas sīki pārbauda katru adoptācijas lūgumu, uzticot adoptējamos tikai mantīgiem ļaudīm.

Mūsu dienās nav iābrīnās, ka pat šāda veida palīdzības akciai iācīnās ar juridiskas dabas šķēršļiem un likumu paragrafiem. Taču Dr. Hērera-Uslars pratis to visu pārvarēt, pie tam pavisam īpatnējā veidā: katru bērnu pirms viņa izceļošanas uz Venecuēlu Dr. H.-U. adoptē uz savu vārdu. Protams, tāds stāvoklis ilgākam laikam nav pienemams, kur vienam tēvam būtu 1000 adoptētu bērnu. Taču viņus var pāradoptēt tikai tad, ja bērni noklūst vēl labākos apstākļos nekā patlaban. Un tā nu šis modernais Klauss, kuru Čerčils dēvējot par elegantāko diplomātu Eiropā, šinīs dienās atkal ieradās Zalcburgā un paziņoja, ka pirmie 50 bērni drīzumā jau varēs atstāt Eiropu. Viniem pasūtīta īpaša lidmašīna no ASV ar vislabākām stjuartēsēm. Protams, līdzi lidos arī bērnu aukles un audzinātāji. Ņujorkā bērnus sagaidīs Venecuēlas valdības lidmašīna, kas nogādās mazos celotājus tālāk. Tā ikmēnesi varēšot izcelot 50 bērnu, un 2 gados visa šī palīdzības akcija būs veikta.

„Esmu šiem bērniem iekārtojis vienu no savām farmām 1300 m augstienē," izteicies Dr. H.-U. „Tur viņiem būs īsta bērnu valsts, kur tie uzturēsies tik ilgi, kamēr atradīs sev labākus vecākus, nekā mana sieva un es. Tātad divi gadu laikā es būšu 1000 bērnu tēvs, un ja tie manu māju atstās, tiem jāklūst vēl laimīgākiem nekā pie manis. Tikai vienu — 1001 paturēšu pie sevis uz mūžu. Viņam jau 3 ar pus gadu un viņa vārds ir Žozē Herera-Uslars."

Nikolaja diena Austrijā nu jau garām, un atkal sākas ikdienas darbi. Sevišķi sīvi nācās cīnīties tautas pārstāvjiem parlamentā pie budžeta debatēm, kur katrs centās pierādīt savu modrību par tautas labklājību. Četriem komūnistu partijas pārstāvjiem bija īstens rijas darbs tukšu salmu kulšanā. Tie runāja no rīta līdz pēcpusdienai, klāstīdami gan īso gan lielo partijas programmu. Jā, grūti strādāt, kad maizes devējs stāv turpat aiz muguras. Laikmetīgs bija Austrijas ārlietu ministra Grūbera izteiciens kādā atbildes runā komūnistiem, kad tie pieprasīja notīkt austrumu orientāciju: „Tikai vismulķākie teļi izvēl paši savu miesnieku."

Austrijas mazais pilsonis tik pat kā neinteresējās par parlamenta runām — vienalga vai tā skan no kreisās vai labās puses. Viņš labi apzinājas, ka no šīs runāšanas viņa nasta nepaliks vieglāka, bet dara savu darāmo un gatavojas Ziemsvētkiem. Visai liela svētku prieka viņam tomēr nebūs, jo viss ir dārgs, un daudz kas jāatliek uz labākiem laikiem. Pat sērkociņi, kas līdz šim maksāja 20 grašus, tagad jau pērkami pa 25. Austrijā ir veca parādība, ka ļaudīm nauda turas tā līdz 18—20 dātumam. Bez tam gandrīz vai visus pērk uz nomaksu: mēbeles 100 proc., radio 90, velosipēdus 70, dzelzs un tekstilpreces 10 procentīgi utt. Šo iespēju plaši izmanto arī, izdarot Ziemsvētku iepirkumus. Veikalu logi laistās spožās ugunīs, un blakus citām mantām tajos atrodamas vecvecās Ziemsvētku apsveikumu kartes ar eņģeļiem un seno vēsti: „Miers virs zemes un cilvēkiem labs prāts." Šogad gan tas izklausās pārāk neparasti un nepiemēroti. Tagad, kur karstās liesmās uzšāvies naids, neiecietība, nenovīdība un patmīlība; kur taisnību un patiesību katrs tik nekaunīgi ietērpj savās iedomu drānās, un kur mieru saskatīt un atrast ir grūti! Taču cerēsim, ka Liktenlēmējs dos prātu un saprašanu tiem, no kuru izrīcības atkarājas mūsu dzīvība vai bojā eja.

Austrijā, decembrī.

Arnolds Plūme

ASV luterāņu apvienība paredz 1.145.095 dolaru bēgļu izvietošanai

Vēstule Latvijai no ASV

ASV luterāņu apvienība apstiprinājusi budžetu bēgļu izvietošanas daļai 1951. gadā, sabalansējot to uz 1.145.095 dolariem. Lauvas tiesa — 929.095 dolaru paredzēti atlikušo DP izvietošanai un jau izvietoto atbalstīšanai, bet 216.000 dolari paredzēti vācu bēgļu izvietošanai, kas sāksies nākošajā gadā. Par šo summu paredzēts izvietot vēl 9000 DP un 1000 vācu bēgļu ģimenes.

Līdz šī gada beigām Luterāņu apvienība būs palīdzējusi iecelot ASV gandrīz 24.000 DP, tā kā, nākošā gada plāniem reālizējoties, organizācija būs izvietojusi Amerikā pavisam ap 33.000 DP. Ja ASV kongress vēlreiz negrozīs DP iecelošanas likumu, uz ko nav tikpat kā nekādu izredžu, tad nākošais gads arī būs pēdējais, kad DP varēs Amerikā iecelot. Vācu bēgļu izvietošana, kā zināms, atlauta līdz 1953. gadam.

No 929.095 dolariem, kas paredzēti DP izvietošanas programmai, lielākā daļa domāta tiešām izvietošanas darbam, it sevišķi cela naudu aizdošanai no ostām līdz iecelotāju launatām mājvietām. Mazākas summas paredzētas DP bērnu aprūpei, garīgai aprūpei un mācītāju pārkološanai, atbalstiem slimību gadījumos utt.

Budžeta ienākumu puse balansēta, rēķinoties ar to, ka agrāk izvietotie DP turpinās atmaksāt cela naudas aizdevumus tikpat strauji, ka tas noticis pēdējos mēnešos, paredzot 1951. gadā no šīm atmaksātām summām ieņemt 370.000 dolaru. 292.000 dolarus ņems no summām, kas ietaupītas šī gada budžetā sakarā ar pēdējā laikā gausāko iecelotāju pienākšanu, bet pārējā daļa jāņem no ASV luterāņu ziedojumiem.

Paredzot atbalstu vēl 9000 DP, luterāņu apvienība rēķinājas ar visu to izvietošanu, kas jau saņēmuši galvojumus un vēl atrodas pārbaužu stadijā, kā arī ar galvojumu sagādāšanu iespējami daudziem, kas reģistrēti un intervēti pagājušās vasaras luterāņu izvietošanas daļas akcijā Vācijā un Austrijā, bet vēl nav galvojumus saņēmuši.

Minētajā akcijā Luterāņu apvienības izvietošanas daļa saņēmusi rakstītus ziņojumus par 1700 ģimenēm, kam dažādu iemeslu dēļ līdz šim bijis grūti galvojumus sagādāt. Parastākie iemesli ir vecums, invaliditāte vai ģimenes sastāvs, kas apgrūtina galvotāju atrašanu.

Kā jau agrāk ziņots, šo personu labā ASV veic plašu propagandas darbu luterāņu draudzēs, ar rakstiem periodikā, īpašām brošūrām, plakātiem un pēdējā laikā ar to, ka draudzes apbraukā DP problēmā sevišķi ieinteresēti mācītāji, kas cenšas uz vietas atrast galvotājus personām, kuŗu aprakstus un foto attēlus viņi ved līdz. Diemžēl jākonstatē, ka šīs akcijas panākumi vismaz pagaidām, nav tik lieli, kā sākumā cerēti, pie kam viens iemesls šķiet tas, ka apgabalos, kur daudzi agrākie iecelotāji atstājuši savus galvotājus, radies nelabvēlīgs noskaņojums pret iecelotājiem vispār. Izvietošanas daļa tomēr cer uz noskaņojuma maiņu un domā atrast galvojumus vismaz lielākai daļai gaidītāju.

Ņujorkā, decembrī.

A. Lp.

VĒSTULES REDAKCIJAI

KUR PALIKUŠI LATVIEŠI

Vai tiešām visi latvieši jau iecelojuši? Veselu gadu nogulēju Nordholcas slimnīcā. Vienīgi Dr. Veinbergs divi reizes dienesta darīšanās iegriezās pie manis, par ko viņam sirsnīgs paldies. Taču pārējie tautieši mani nav atcerējušies. Tā pagāja Ziemsvētki 1949. g., tā laikam paies arī šie. Vai tas tādēļ, ka biju legionārs un cīnījos ar sarkanajiem, lai citi varētu iekāpt kuģos un pagālbties dzīvei, kuŗai es nu esmu kļuvis nederīgs?

Priecīgus Ziemsvētkus!

P. Saleniels,
Versorgungsheim Cuxhaven,
(24) Groden

PATEICĪBA

Eversburgas invalīdu saimes vārdā izsaku vissirsnīgāko pateicību Zviedrijas latviešu JKS centrālai valdei par valstsvētkos piesūtītiem 300 eks. Ceļa Zīmes.

V. Hāzners,
Eversburgas latviešu pārstāvis

Anglija meklē mājkalpotājus

No Anglijas Vācijā ieradusies darba ministrijas pārstāve Luisa (Mrs. Lewis), lai vervētu mājkalpotājus. Patlaban viņa darbojas angļu joslā, apceļojot DP novietnes, bet janvārī apmeklēs amerikāņu joslu. Šai akcijai piemērotas šādas kategorijas: 1) precēti pāri līdz 55 gadiem, bez, ar 1 vai 2 bērniem. Vīrs strādātu mājas darbos un dārznieciībā, bet sieva par kalponi kādā privātā mājā, skolā vai viesnīcā; 2) neprecētas sievietes vai atraitnes ar 1 bērnu; sievietes ar 2 bērniem (1 bērnam jābūt skolas vecumā) pieņemtu tikai tādā gadījumā, ja varēs uzrādīt labus ieteikumu rakstus un tekoši runās angliski; 3) sievietes, vieninieces līdz 55 g., ja tās būs pietiekami veselas un spējīgas veikt parasto mājkalpotājas darbu. Šai akcijā uzņemamo personu skaits nav noteikts. Latviešiem ir labas izredzes, jo angļu ģimenes labprāt uzņem baltiešus.

J.

Atkal uzņem sardžu un darba vienībās

Britu joslā atjaunota uzņemšana sardžu un darbu vienībās MSO (Mixed Service Organization). Uzņem 18—45 g. vecus, kam nav IRO emigrācijas tiesību resp. kas no tām atteicies; priekāroka neprecētiem. Reflektantiem jāpieteicas vācu darba pārvaldēs britu joslā, kur izpildāms sevišķs formulārs (Form 112) un pēc tam jāgaida izsaukšana uzņemšanas pārbaudei.

Ziedojuši savu Artavu Latvijai

Sekojot LNP prezidija, LCK un Ārējās informācijas fonda aicinājumam, savu Artavu Latvijai ziedojuši:

Vācijā: Fareles veco ļaužu mītnes latvieši DM 325, A. Parfimovičs 5, sardžu vien. Hanoverā 48, Dr. A. Silis 10, LKSA „Dzintars" Darmštates vien. 40, Minchenes Varnera nom. 231, Vircburgas latv. ev.-lut. draudze 19,70, LKSA „Dzintars" Tībingenas vien. 23, caur māc. J. Cilni šādas nometņu draudzes: Augustdorfas 38.43, Padersbornas 7.40, Bocholtas 13.20, Reines 13.50 un Lingenes 9.62, K. un O. Freimaņi 6, G. Leitāns 6, Eitinas latv. 59, Neilstates latv. 102.65, R. Dravnieks 5, Brachtas sardžu vien. kooper. 100, Libekas Artilerijas nom. 103.60, Balingenas apr. taut. 25, Dr. V. Blūmentāls 10, Hailendorfas taut. 14, J. Plavenieks 10, J. Diebelis 4, E. Stipiņa 3, A. Puikis 1, V. Kārkliņš 5, M. Grantovska 2, A. Cabulis 5, R. Balodis 5, R. Treimanis 3, A. Kokle 1, F. un E. Jurēvici 8, E. Getlicha 5, E. Zeltiņa 1, V. Sils 1, O. Bērziņa 1, A. Grāveris 5, K. Dzenis 2, E. Bucholde 2, M. Zaķe 1, A. Beitane 1, V. Liepiņa 1, I. Kunsteine 3, H. Jansons 20, A. Mühlenbachs 20, Metropolits Augustins 10, Alsterdorfas ev.-lut. draudze 107.50, Lintorfas taut. 24 un Bad Aiblingas taut. 283. **ASV:** O. Kadile 3 dol., Šēfers 1 d., P. Mežinskis 5 dol. **Austrālijā:** Sv. Jāņa ev.-lut. draudze Melburnā 24 mārc. 4 š. 11 p., Melburnas latv. b-ba 35 mārc., A. Ziemiņš 3 m., E. Meija 5 šil. un J. Lazdiņš 5 š. **Francijā:** R. Lundmanis 400 fr., V. Liepiņš 500 fr., J. Kimenis 500 fr., L. Trinkunas 300 fr. un E. Bērs 14 starpt. pasta kup. **Zviedrijā:** A. Gize 5 kr., A. Zvaunis 10 kr. un K. Karelis 10 kr. **Kanadā:** J. Drupals 6 dol., Maiga Vētra 2 dol. un E. Zariņa 5 dol.

Kopā, ieskaitot agrāk publicētos ziedojumus, DM 14.343,42; 103 Angl. mārc. 18 šil. 6 p.; 131 Austral. mārc. 12 šil. 6 p.; 164 Amer. dol.; 50 Kan. dol.; 13.500 Francijas fr.; 135 Austrijas šil.; 555 Beļģ. fr.; 536 starpt. pasta kuponi.

LNP prezidijs, LCK un Ārējās informācijas fonds izsaka visiem ziedotājiem sirsnīgu pateicību.

Liguria Neapolē

DP TRANSPORTS, KAM NEVEICAS

Kā jau ziņots, ceļā uz Austrāliju ar DP transportu tvaikonis Liguria iegriezās Saushemptonas ostā, kur nostāvēja 6 dienas, veicot sanitāro ierīču labošanas darbus. 28. novembrī, kad viss bija kārtībā, ostas iestādes beidzot atļāva kuģim doties tālāk. Īsi pirms izbraukšanas ieradās jaunais kapteinis, personāla ārsts, 1. inženieris un 1. stjuarts, jo šo amatu līdzšinējie pildītāji bija atlaisti. IRO pilnvarnieks paziņoja, ka kuģis nu esot pilnīgā kārtībā un došoties tieši uz Austrāliju. Sākumā brauciens tiešām ritēja bez traucējumiem. Bet tad radās jauna nelaime. 5. decembrī IRO ārsts informēja, ka uz kuģa konstatēti lipīgo slimību gadījumi, un 7. dec. mums paziņoja IRO galvenās mētnes Ženēvā rīkojumu — kuģim mainīt kursu uz Neapoli, kur vēl pārbaudīšot kuģa sanitāros un higiēniskos apstākļus. Neapoli sasniedzām 9. decembrī. Kuģis noenkurots piekrastē policijas motorlaivu apsardzībā, tā kā esam pilnīgā karantīnā. Cik ilgi še būs jāpaliek, nav zināms.

Neapolē, decembrī.

L. V.

Agr. Antona pieminai

19. nov. Upsalā 65 g. vecumā pēkšņi mira latviešu sabiedriskais un piensaimniecības darbinieks agr. Edmunds Antons. 1905. g. A. beidza reālskolu Rīgā un sāka studēt mechaniku. Politisku iemeslu dēļ vairākkārt tam nācās pārtraukt studijas, kādēļ kursu nobeidza tikai 1914 g., pēc kam atzina par labāku doties darbā uz Sibiriju. No turienes viņš varēja atgriezties tikai 1924. g. un sāka strādāt Lauks centrālbiedrības techniskajā nozarē, noturot daudzus priekšlasījumus un rīkojot dažādus kursus visos Latvijas novados. Līdztekus tam 1925. g. A. uzsāka studijas lauksaimniecības fakultātē, nobeidzot kursu 1932. g., par savu speciālitāti izvēloties piensaimniecības bakterioloģiju. Viņš uzņēmās centrālo piensaimniecības organizāciju techniski-bakterioloģiskās laboratorijas vadību, noorganizēdams piensskābes bakteriju tīrkultūru un siera pelējuma sēnīšu, bet vēlāk arī siera rauga un pepsīna ražošanu Latvijā.

1945.—1949. g. E. Antons strādāja Vircburgas latviešu ģimnazijā par skolotāju, rosīgi darbodamies ari sabiedriskajā laukā. Sava mūža pēdējo posmu A. pavadīja Zviedrijā, Upsalā, arī še piedalīdamies visu latv. organizāciju darbā. Aizgājēja izvadīšanā goda sardzē stāvēja agronomi. Izvadīšanas gariģo daļu veica māc. L. Čuibe. Daudz ziedu, vainagu un sirsnīgu piemiņas vārdu A. saņēma no agronomu kopas, sabiedriskajām organizācijām, teātŗa kopas uc. Aizgājēja piemiņu visskaistāk godināja sabiedrisko organizāciju lēmums atbalstīt kādu čaklu A. skolēnu. Bez jau nolemtās summas šai fondā Lat. b-bas valde vēl iemaksāja 50 kronu.

F. D.

LNPL memorands IRO galvenajam direktoram

Vēstule Latvijai no Anglijas

LNPL prezidijs, sekojot padomes pirmās sesijas norādījumiem un ieroču jumiem, uzsācis darbu visās paredzētās nozarēs. Iekārtots birojs jaunajā DV namā, un to vada LNPL locekļis 2. Bukovskis. Iepriecinoša parādība ir tautiešu lielā atsauciba jaunajam pasākumam. Tas dod pamatu domām, ka LNPL nozīme un uzdevums ir saklausīts un izprasts. Tā pagājušā nedēļā vien dalības maksās un ziedojumos ienācis pāri par 40 mārciņām.

Viens no pirmajiem LNPL prezidija soļiem bija memoranda iesniegšana IRO galvenajam direktoram D. Kingslejam mūsu karaviru lietā. Memorandā norādīts, ka joprojām latviešu karaviru problēma nav noskaidrota. Tā IRO aizliegusi izbraukt no Vācijas dažiem latviešiem, kuŗu draugi un piederīgie gribējuši tos dabūt pāri uz Angliju 2000 cilvēku iecelošanas programmas ietvaros. No LCK Vācijā saņemtas ziņas, ka IRO darbinieki joprojām turpina akšināt tos latviešu karavīrus, kas cīnījušies pret komūnistiem austrumu frontē. Memorandā minēti visi fakti par leģiona formēšanu un nelikumīgo mobilizāciju. Beidzot lūgts IRO atbalsts tiem latviešiem, kas jau pirms gadiem cīnījušies pret to varu, pret kuŗu tagad apvienojas visa pasaule.

LNPL prezidijs griezies ar rakstu pie visām Lielbritānijas latviešu biedrībām un konfesijām atbalstīt padomes darbu ziedojumu vai citādā ceļā. Rakstā vēlreiz uzskaitīti padomes mērķi: nodrošināt latviešu ģimeni, kā arī jaunatnes audzināšanu un izglītību, atbalstīt nacionālās mākslas un kultūras pasākumus, apgādāt vecos tēvus un mātes, palīdzēt tiem, kas ar cīņām un upuriem iznesuši Latvijas karogu.

LNPL prezidijs piešķiris pirmos pabalstus uz Ziemsvētkiem trim latviešu ģimenēm.

Londonā, decembrī. —ns

ŠIM NUMURAM 12. LAPPUSU

Mūsu laikraksta nākošais numurs svētku pārtraukuma dēļ iespiestuvē iznāks 30. decembrī.

Pekinga n... ieroc...

Kīniešu karaspē...

ARĪ PIE ČUNGČONAS SĀK...
PĀRTRAUKT MASU IZ...

Ņujorka (ag). Trīsviru k... UN politiskai komisijai, ka ... likumiem pamiera sarunu ... dum oficiālu atbildi vēl ne... oficiāli paziņoja, ka uzskat... bežoto uzdevumu dēļ. Arī k... komisija pilnvarota tikai pē... citām Āzijas problēmām, k... jautājumu.

Pirms ķīniešu delegācijas ... lidošanas no Londonas tās ... ģen. Vū otrdien izteicās, ka ... tauta, tāpat kā amerikāņu ... centīsies atjaunot mieru. Ģen. ... jusi arī saruna ar indiešu de... Rau, kam Vū ieteicis savu sta... cību turpināt. UN aprindas ... iespēju trīsviru komisijai vai... vienam tās loceklim lidot uz ... gu tiešām sarunām ar ķīniešu ... bu. Pēc tam, kad pēdējās ... amerikāņu un arī ķīniešu ne... kļuvusi atturīgāka, valda iesk... izredzes Korejas jautājuma ... tošanai miera ceļā samazinājus...

Nedējas sākumā tarpinājās ... šu uzbrukumi Hungnamas ... pozicijām, kuŗas tērauda lok... ra karakuģu smagās artil... uguns josla. Apšaudē piedal... amerikāņu kaujas kuģis Miss... saviem līdz 40 cm kalibra lie... liem. Kuģu artilērijas un sv... iedarbībā ķīniešu vienības ... smagus zaudējumus. Viņu uzbr... mi tomēr pastiprinājās un tā... kā ieradās arī ziemeļkorejieši, ... kaut cik atvieglotu nopietno ... ciju, UN aviācija nemitīgi uz... ienaidnieka spēku koncentrā... un piegādes ceļiem.

Nemitīgo un nikno uzbru... rezultātā Hungnamas aizstāvji ... trešdien jau bija saspiesti 8 km ... ā un 3 km platā territorijā. K... nisti ielauzās pilsētā, un sākās ... ielu cīņas. Amerikāņu aviācija ... rejā ar sekmēm sākusi lietot ... turboiznīcinātājus — ātrākās k... lidmašīnas pasaulē.

(Turpinājums 12. lpp.)

Kā turki...

KAD NAV VAIRS MUNICIJAS

Ņujorka (md). — Maskavas r... tājs pirms pāris nedēļām ziņoja ... turku brigādes komandieris Ke... ģenerālis Tahzins Jazici neesot ... dzīvojis savas brigādes sakāvi ... pats nošāvies. Apmēram tai pašā ... kā tomēr Reutera korespondents ... ku ģenerāli sastapa Seulas i... „Visa mana brigāde, ieskaitot ie... notos, degtin deg, lai atkal ā... tiktu frontē," paskaidroja Jazici, ... Istanbulā 10.000 turku jauniešu ... monstrācijā pieminēja savus Ko... kritušos, policijai bija jāapsargā ... domju ģenerālkonsulāts, lai dem... stranti to neizdemolētu. „Mēs ... nām, par ko cīnāmies," bija raks... uz plakātiem, kuŗus gājienā n... studenti.

Vēsts par turku brigādes varo... gājām ciņām zibenīgā ātrumā izp... tijusies pa visu Korejas fronti, z... amerikāņu žurnāla Time koresp... dents. Pie Kaechonas 5000 tu... meta frontes robā, kas bija rad... dienvidkorejiešiem bēgot. Ķīnas ... mūnistu karaviri pēkšņi redzēja ... vā priekšā tumšbrūnas sejas krā... un nikna izskata ūsainus turkus, ... gāzās tiem virsū ar mežonīgiem s... cieniem un uzspraustiem šaute...

Padomju joslā tomēr maksās „kapitālistiskās" Ziemsvētku gratifikācijas

Berlīne (mf). — Vācijas padomju joslas sociālistiskās vienības partijas SED politbiroja nolēmis, ka šogad tomēr vēl būtu izmaksājamas pēdējo reizi Ziemsvētku gratifikācijas strādniekiem, ievērojot viņu pēc... un centību. Pēc tam gan šim „kapitālistiskajam ieradumam" padomju joslā vairs neesot vietas. Kā zi... nāms, komūnistiskās arodbiedrības nesen nolēma, ka jau ar šogadu pil... nīgi jālikvidē „gratifikāciju neti... kums" bet, acīm redzot, strādnieku vilšanās un opozicija bijusi tik lielā, ka partijas vadība nav iedrošinājusies lēmumu reālizēt.

Austrumvācijas republikas prezidents Piks kādā runā Varšavā izteicies, ka ASV savas agresīvās aktivitātes smagumcentru tagad gribot pārnest uz Eiropu, vispirmā kārtā uz Vāciju. Tālāk Piks pieminēja Polijas un Austrumvācijas noligumu par Oderas-Neises robežsinijas atzīšanu, ar ko esot radīts pamats „mūžīgam mieram" starp vācu un poļu tautu.

paredz
vietošanai

c plašu propagandas
u draudzēs, ar rak-
ā, īpašām brošūrām,
pēdējā laikā ar to, ka
raukā DP problēmā
resēti mācītāji, kas
tas atrast galvotājus
u aprakstus un foto
ed līdz. Diemžēl jā-
ds akcijas panākumi
ām, nav tik lieli, kā
pie kam viens iemesls
apgabalos, kur daudzi
tāji atstājuši savus
dies nelabvēlīgs no-
t iecelotājiem vispār.
aja tomēr cer uz no-
aiņu un domā atrast
ismaz lielākai daļai

cembrī.

A. Lp.

VĒSTULES REDAKCIJAI

LIKUŠI LATVIEŠI

latvieši jau iecelojuši
ijās Nordholcas slim-
. Vainbergs divi reizes
. vairāk pie manis,
ijas palīdzi. Taču pē-
nav uzcerējušies. Tā
. g., tā laikam pa-
tad tādēļ, ka bija iefie-
ar mūžīgajiem, lai citi
un pagātnes dzīvei,
kļuvis nederīgs?
!
Lielvārdē,
Hamburgas Cuxhaven,
Vācijā

VĒSTICIŅA

mūsu zīmes vārdā iz-
priecāšanos Zviedrijas
ziņojumi vakar par valsts-
par viņa. Ceļa Zīmes.

V. Mūkusera,
latviešu pārstāvis

...ija meklē ...kalpotājus

Vācijā ieradusies darba
...ove Lūisa (Mrs. Lewis),
...kalpotājus. Patlaban viņa
...ālē, apceļojot DP no-
...vērā apmeklēs amerikāņu
...piemērotas šādas kate-
...ēt pāri līdz 35 gadiem,
...bērniem. Viņa strādātu
...n dārzniecībā, bet sieva
...ādā privātā mājā, skolā
...neprecētas sievietes vai
...bērnu; sievietes ar 2 bēr-
...vecumā) pie-
...ņumā, ja varēs uz-
...rakstīs un tekoši
...sievietes, vieninieces
...bez pieteikami veselas
...parasto mājkalpotājas
...uzņemamo personu
...Latviešiem ir labas
...ģimenes labprāt uzņem

J.

...ņem sardžu
...ba vienībās

...atjaunota uzņemšana
...darbu vienībās MSO
...e Organization). Uz-
...vecuš, kam nav IRO
...ību resp. kas no tām
...iekšroka neprecētiem.
...jāpieteicas vācu dar-
...britu joslā, kur izpil-
...formulārs (Form 112)
...šanās izsaukšana uz-
...baudot.

...Ārlietu Latvijai

...prezidija, LCK un Ārējās
...ēda aicinājumam, savu
...sniedzuši:
...rlene vecō ļaužu mītnes
...A. Parīmovičs 5, sardžu
...6, Dr. A. Silis 10, LKSA
...nieces vien. 40, Minche-
...Sīi, Vircburgas latv.
...10,70, LKSA „Dzintars"
...12, caur māc. J. Cilni
...draudzes: Augustdorfas
...7.40, Bocholtas 13.20,
...Lingenes 9.62, K. un O.
...Leitiņa 6, Ritiņas latv. 59,
...102.05, R. Dravnieks 5,
...vien. kooper. 100, Libe-
...nem. 102.50, Balingenas
...V. Blūmentāls 10, Hal-
...14, J. Pļavenieks 10, J.
...Stipiņa 2, A. Puiķis 1, V.
...Grantovska 2, A. Cabu-
...is 3, R. Treimanis 3, A.
...E. Jurēvici 8, E. Getli-
...ņa 1, V. Sils 1, O. Bērzi-
...ņš 5, K. Dzenis 2, E.
...I. Zaķe 1, A. Beitane 1,
...I. Kunsteine 3, H. Jan-
...ihlenbachs 20, Metropolits
...Alsterdorfas ev.-lut. drau-
...dorfas taut. 24 un Bad Alb-
...ASV: O. Kadile 2 dol.,
...Mežinskis 5 dol. Aus-
...Jāņa ev.-lut. draudze Mel-
...6 š. 11 p., Melburnas latv.
...A. Zieminš 3 m., E. Mei-
...Lasdiņš 5 š. Francijā:
...400 fr., V. Liepiņš 500 fr.,
...fr., L. Trinkunas 300 fr.
...tarpt. pasta kup. Zviedrijā:
...5 kr., A. Zvaunis 10 kr. un
...kr. Kanadā: J. Drupals
...vētra 3 dol. un E. Zariņa

...ālot agrāk publicētos zie-
...16.342,43; 103 Angl. mārc.
...Austral. mārc. 12 šil. 6 p.;
...90 Kan. dol.; 13.500 Fran-
...Austrijas šil.; 565 Beļģ. fr.;
...kuponi.
...s, LCK un Ārējās infor-
...sakarā visiem ziedotājiem
...ību.

Pekinga neatbild pamiera ierosinājumam

Kīniešu karaspēks ielauzies Hungnamā

ARĪ PIE ČUNGČONAS SĀKUŠĀS CĪŅAS — AMERIKĀŅI STEIDZ PĀRTRAUKT MASU IZRĒĶINĀŠANOS SEULAS APGABALĀ

Ņujorka (ag). Trīsvīru komisija pamiera vidutājībai Korejā ziņoja UN politiskai komisijai, ka tā nosūtījusi uz Pekingu telegramu ar priekšlikumiem pamiera sarunu ievadīšanai. Taču Pekinga līdz nedēļas vidum oficiālu atbildi vēl nebija devusi. Tās vietā Pekingas valdība neoficiāli paziņoja, ka uzskata UN pamiera komisiju par nelegālu tās ierobežoto uzdevumu dēļ. Arī ķīniešu deelgāti nostājās pret to, ka trīsvīru komisija pilnvarota tikai pamiera sarunām, bet nav tiesīga runāt par citām Āzijas problēmām, kas pēc ķīniešu ieskata ir saistītas ar pamiera jautājumu.

Pirms ķīniešu delegācijas tālāklidošanas no Londonas tās vadītājs ģen. Vū otrdien izteicās, ka ķīniešu tauta, tāpat kā amerikāņu tauta, centīsies atjaunot mieru. Ģen. Vū bijusi arī saruna ar indiešu delegātu Rau, kam Vū ieteicis savu starpniecību turpināt. UN aprindas apsver iespēju trīsvīru komisijai vai arī vienam tās loceklim lidot uz Pekingu tiešām sarunām ar ķīniešu valdību. Pēc tam, kad pēdējās dienās amerikāņu un arī ķīniešu nostāja kļuvusi attīrīgāka, valda ieskats, ka izredzes Korejas jautājuma nokārtošanai miera ceļā samazinājušās.

Nedēļas sākumā turpinājās ķīniešu uzbrukumi Hungnamas tiltagala pozicijām, kuŗas tērauda lokā ietvēra kaŗakuģu smagās artilerijas uguns josla. Apšaudē piedalās arī amerikāņu kaujas kuģis Misūri ar saviem līdz 40 cm kalibra lielgabaliem. Kuģu artilerijas un aviācijas iedarbībā ķīniešu vienības cieta smagus zaudējumus. Viņu uzbrukumi tomēr pastiprinājās un tām talkā ieradās arī ziemeļkorejieši. Lai kaut cik atvieglotu nopietno situāciju, UN aviācija nemitīgi uzbruka ienaidnieka spēku koncentrācijām un piegādes ceļiem.

Nemitīgo un nikno uzbrukumu rezultātā Hungnamas aizstāvji tomēr trešdien jau bija saspiesti 8 km gaŗā un 3 km platā territorijā. Komūnisti ielauzās pilsētā, un sākās sīvas ielu cīņas. Amerikāņu aviācija Korejā ar sekmēm sākusi lietot F86 turboiznīcinātājus — ātrākās kaujas lidmašīnas pasaulē.

(Turpinājums 12. lpp.)

Pēc pāris mēnešiem Italijai būs 12 diviziju

BARGI SODI PAR SABOTĀŽU

Roma (md). — Itālijas valdība otrdien iesniedza Maršala plāna misijas vadītājam Romā Itālijas bruņošanās plānu, kas izstrādāts kopā ar saimniecības lietpratējiem un paredz 400 milj. dolaru izdevumus valsts aizsardzībai un bruņošanās rūpniecības izbūvei, kas kalpotu Rietumeiropas aizsardzībai. Daļu no šīs summas Itālija cer saņemt no ASV. Bez tam itaļu valdība izstrādājusi likumprojektu, kas paredz pastiprinātus sodus par sabotāžu. Par smagākiem sabotāžas gadījumiem paredzēts mūža ieslodzījums pārmācības namā. Likums vēršas arī pret zināma veida streikiem un valsts aizsardzībai svarīgu militāru vai citu transporta aizkavēšanu. Itālijas rūpniecības produkciju paredzēts pavairot par 40 proc. Itālijas bruņotie spēki jau dažu mēnešu laikā sasniegs mierīgumā noteikto maksimālo robežu — 12 diviziju.

Ievērojot UN kopsapulces lēmumu par diplomātiskā boikota izbeigšanu pret Franko Spāniju, arī itaļu valdība nolēmusi iecelt savu vēstnieku Madridē. Patlaban vēstniecību vada lietvedis. Itālija, pati gan nebūdama UN locekle, 1946. g. tomēr sekoja UN ieteikumam atsaukt no Spānijas ārvalstu diplomātisko pārstāvību vadītājus.

Ģenerālis Dvaits Eizenhauers — Atlantika pakta militāro spēku virspavēlnieks

Brisele (li). — Pēc Atlantika pakta ārlietu un aizsardzības ministru priekšlikuma iecelt par Rietumeiropas militāro spēku virspavēlnieku amerikāņu virsnieku, prezidents Trūmens izraudzīja šim postenim ģenerāli Dvaitu Eizenhaueru. Briseles konference otrdien apstiprināja Trūmena priekšlikumu. Jaunais virspavēlnieks jau tuvākā laikā ieradīsies Eiropā, lai inspekcijas braucienā pa Atlantika pakta signatārvalstu galvaspilsētām iepazītos ar priekšdarbiem, kas veikti aizsardzības spēku uzbūvē. Savu galveno mītni ģen. Eizenhauers sāks iekārtot janvārī Parizes tuvumā, domājams, Versaļas pilī, kur viņa štābs atradās arī otrā pasaules kaŗa laikā.

Jaunais Atlantika pakta militāro spēku virspavēlnieks ieguva lielu popularitāti otra pasaules kaŗa laikā, vadīdams cīņas Ziemeļafrikā, Sicilijā un Itālijā, kā arī invāziju Normandijā. Līdz iecelšanai par ASV armijas štāba priekšnieku ģen. Maršala vietā, ģen. Eizenhauers komandēja amerikāņu okupācijas spēkus Vācijā. 1948. g. viņš izstājās no militārā dienesta, kur bija sasniedzis augstāko dienesta pakāpi — armijas ģenerāļa gradu, un kļuva Kolumbijas universitātes prezidents.

Ģen. Eizenhauers atkārtoti uzstājies par Atlantika pakta īstenošanu un vēl nesen paskaidroja, ka Atlantika vienībai jāizpaužas „divizijās, tankos, lidmašīnās un lielgabalos". Amerikāņu aizsardzības problēmu īstāko atrisinājumu ģenerālis saskata ASV Eiropas sabiedroto atbalstīšanā, lai tie nekļūtu „par upuri trakojošām hordām". Interesanti atzīmēt, ka Eizenhauers, kuŗa uzdevumi rietumos līdzīgi Mekartura uzdevumiem austrumos, kā pulkvedis leitnants noorganizēja Mekartura vadībā gaisa spēkus Filipīnās. Pēc japāņu uzbrukuma Perlharburai 1941. g. decembrī Eizenhaueru aicināja uz Vašingtonu un nodeva viņam operatīvās daļas vadību. 1942. g. viņš kļuva par ASV kaŗaspēka virspavēlnieku Eiropā.

Eizenhauera iecelšana visā Rietumeiropā uzņemta ar siltu atsaucību un atzinību. Francijas ārlietu ministrijas pārstāvis šo iecelšanu apzīmējis par ļoti nozīmīgu soli Eiropas vienības veidošanā. Eizenhaueram tiklab Francijā, kā visā Rietumeiropā esot ne vien laba ģenerāļa slava, bet viņu pazīstot arī kā veiksmīgu diplomātu. Viņa jaunie pienākumi, sakausēt dažādu nāciju militāros spēkus vienā kopībā, esot ļoti līdzīgi tiem uzdevumiem, ko ģenerālis sekmīgi veicis pēdējā kaŗā. Starpība esot vienīgi tā, ka viņa tagadējais uzdevums esot nevis uzvarēt kaŗā, bet to novērst. Francija patiesi priecājas par Eizenhauera iecelšanu — pasvītroja ārlietu ministrijas pārstāvis. Arī oficiālas britu aprindas norāda, ka ģen. Eizenhauers ar saviem panākumiem otrā pasaules kaŗā ieguvis miljonu eiropiešu uzticību: „Neviens nav piemērotāks Eiropas nodrošināšanai pret agresiju kā ģenerālis Eizenhauers."

Kāds beļģu ministrs paskaidroja, ka ar Eizenhauera iecelšanu garantēti Eiropas aizsardzības sistēmas panākumi. Times raksta, ka tas atkarīgs no Eizenhauera paša, vai viņam vajadzēs parādīt savas militārās spējas kaujas laukā vai nē. Viņa galvenais uzdevums — panākt iziķīrēju pagriezienu bez kaŗa, padarot rietumu militāros spēkus par vairogu, kas spēj aizsargāt Eiropu no austrumu agresijas. „Eizenhauera iecelšanu visas rietumu nācijas uzņem ar visielāko apmierinājumu," raksta Stokholmas Expressen.

Jaunais Atlantika pakta militāro spēku virspavēlnieks saņēmis nepakaitāmās laimes vēlējumu telegrammas no visas rietumu puslodes. Prezidents Trūmens nosūtījis ģen. Eizenhaueram rakstu, kurā apsveic viņu ar stāšanos atbildīgajā amatā un norāda, ka ASV tautas, kā arī visu pārējo brīvību mīlošu tautu labākie novēlējumi un lūgšanas pavada viņu jaunajās darba gaitās. Kolumbijas universitāte paziņojusi, ka tā ģen. Eizenhauera vietā jaunu prezidentu neievēlēs un ka viņa vieta paliks nesizpildīta, kamēr ģenerālis varēs atkal atgriezties vecajā darbā.

Āzijas robežas pārceltas no Uraliem līdz Oderai

POĻU ŽURNĀLISTS PAR STAĻINA POLITIKU BALTIJAS TAUTU IZNĪCINĀŠANAI

Stokholma (kr). — Poļu trimdas žurnālists Tadeušs Norvids publicējis vairākos Zviedrijas laikrakstos garāku sacerējumu par Staļina Eiropas āzitizēšanas plānu. Norvids starp citu raksta: Katram, kas pazīst apstākļus zemēs aiz dzelzs priekškara, nav noslēpums, ka Staļins pārcēlis Eiropas un Āzijas robežu no Urāliem pie Oderas un viņpus Oderas līnijai sagatavo izejas pozicijas āzlātu iesoļošanai Rietumeiropā.

Aiz dzelzs priekškara Staļins atņēmis dzimtenī vairākiem miljoniem izraiditu un deportētu vāciešu, kā arī igauņu, latviešu un lietuviešu tautas vairākumam. Baltijas tautu pārvietošana uz austrumiem nozīmē to iznīcināšanu. Ar šo necilvēcīgo ricību Kremļa diktātors izdzēsis to savdabīgo nacionālo kultūru un spirgto gara spēku. Nepārtraukti uz austrumiem ripo vilcieni ar Baltijas tautu piederīgiem. Pretējā virzienā plūst sarkanarmiešu, komūnistu partijas funkcionāru un tālu Pad. savienības apgabalu zemnieku straume. Vēl pāris gadu, un, apstākļiem normalnoties, vienīgi Igaunijas, Latvijas un Lietuvas vārds liks atcerēties tur dzīvojušās kultūras tautas. Sodien starp Somijas jūras līci un Austrumprūsiju ir vairāk iedzīvotāju nekā 1939. g. Diemžēl, to vairākums nav vairs Eiropas kultūras tautu piederīgie, bet āzlāti: mongoļi, ķīnieši, tatāri, kirgizi uc. Komūnisti ar varu piespieduši daudzas igauņu, latviešu un lietuviešu sievas, kuŗu vīri deportēti uz Sibiriju, dotiem laulībā ar āzlātiem. Tā ir gudra, bet necilvēciga Staļina varas politika, kuras ķnaugos iet bojā trīs Eiropas kultūras tautas.

Franču komūnistiem draud smagas „tīrīšanas"

TOREZS JAU SPĒJĪGS SĒDĒT

Parize (md). — Labi informētas aprindas Parizē ziņo, ka franču komūnistu partijā gaidāmas „skaņbergu elementu" un „titoistu" tīrīšanas. Kopš partijas abu dižvīru Toreza un Lekēra došanās uz Maskavu viena miljona biedru lielā partija piedzīvoja iekšēju krizi. Šeit izcilākie franču kumūnisti slepenā sēdē esot izstrādājuši plānu partijas „vēdināšanai" visas Francijas mērogā. Izmantojot abu vadoņu prombūtni, partijas vicešefs Marti esot salicis augstos amatos daudzus savus draugus.

Morisa Toreza ārstēšanās Gorkijos, Maskavas tuvumā, esot sekmīga, ziņo komūnistu L'Humanité. Franču komūnistu līderis, kam paralizēta labā roka un kāja, jau spējot dažas stundas dienā sēdēt un pat mazliet pastaigāt. Lekērs, kas Torezu pavadīja uz Maskavu, kominforma nedēļas žurnālā stingri norāj franču komūnistus un viņu centrālkomiteju par dažādām neveiksmēm, trūcīgu kontaktu ar masām un nepietiekamu aktivu partijas darbu rūpnīcās. Lekērs atgādināja, ka partijai jācīnās pret karadienesta pagarināšanu līdz 18 mēnešiem, pret Rietumvācijas apbruņošanu, pret „ASV agresiju Korejā" un pret kaŗu Indoķīnā. Domā, ka Lekērs rakstu sacerējis pēc Maskavas norādījuma un ka viņš Maskavā sagatavots partijas vadības pārņemšanai no Toreza.

UZKRĀJ PAPRIKU KAŖA GADĪJUMAM

Vīne (Rs). — Die Neue Wiener Tageszeitung publicējusi no Budapeštas saņemtu necenzētu ziņojumu, kas vēsta: Pārtikas produktu trūkums Budapeštā pieņem draudīgus apmērus. Jau kopš nedēļām veikalos nav dabūjams sviests, cukurs un siers, kaut gan Ungārija ir lauksaimniecības zeme. Olas, sīpoli un paprika kļuvuši par retumu. Trūkst arī kartupeļu. Sākumā valdība pārtikas produktu trūkumā vainoja šī gada slikto ražu, bet pēdējā laikā jau ziņo, ka tie jāuzkrāj varbūtīja kaŗa gadījumam. Patiesība ir tāda, ka lauksaimniecības ražojumus lielā daudzumā izved uz Pad. savienību, kas Ungāriju vārda tiešā nozīmē izlaupa.

Kā turki kāvās Korejā

KAD NAV VAIRS MUNICIJAS, CĪNĀS AR NAŽIEM UN AKMEŅIEM

Ņujorka (md). — Maskavas raidītājs pirms pāris nedēļām ziņoja, ka turku brigādes komandieris Korejā ģenerālis Tahzins Jazici neesot pārdzīvojis savas brigādes sakāvi un pats nošāvies. Apmēram tai pašā laikā tomēr Reutera korespondents turku ģenerāli sastapa Seulas ielās. „Visa mana brigāde, ieskaitot ievainotos, degtin deg, lai atkal ātrāk tiktu frontē," paskaidroja Jazici. Kad Istanbulā 10.000 turku jauniešu demonstrācijā piemineja savus Korejā kritušos, policijai bija jāapsargā padomju ģenerālkonsulāts, lai demonstranti to neizdemolētu. „Mēs zinām, par ko cīnāmies," bija rakstīts uz plakātiem, kuŗus gājienā nesa studenti.

Vēsts par turku brigādes varonīgajām cīņām zibenīgā ātrumā izplatījusies pa visu Korejas fronti, ziņo amerikāņu žurnāla Time korespondents. Pie Kaechonas 5000 turku meta frontes robā, kas bija radies dienvidkorejiešiem bēgot. Ķīnas komūnistu kaŗavīri pēkšņi redzēja savā priekšā tumšbrūnas sejas krāsas un nikna izskata ūsainus turkus, kas gāzās tiem virsū ar mežonīgiem saucieniem un uzspraustiem šautenu durkļiem. Tuvcīņās palika gulot ap 200 ķīniešu. Bet nedēļas beigās pati turku brigāde bija zaudējusi 500 viru jeb 10 proc.. Liekas, ka turku kareivis ambulancē piesākās vienīgi tad, ja viņam ir vismaz jau trīs ievainojumi, — stāsta kāds amerikāņu armijas ārsts.

Time korespondents tālāk attēlo stāvokli Kaechonas frontē, kad turki jau 48 stundas nikni bija pretojušies uzbrūkošajiem ķīniešu komūnistiem. Kad ģen. Jazici vīriem sāka pietrūkt pārtikas un municijas, viņi uzbruka ienaidniekiem ar durkļiem, metās cīņās ar nažiem un dūrēm un sagaidīja uzbrūkošo ķīniešu nebeidzamos viļņus ar akmeņu krusu. Kad beidzot ieradās amerikāņu tanki, lai pagurušajām turku vienībām nodrošinātu atiešanu, turki jau atkal atradās uzbrukumā. Kad viņiem pavēlēja atiet, lai tos neielenktu ķīnieši, turku virspavēlnieks bija sašutis: „Atiet? Kāpēc mums jāatiet? Mēs viņus masveidīgi laidīsim no kājas."

Kad turki beidzot bija izcīnījuši sev brīvu atkāpšanās ceļu, viņi soļoja uz vairāk nekā 80 km attālo Pjongjangu. Savus ievainotos viņi nesa uz muguras un, galvas purinādami, kā atvainodamies stāstīja: „... Pēc ģenerāļa pavēles... pēc ģenerāļa pavēles..."

Savienotās valstis militārai palīdzībai Turcijai izdevušas vairāk nekā 200 milj. dolaru, piezīmē beigās Time korespondents. To darot, Vašingtona pieņēma, ka turki ir dūšīgi kaŗotāji un aizstāvēs savu zemi, ja uzbruktu lielais padomju kaimiņš. Turku cīnas Korejā šo pārliecību pilnā mērā apstiprinājušas.

TITO KONCENTRĒ SPĒKUS PIE BULGĀRIJAS ROBEŽAS

Ņujorka (čm). — Vairākas no labākajām Jugoslavijas kaŗaspēka vienībām, ieskaitot Tito personīgo sardzi, nosūtītas uz Bulgārijas pierobežu, ziņo Newsweek korespondents. Šādas kaŗaspēka kustības naidīgu valstu ielenktajā Jugoslavijā gan esot parasta lieta, bet labi informētas aprindas tomēr norādot, ka Tito uzskata par ļoti iespējamām bulgāru provokācijas vēl šai pašā ziemā. Amerikāņu izlūkošanas iestāžu informācija liekot piešķirt šim bažām ticamību. Bulgārija no visām Maskavas satelītvalstīm ir vislabāk apbruņotā.

Padomju joslā tomēr maksās „kapitālistiskās" Ziemsvētku gratifikācijas

Berlīne (mf). — Vācijas padomju joslas sociālistiskās vienības partijas SED politbirojs nolēmis, ka šogad tomēr vēl būtu izmaksājamas pēdējo reizi Ziemsvētku gratifikācijas strādniekiem, ievērojot viņu pūles un centību. Pēc tam gan šim „kapitālistiskajam ieradumam" padomju joslā vairs neesot vietas. Kā zināms, komūnistiskās arodbiedrības nesen nolēma, ka jau ar šogadu pilnīgi jālikvidē „gratifikāciju netikums" bet, acīm redzot, strādnieku vilšanās un opozicija bijusi tik liela, ka partijas vadība nav iedrošinājusies lēmumu reālizēt.

Austrumvācijas republikas prezidents Piks kādā runā Varšavā izteicies, ka ASV savas agresīvās aktivitātes smagumcentru tagad gribot pārnest uz Eiropu, vispirmā kārtā uz Vāciju. Tālāk Piks pieminēja Polijas un Austrumvācijas nolīgumu par Oderas-Neises robežsiniias atzīšanu, ar ko esot radīts pamats „mūžigam mieram" starp vācu un poļu tautu.

Šveice atvēl līdzekļus bēgļu atbalstam

Berne (gi). — Šveices valdība, atvēlot 1,32 milj. franku kā Šveices dalības maksu IRO, reizē atvēlējusi 620.000 franku 200 invalīdu, vecu un slimu bēgļu uzņemšanai. Lielākā summa bez tam paredzēta kā Šveices daļa ts. Eiropas palīdzībā, kuŗas uzdevums ir palīdzības sniegšana Viduseiropas bēgļiem.

Šautene, kas sašauj katru tanku

Vašingtona (md). — Amerikāņu flote šinīs dienās izmēģinājusi jaunu Viking raķeti, kas izšauta virs Jaunmeksikas un sasniegusi 170 km augstumu un 5700 km ātrumu stundā resp. jūdzi sekundē. Lielākais augstums vispār, sasniegts gan ar kombinētu raķeti, ir 400 km. Bez tam ASV flote konstruējusi jaunas „elektriskās smadzenes", kas izmaksā 1,4 milj. dolaru un ievērojami palīdzēs jaunu vadāmo tālšāviņu un raķetes atombumbas aplēsumos. Tā esot lielākā šāda veida mašina vispār un ietaupīšot miljoniem dolaru, kā arī palīdzēšot atrisināt daudzus pilsētu pretgaisa aizsardzības jautājumus.

Merilendā savukārt reizē ar citiem jauniem ieročiem demonstrēta jauna bezatsitiena šautene, uzmontēta uz džipa un spējīga sašaut vislielākos līdz šim pazīstamos tankus. Jauno 105 mm prettanku ieroci, kā paskaidroja armijas ministrs Pēss, viegli var apkalpot divi kareivji, un tas dos iespēju frontes kareivim tikt galā ar vissmagāko ienaidnieka tanku. Iespējams, ka šī ieroča masu produkcija jau sākta.

Sievu kari par 40 mutautiņiem

Berlīne (al). — Saskaņā ar SED vadības lēmumu, katra partijas biedra obligāts pienākums ir piedalīties politiskajās mācībās. Kādam 64 g. v. biedram, kas to nevēlējās, partijas funkcionārs Kirchhibels paziņoja: visiem biedriem, kes atsakās no partijas mācībām atņems biedra karti, un mēs nezinām, kā tālāk būs ar viņu darbu uzņēmumā."

Patērētāju biedrības nodaļai Bankovā pag. nedēļā piesūtīja 4 gultas segas, 40 mutautiņu un dažus palagus. To uzzinājušas, namamātes pl. 12 nakti stājās rindā un, apgādājušās ķebīlīšiem un segām, pacietīgi gaidīja veikala atvēršanu. Bet jau pašā iepirkšanās sākumā izcēlās sievu pļūkšanās, un veikala vadība atsauca policiju. Kliviņa saplēsto drānu vērtība, neskaitot zilumus, ievērojami pārsniedza iepirkumu vērtību.

Saksijas-Anhaltes izglītības ministrs paziņojis, ka katra skolotāja pienākums ir būt SED funkcionāram. Jauns un politiski aktīvs skolotājs ir daudz vērtīgāks par vecu, kaut arī pēdējais būtu diezin cik labs pedagogs. Uz priekšu katra skolotāja algas lielumu noteiks viņa politiskā darbība. Līdz šim, kā ziņo FDJ vadība, ap 80 proc. no Austrumberlīnes skolotājiem atteikušies no atkīlātas politiskas darbības; no 12.000 skolotāju palīgiem mīnētajā jaunatnes organizācijā iestājušies tikai 18 proc.

AUSTRĀLIJA UZŅEMS ARĪ VĀCU IECELOTĀJUS

Kanbera (čm). — Sakarā ar Austrālijas plānu uzņemt vēl 200.000 iecelotāju no Eiropas, Kanberā nolemts uzsākt sarunas ar Holandes, Itālijas un Rietumvācijas valdību par noteikta iecelotāju skaita ielaišanu Austrālijā. Šis imigrācijas plāns nav saistīts ar DP uzņemšanu IRO programmas ietvaros. No Holandes paredz ielaist 25.000 lauksaimnieku un amatnieku. No Itālijas Austrālijā jau iecelo ik gadu ap 10.000 personu gadā, kas pašas arī maksā ceļa izdevumus. Vācieši varēs iecelot, ja tos ieteiks resp. izsauks kāds Austrālijas pavalstnieks.

Dāži mirkļi pasaules vēstures

SPECIALRAKSTS LATVIJAI NO PAKISTANAS

Kremļa sakurinātā Āzijas revolūcija nu pievērsusies pie Indijas vārtiem; tiesa, tās riteņi gan var uz laiku aizķerties Himalajos, un klosteru valsts Tibeta kādu brīdi varbūt karāsies politiskās drošības diedzinā, taču tālākais ceļš visai gluds — pāri Pakistanas līdzenumam, pāri iekšējo politisko nesaskaņu bruģim — līdz Kalkutai. Ķīna jau pasteidzās izlaist oficiālu komunikē, kurā „pienagloja" imperiālistiem kalpīgo Indijas reakcionāru valdību un luncinājās gar brīvības saikstošo kuliju un algādžu masu. Šis fakts tomēr liecina, ka divpadsmitā stunda vēl situsi nav, — veic tikai propagandas priekšdarbus un met tiltus; militāra akcija vēl ir nepārredzamā nākotnē.

Gandrīz ik mirklis apdraudētajā Āzijas nostūrī, ik burbulis, ko vārīdamies uzmet politisko kaislību katls, patlaban nozīmē — pasaules vēsturi, katrā ziņā vairāk nekā savā laikā Berlīnes blokāde vai komūnistu sēdekļu zaudējumi kādā Vakareiropas parlamentā.

Mazliet patiesības par Tibetu

Vēl šobrīd, kaut pagājušas jau 6 nedēļas kopš šķietamā ķīniešu invāzijas sākuma Tibetā, nav noteiktu ziņu par budisma citadeles patieso likteni. Skandalozi, bet nav pat noteikti zināms, vai kritusi galvaspilsēta Lhasa. Tikai tagad izjūtams, cik noslēgta Tibeta bijusi no ārpasaules. Kaimiņi ir ģeogrāfiskais šķērslis, bet ir bez tā vēl kāds cits, — tā ir tibetiešu klusēšana. Pēdējā jauc visus aprēķinus, un vismaz presei sagādā bezmiega naktis. Pulksten piecos gar viesnīcu, kur esmu apmeties, nodrāž auto karavāna uz pilsētas pusi. Bez teikšanas zināms, ka mērķis ir Indijas sūtniecība. Tur izkar komunikē un notiek preses konferences. Ap sešiem ir otrā tēja, un pēc tās jaunumi nav vairs gaidāmi. Pēdējās dienas sūtniecība tinās klusēšanā, kolīdz skāra Tibetas jautājumu. Un tā kā jautāja tikai par to, tad klusēšana bija nepārtraukta.

Taču auto karavāna mēro ierasto ceļu arī šodien. Īsi pirms sešiem ar troksni atgriezās vairāki auto, un īpašnieki ieslēdzās savās istabās, lai klabinātu mašīnas. Tas nepārprotami nozīmē pārtraukumu Indijas sūtniecības klusēšanā. Kas noticis? Vakariņas noris ledainā atturībā. Tā kā daži vietējo iestāžu dokumenti man pavēruši ceļu arī aizliegtās vietās un ieskatu aizliegtās lietās, žurnālistu armija uzskata mani par savējo. To arī izmantoju: „Kas jauns?" — „Vajadzēja atbraukt uz sūtniecību." — „Hm, neiznāca laika. — „Jaunumi lieli — (klusākā balsī) Lhasa krituši. Ķīnieši ir iekšā." — „Tā!" — „Jā gan. Ar labu nakti!" Tas ir reizē daudz un maz. Jānogaida rītdienas avīze.

ZIŅAS UN ZIŅOTĀJI

Nakti tomēr notiek negaidītas lietas. Klusi un nevienam nemanot (rakstāmmašīnu sitēji gul nāves miegu) ieradies kāds angļu korespondents, izskatā nenozīmīgs blonds džeriņš, bet jau nākošajā dienā ap pl. 11 viņa akcijas traki cēlušās. Ap šo laiku viņš arī sarīko mazu preses konferenci — žurnālistiem savā stārpā — un dara galu čukstēšanai.

Jā, viņš ieradies no Kalimpongas, Indijas - Tibetas pierobežas vistālāk izvirzītā priekšposteņa, kur ar grūtībām nokļūst tikai visuzņēmīgākie. Viņš kūpina īsu pīpi un ar jūtamu ironiju referē.

„Kalimponga, sīka pilsētiņa ceļa malā, agrāk bija pazīstama vienīgi kā zvērādu kontrabandistu satikšanās vieta. Kad es to atstāju pirms divi dienām, tās iedzīvotāju skaits 10 dienu laikā bija desmitkāršojies. Tā līdzinājās Lisabonai pēdējā pasaules kara laikā. Kalimpongā tagad ir vairāk slepeno aģentu, žurnālistu, īstu un neīstu diplomātu nekā vietējo iedzīvotāju. „Himalaju hotelī", kur man laimējās nodrošināt gultas vietu, piesakot to 3 nedēļas iepriekš, istaba tagad maksā 700 rupiju mēnesī (apm. tikpat daudz vācu marku — ref.). — bez ēšanas un sulaiņiem. Un ir daudz ļaužu, kas šo summu samaksā ar smaidu.

Ziņas no Tibetas, aizliegtās zemes? Pārpilnība. Tikai apm. 90 proc. ir vienkārša „fabrikācija". Lieta tā, ka vienīgie ziņu pienesēji ir speciāli kurjēri, vietējie, kas, protams, nerunā nevienu citu valodu kā vienīgi savas provinces dialektu un ziņas „kvalitāti" aprēķina pēc izmaksātās summas lieluma. Par 3000 rupijām Lhasa būs krituši, bet tālāku ziņu trūkst; par 5000 rupijām būs noticis tas pats, un turklāt vēl zināms, ka ķīniešu armijas spēji mainījušas kursu, dodamās palīgā Nepalas kongresitu apvērsumam un, iespējams, tur pināās iebrukumu Indijā.

Manā viesnīcā uzturējās kāda vadoša Indijas laikraksta speciālkorespondents, kam bija atvēlēti neierobežoti līdzekļi. Viņš algoja vēl trīs tulkus, kas parasti bija klāt, kad ieradās kurjērs, pazīstams sakarnieks. Tā kā gramatika nav indiešu stiprā puse, kurjēra ziņojumi bija jātulko no viena dialekta otrā un tikai beigās angliski; tādēļ rezultāti ne reti bija satriecoši. Apm. pirms nedēļas korespondents Mr. X. jau zināja, ka Lhasa krituši, bet ķīnieši toreiz vēl bija 380 jūdžu no Tibetas metropoles. Pēc tam Mr. X. ziņoja savam laikrakstam, ka Lhasas valdība sūtījusi SOS telegrammu UN, un ka ceļā uz Pekingu atrodas Tibetas slepenā delegācija. Es zinu arī, ka vakar Indijas sūtniecība paziņoja Lhasas krišanu. Bet varu katēgoriski liecināt, ka: 1) Lhasas valdība nav sūtījusi nevienu telegrammu UN; 2) ka ceļā uz Pekingu nav neviena Tibetes delegācija, bet tos vīrus, kas ieradās Delijā it kā Lhasas un Dalai Lamas uzdevumā, ātri atmaskoja par bagātiem zemes īpašniekiem, kas, bēgdami no ķiniešiem, bija gribējuši sev sagādāt iespējamas ērtības un labāku uzņemšanu; 3) ka Lhasa nav kritusi arī vēl šobrīd, un, pēc visām zīmēm spriežot, ķinieši nezināmu iemeslu dēļ apturējuši virzīšanos zemes iekšienē.

Kā es dabūju šīs ziņas? Vienkārši, — es mazliet protu ķiniešu rakstību. Vakaros nemanīts iejaucos pūlī, kas tirgū salasās ap Tibetas kurjēriem. Tie visi ir vietējie, un te visvieglāk uzzināt faktisko stāvokli. Es rakstu savus jautājumus uz papīra lapiņām, pasniedzu tos caur svešām rokām kurjēriem; tie uzraksta savas atbildes, domādami, ka tās nonāks kāda vienkārša kalimpongieša rokās, kam nav naudas, bet kam nerūp arī sensācijas. Tad savā istabā atšifrēju atbildes un reizēm uzzinu to, ko pēc pāris dienām tiešām publicē arī lielā prese, ar kaunu atsaukdama trakos (un dārgos!) ziņojumus..."

Pēc šīs preses konferences pagāja tikai viena diena; anglis bija jau aizbraucis, kad Indijas sūtniecība tiešām atsauca ziņu par Lhasas ieņemšanu. Un pēc tam? — Vairs nekādu ziņu.

Pusstunda Pakistanas parlamentā

Ir zīmīgi un reizē likteņīgi, ka tieši tagad, kad briesmas visvairāk sabiezējušas pie Pakistanas robežām Tibetas pusē, zemē drudžainā aktivitātē iesākusies politisko partiju rosība un smiekļi, bet nikni strīdi. Līdz šī gada vidum valsts dzīvi kārtoja viena pati, ja tā var teikt, „tautas partija — Moslemiešu līga. Tagad parlamentā radusies spēcīga opozicija, sasviežoties uz vienu roku ar 8—10 īsā laikā dzemdinātām partijām. Programmas opozīcijas partijām ir vienādotas tādējādi, ka par galveniem punktiem kopīgi atzīti — nabadzīgo stāvokļa uzlabošana (šī slieka gan tā apdeldēta, ka gandrīz vairs neturas uz ākaļa!), īstas demokratijas nodibināšana un atraisīšanās no britu tautu saimes. Pēdējais programmas punkts ir visaizdomīgākais, jo tiešī atdrupšanu no Anglijas klaipa vēlas lielā „sociālisma valsts" Pakistanas kaimiņos, lai tad norītu to kā jau daždien drupaču. Zīmīgi vēl tas, ka par opozicijas galvgala partijas prezidentu melš, ka viņš īsi pirms otrā pasaules kara ilgāku laiku uzturējies Pad. savienībā un esot daža Maskavas speciāla institūta absolvents. Arī viņa raksti ļauj spriest to pašu.

Šis vīrs, Iftikars, briļļots mizantropa tips, kura izskats pagalam nesaskan ar viņa teorijām, vada opozicijas uzbrukumus augstākā valsts iestādījumā un sagādā grūtus brīžus vecīgajam, bet citādi jestrajam premjēram Liakatam Alikhanam. Tā nesen parlamenta darba kārtībā bija Iftikara propozicija par neapmierinātības un protesta izteikšanu Pakistanas valdībai, ka sakarā ar Kairo notikušajām studentu demonstrācijām pie angļu sūtniecības, tā nav reaģējusi.

Norisinājās šāds dialogs: I.: „Šis jautājums, resp. studentu demonstrācijas, skar tieši ne tikai Pakistanas valdību, bet ikkatru iedzīvotāju, kas ir krietns moslemietis. Mums jārīkojas. Ēģipte arī ir Islama valsts." — Parl. prezid.: „Izskaidrojiet, kādā veidā tas skar Pakistanas valdību?" — I.: „Tādējādi, ka tai jāprotestē pret ticības brāļu zemē notikušām vardarbībām no angļu imperiālistu puses." Kādu laiku risinās neauglīgas debates un vispārēja klaigāšana. Tad pieceļas premjērs: „Britu tautu saimes nācijas ir neatkarīgas katra par sevi," viņš saka „Tas nozīmē, ka gadījumā, ja vienā valstī norisinās miera traucējumi ar iekšpolitisku raksturu, citas valstis tādēļ nebūt nav spiestas iejaukties vai uzmākties ar saviem uzskatiem." — I.: „Saprotams, kā britu imperijas vasalim, jums citādas domas nemaz nevar būt." — Premjērs: „Deputāts Iftikars tik bērniski turas pie saviem ieskatiem, ka viņu nevar pārliecināt loģiski argumenti. Ja viņš man vai jebkuram citam parlamenta loceklim var pierādīt, kāds labums pašreizējā ārpolitiskajā stāvoklī iegūstams, atstājot britu tautu saimi, es nekavēšos ar proporciju to darīt." Iftikars klusē. Klusē arī visa zāle. Premjērs ir parasti skops ar norādījumiem un mājieniem attiecībā uz politisko stāvokli aiz robežām, bet šoreiz viņš izteicies visai skaidri.

Atstājot parlamenta ēku, ir sajūta, it kā no sirds būtu novēlies smagums. Līdz šim reizēm varēja likties, ka Pakistanas premjērs, līdzīgi daudziem šejienes „vienas dienas politiķiem", tiešām nesaskata brīža svarīgumu. Tagad šīs bažas izklaidētas. Ķīnas mūri komūnisms gan pārkāpis, bet arī uz Indijas robežas iespējams uzcelt valni, kurā atdursies vispirms Kremļa nodomi un pēc tam — Maotsetunga armijas. Šo valni tomēr var uzcelt tikai tad, ja tūlīt ķeras pie darba.

Lahorē, decembrī.

V. Kroders

Austrālija uzņēmusi 160 000 DP

Austrālijas imigrācijas ministrs Holts garākā rakstā Daily Mail pielikumā atzīmē, ka Austrālijas imigrācijas politiku. Jo projām ik nedēļu Austrālijā ierodas iecelotāju kuģi no Anglijas, Bremenhafenas, Marseļas, Dženovas, Sanfrancisko, Roterdamas un Maltas. Viņu ierašanās Austrālijā tai nodrošina jaunu darba spēku un ļoti vajadzīgo iedzīvotāju pieaugumu. Paši atbraucēji iegūst iespēju sākt jaunu dzīvi jaunā un augošā zemē. Austrālija apņemas iecelotājus, jo gaida no tiem savu tiesu zemes tālākattīstībai, reizē piedāvājot arī daļu no ieguvuma.

Galvenais, kas sakāms par Austrālijas imigrācijas programmu, pēc Holta domām, ir tas, ka neviens nav jāpārliecina par tās nepieciešamību. Savu tagadējo iecelošanas politiku Austrālija sāka jau tūlīt pēc kara un pēc 18 mēnešu intensīvas gatavošanās 1947. g. 9. janvārī ieradās pirmais iecelotāju transports — 193 angļu būvstrādnieki. Tai pašā gadā Austrālijā ieradās pavisam 31.765 iecelotāji, pēc kam to skaits ar katru gadu audzis: 1948. g. — 65.735, bet 1949. g. — 167.727. Šogad imigrantu skaits sasniegs rekordu.

Austrālijas imigranti nāk galvenokārt no britu salām, Holandes, Maltas, Eiropas DP nometnēm, bez tam no Francijas, Beļģijas, Norvēģijas un Dānijas. Līdz pagājušā gada beigām Austrālija bija uzņēmusi 157.944 angļus, bet šogad uzņems vēl 80.000. No DP nometnēm ieradušies ap 160.000. Ministrs Holts ļoti atzinīgi novērtē DP līdzšinējos veikumus Austrālijai svarīgās dzīves nozarēs. Vairāki tūkstoši jau izpildījuši savu divgadīgo darba līgumu un var tagad darbu izvēlēties brīvi. Daudzi no viņiem tomēr paliek līdzšinējā valdības apgādātajā darbā.

Latviešu students brīdina amerikāņus

Sv. Olafa kolledžā, Norsfildā nesen notika latviešu studenta Aira Āboliņa priekšlasījums amerikāņu kolēģām un profesoriem, kas pildīja zāli līdz pēdējai vietai. Labi pārdomātā un pārliecinošā priekšlasījumā referents iepazīstināja klausītājus ar 1940. g. notikumiem Latvijā, kad, laužot 38 līgumus un punktus, Pad. savienība okupēja mūsu valsti, lai paklautu latviešu tautu terroram un verdzībai. Ar faktiem ilustrēdams komūnistu izrīcību un noziegumus mūsu zemē, referents pievērsās arī Pad. savienības pasaules iekarošanas nodomiem, uzsverot, ka tā neapstāsies un neatmetīs savu pasaules pārvaldīšanas māniju, ko Sav. valstis nedrīkst pieļaut. Karš ir nenovēršams, bet tajā var uzvarēt- ja amerikāņi atmostas un apzinās patiesos apstākļus.

Kollēdžas laikraksta The Manitou Messenger ievadnieks Pauls Bergs, atstāstot laikrakstā priekšlasījuma saturu, ieteic nopietni pārdomāt jautājumu, apdāvinātā runātāja vārdus. „Nav noliedzams," raksta P. Bergs, „ka ikviens izjuta runātāja pārliecību un dedzību."

VĪRI KAS NOKĀPA ELLĒ (20)

Ceļā uz nāvi

LATVIEŠU PRETESTĪBAS KUSTĪBAS CĪNĪTĀJA ATMIŅAS

Vakarā pēc pl. 21 notika kameru pārbaude, bet uz mazgātavu vēl nelaida. Dažās apakšstāva kamerās pat bija izdarīta sika pārbaude un kratīšana. Nākošajā dienā viss korpuss palika bez brokastīm, un tikai īsi pirms pusdienas no katras kameras pa vienam ielaida izliet naktstrauku. Pusdienās mums izsniedza pa puslitram šķidras viras, bet maizes vēl neredzējām. Vakarā tējas vietā mums ielēja siltu ūdeni bez cukura, toties atkal tikām uz mazgātavu. Gaiteņos bez parastās dežūreja vēl bruņota papildsardze.

Īsi pirms vakara pārbaudes korpusu aplidoja vērsts, ka starp Vāciju un Pad. savienību sācies karš. Nepaguvām noskaidrot, kas un no kadiem avotiem šo ziņu iguvis, kad paši savām ausīm jau dzirdējām pirmos deviņus artilerijas šāvienus. Nu vairs nebija šaubu. Viss cietums sacēlās kā spārnos; vīri apkampās, spieda viens otram roku, un daudziem acīs mirdzēja prieka asaras. Ltn. J. raudāja kā bērns, un mēs viņu sapratām. Šim nosirmojušam jauneklim gaidītā brīvība vairs nesolīja to, ko pārējiem, jo viņš bija sakropļots — nederīgs armijai, ciņām, jā — pat ne lāga dzīvei...

22. jūnija naktī ap pl. 23 mūsu kamerai tuvojās biedinoši soļi, un kāds slēdza vaļā durvis. Tajās parādījās bruņots čekists, kas uzkliedza:

„Piecelties un nostāties!"

Noprasījis katra vārdu, uzvārdu un dzimšanas datus, viņš ķaut ko pētīja sarakstā. Tad, pienācis man tuvāk, viņš jautāja:

„Vai jūs neesat Jānis?"

„Nē!" atteicu, „Man tikai viens vārds."

Čekists sačukstējās ar savu pavadoņu pāri, noskatīja mūs visus no galvas līdz kājām un atstāja kameru. Mēs jau nopriecājāmies, ka tie būs pārskatījušies, bet drīz vien durvis atvērās no jauna, un viens no sargiem lika man sagērbties un sekot. Satraukuma stindzināts, āvu kājas un lūkoju izdomāt, kas mani gaida. Ģerbjoties man neveicās — rokas drebēja un šķita spēku zaudējušas. Pats svīdu kā pirtī, un mani mocija pēkšņas slāpes, bet kameras biedri vēroja mani drūmi un neapslēpjama miera pilni. Apģērbies, uzmetu mēteli uz rokas un sāku atvadīties.

Šķiroties no ltn. J. es nespēkā sabruku pie viņa kājām un acupriekšā man viss satumsa. Kāda auksta roka lēni slīdēja pār manu pieri un es dzirdēju klusus vārdus:

„Lai Dievs tev palīdz, dēls, būt stipram savā ticībā uz Kungu Jēzu Kristu!" Acis atvērot, es redzēju savā priekšā ceļos nometušos mācītāju K. „Lūgsim Dievu," viņš teica, „lai Viņš stāv tev klāt, ejot vissmagāko ceļu. Viņš tevi radījis un svētījis tavas zemes gaitas, Viņš ir ar tevi arī šai naktī. Nesalūzti, bet esi stiprs līdz galam, jo tikai tie, kas paļaujas uz Dievu, iemantos debesu valstību un mūžīgo dzīvību."

Mums nedzirdot, bija ienācis sargs un iespēra man ar kāju.

„Celies augšā!"

Bet māc. K. vēl arvien lūdza Dievu par mani...

Man uzlika roku dzelžus un izveda gaitenī. Es streipuļoju kā noreibis, smagie sirdspuksti sāpīgi atbalsojās deniņos, es svīdu aukstus sviedrus, bet mute bija izkaltusi sausa...

Laukā dežūrēja vēl īpaša sardze ar pagalma stūros uzstādītām patšautnēm. Bedre korpusa galā vēl vienmēr bija neaizbērta... Jo tuvāk nāca piektais korpuss, jo vairāk es iekšēji sabruku. Trūka elpas, un tā vien šķita, ka kuru katru brīdī sirds satrūks gabalos. Šai brīdī vēlējos tikai vienu — kaut būtu jau miris un šis moku ceļš vairs nebūtu jāstaigā.

Atvērās pēdējie vārti, aiz kuriem bija piektā korpusa durvis, — durvis, kur tik daudzi bija iegājuši dzīvi, bet iznesti jau nāvē sastinguši. Biju nosvīdis cauri slapjš — gluži kā vissmagākajā spīdzināšanā. Taču sargs, kas gāja pa priekšu, pēkšņi pagriezās uz pretējo pusi, — uz pirmo korpusu. Es uzelpoju brīvāk, bet arī tad tikai uz brīdi.

Pirmā korpusa gaitenī mani nostādīja ar seju pret sienu, starp režģiem, kas atbalstīja izeju no abiem korpusa spārniem, bet viens no pavadoņiem iesteidzās kancelejā.

Kas, kad un kur? — man galvā ņirbēja jautājumi.

No kancelejas iznāca mazs, paresns virelis un, aplūkojis mani, atlaida pavadoņus, atstādams mani gaiteņa sarga uzraudzībā. Pametu acis atpakaļ uz galdiņu, kur tikšķēja modinātājs pulkstenis: tas rādīja 25 min. pāri pusnaktij. Sargi skraidīja no vienas puses uz otru, it kā ko meklēdami — nobijušies un satraukti.

Pēc pusstundas atveda vēl citus gaidītājus, kuŗus nostādīja man blakus metru vienu no otra, aizliedzot sasaukties un sarunāties. Un savādi: tagad, kad bijām jau četri vienam liktenim nolemti, prāts drusku nomierinājās, lai gan arī blakus stāvētāju sejas bija sadrumušas baigā nezinā.

Pulkstenis uz sarga galdiņa rādīja pirmo stundu, kad sākās aizvešana. Gar mūsu mugurām uz korpusa izeju vienu pēc otras veda ieslodzīto grupas. Pagalmā nepārtraukti rūca automotori. Cik mašīnu tur bija un cik tās aizveda — mums nebija iespējams saskaitīt. Zinu tikai to, ka aizvešana beidzās īsi pirms pl. 4.

Sargs, kas dežūrēja starp režģiem, krievu valodā apvaicājās otram, vai tas nezinot, ko darīšot ar šiem četriem vīriem, kas te stāvot jau kopš pusnakts. Tad no kancelejas iznāca tas pats druknais vīrelis un, sargam klusu kaut ko pateicis, atkal pazuda kancelejā. Drīz no tās iznāca gara auguma čekists, lika mums apgriezties un veda caur režģu eju uz korpusa spārnu. Atslēdzis 11. kameras durvis, viņš ielaida mūs tajā. Še bija īsta postaža: grīda pilna izmētātiem guļammaisiem, segām un traukiem, un likās, ka kameras iemītnieki nesen to atstājuši lielā steigā.

Tikai tagad čekisti bija atcerējušies, ka rokas man saslēgtas, jo atkal ienākušais sargs mūs iztraucēja tikai tādēļ, lai noņemtu dzelžus. Mani mocija negantas slāpes, lūpas bija sasprēgājušas, bet galva sāpēja kā sadauzīta. Trīs pārējie apcietinātie bija nākuši katrs no sava korpusa. Jauns Slokas ģimnazists formas ģērbā bija no otrā, kur evakuācija sākusies jau 16. jūnijā. Viņš apcietināts kopā ar pieci citiem, kas noplēsuši krievu komandantūrai sarkano zvaigzni un Staļina bildi, tās vietā uzvelkot nacionālo karogu. Še zēni bija arī izlipinājuši pretkomūnistiskus uzsaukumus. Serž. R. nāca no trešā korpusa, kas arī jau gandrīz pilnīgi iztīrīts: tur palikuši tikai smagi ievainotie. Arī pats R. spīdzināšanā bija sakropļots...

11. kamerā, kur bijām ievietoti, saskaitījām 76 blodiņas, kas liecināja, ka tik daudz ieslodzīto nesen še vēl bijis. Ja ceturtajā korpusā parasti bija kluss kā kapsētā, tad še bija tāda knāda kā ostas noliktavā vai tirgus namā. Augu nakti skanēja atslēgas, klaudzēja durvis un dunēja sargu soļi. Arī augšā virs mums kāds staigāja — no vienas puses uz otru, un pēc šīs staigāšanas varēja droši spriest, ka tur vēl kāds gaida sava likteņa izšķiršanos. Nākošajā dienā nodibinājām sakarus un augšstāva iemītnieks mums paziņoja, ka pirmajā korpusā izvešana sākusies 17. jūnija naktī, sasniedzot kulmināciju 21. No 82 cilvēkiem augšējā kamerā vēl palikuši tikai 3...

Īsi pēc vakariņām troksnis un staigāšana, kas dienu bija atslābusi, atdzīvojās no jauna. Kamerā ienākušais sargs pārvilka spuldzei melnu papīra uzmavu, atstādams mūs puskrēslā, bet ap pl. 22 mūs atkal izveda gaiteni un nostādīja ar seju pret sienu.

Smagi nobruņojušies sargi nāca un gāja, un visus šķita pārņēmis nemiers un steiga, it kā aukstais cemeneta klons zem viņu kājām jau būtu pārāk sakarsis. Īsi pirms pusnakts pie korpusa ieejas piebrauca automašīnas, un cietuma evakuācija turpinājās. Pa gaiteni izpurušiem matiem un papīriem rokās skraidīja paresnais čekists, un kāds no virsuzraugiem, kas skaitīja aizvedamos cietumniekus, uzrunāja viņu:

„Biedri Avotiņ, — ko darīs ar šiem četriem vīriem, kas te jau gaida kopš vakarvakara?"

Ko viņi abi pēc tam sačukstējās, nedzirdēju, bet pēc sarunas biedrs Avotiņš atkal iesteidzās kancelejā. Un tagad es atcerējos, ka par šo vīru mums reiz bija stāstījis mūsu draugs feldšeris S.: Avotiņš esot NKVD deportācijas daļas vaditājs un pārcelts no Stabu ielas uz centrālcietumu. Līdz ar to kļuva skaidrs, ka aizvedamie nolemti deportācijai.

Pēdējā turpinājumā:

SKREJIENS BRĪVIBĀ

VILTUS ŽANDARMS PAVĒL SLAUCĪT IELAS UN LŪGT DIEVU

Parīze (ēm). — Basku jaunieklis Žans Leons Lorents karnevāla apģērbu veikalā iegādājās franču žandarma formas tērpu un ar nepielādētu revolveru rokā ieradās inspicēt Pireneju ciemu Ensiju. Laurents vispirms iztrieca no kafejnīcām visus dīkdieņus. Dažiem viņš pavēlēja noslaucīt ielas, bet citus nosūtīja uz baznīcu, lai tie pielūgtu Dievu par saviem grēkiem. Kad no tuvējās pilsētiņas ieradās īstie žandarmi, Žans Leons bija pazudis, tādēļ tie atgriezās savā iecirknī. Tur viņi atrada priekšā Laurentu, kas sēdēja pie žandarmērijas priekšnieka rakstāmgalda un ar interesi lasīja žandarmērijas aktis. Jaunekli ar visu žandarma uniformu ievietoja cietumā.

PA

„Ai—ai", mazā pele Mī
gaisu. Pāri pagalmam vējā
šu un pīrāgu smaržu —
mājas pakšķi, gar otru
pelītes degunam.

„Beidzot Ziemsvētki! Sal
kūku drumstaliņas, brūni
liņi... ai, ai —", un pel
alā pārlūkot savus pārtik
mus. Viena vārpa rudzu, o
apgrauzts speķa gabaliņš.
ties vai nē — pīrāgam par
.. Bet pelei Micei ļoti grib
svētku garduma. Viņa aiz
lauku šķūņa — varbūt tur k
pa aizķērusies? Nē, tas bija
Vēja vīra izslaucīts.

Viņa steidzās uz vistu k
draudzenes Klukstes: „Lūdzu,
aizdodi vienu olu svētku
— „Ko — ko, olu? Pašā ziem
— olu! Mīļā, pienāc pa Lielda
ku, es aukstā laikā nemēdzu
Pele ietecēja pie drauga Ruk
netīra, bet labsirdīga sīvēna.
viņam kas sīlē pārpalicīcis? —

ruk, Ruksītis nav izlepis, Ruk
su apēda pats," atbildēja sīvē
patiesi sile bija tukša.

Bet pelīte ļoti, ļoti vēlējās
garda kumosa. Viņa ielida vecā
paskŗu spraugā, kur no senie
kiem dzīvoja mazs vīriņš ar
bārzdu. Bet vīriņš bija ļoti ai
„Mīļā pelīt, es rakstu sapņu gr
bērniem jaunus svētku sapņus.
citu reizi."

Pele, nabaga pele Mīce, viņ
raudāt. Pik! — sniegā iekrita
pak! — otra, un tad asara
asaras pik — pak! pik — pak
ļoti pelītei gribējās svētku saldī

Tanī brīdī garām pagalma
lēca zaķis Pelēķis. „Raudoša pel
izskatās gliti", viņš uzsauca.

„Nē krāpatiņas cukura, ne čip
miltu. Klukste ziemā nedēļ
Ruksis izēdis visu miltu putru,
niece aizslēgusi pagrabu. Ko l
sāku, kā lai sev palīdzu? Esmu
ga pele — un tāpēc raudu."

„Un tāpēc tu raudi! Zini, k
padomāju, man kļūst tevis žēl,
es esmu nabags. Ne kāposta lap
saida svētku burkāna. Tik vien
ātras kājas un mātes dots ka
Sēdies man mugurā, cilposim pa
svētku gardumus meklēt!"

Pele Mīce izslaucīja asaru un u
pās zaķim mugurā. Lipu — l
lipu — lepu, vējam gar ausīm svi
ļot zaķītis drāza pāri kupenu
niem. Te viņi iestiga etrajā kalnā
vējš tos apgāza ceturtajā, un pīel
jā pelei Micei noreiba galva —
augstā kalnā viņi bija uztuntuļo
šies, — un viņa iekrita kupenā
pazuda.

Jau tumsa debesis, sniegā ie
biedīgi zilas ēnas. „Pelīt, pelīt —
zaķis Pelēķis sauca un ausījās.
dzot viņš izdzirda sīku pīkstienu
baltā sniega pikuciti. „Te es es
te es esmu, aste jau kramā sasalu
Zaķītis izrausa peli Mīci no sni
pikuča, pelēku un jau cietu kā k
za tālāk.

Lep — lep — lep, zaķīša kājas d
kārt sametās krusteniski. Bija

vakars, kājas piekusušas, bet ne
svētku rausītis, ne burkāniņš nebija
saskatīts. „Atpūtīsimies, no skrieša-
nas vareni karsts", ieminējā zaķītis.
„Jā, un es sasildīšos, tavā ausī bija
liels caurvējš", piekrita pelīte.

Zaķītis notupa zem egles zara, pe-
līte ierāpās siltajā azotē. Tā bija
kā debesīs iemirdzas pirmās zvaig-
znītes. „Tieši kā kaķa acis tumšā...",
bailīgi slēpās Mīce zaķa kažociņā.
„Šovakar katrā mājā un katrā mazā
būdiņā deg svecītes, tur paklausī-
giem bērniem dala svētku dāvanas",
zaķītis pasmaidīja ar vienu lūpas
kaktiņu.

PA JAUNĪBAS TEKĀM

MARGARITA KOVALEVSKA

PELES MĪCES ZIEMSVĒTKI

„Ai—ai", mazā pele Mīce ostīja gaisu. Pāri pagalmam vējš nesa raušu un pīrāgu smaržu — gar vienu mājas pakšķi, gar otru un gaŗām pelītes degunam.

„Beidzot Ziemsvētki! Saldas piparkūku drumstaliņas, brūni pīrāgu galiņi... ai, ai —", un pele iemetās alā pārlūkot savus pārtikas krājumus. Viena vārpa rudzu, otra kviešu, apgrauzts speķa gabaliņš. Jā — skatīties vai nē — pīrāgam par maz.

Bet pelei Mīcei ļoti gribējās sava svētku garduma. Viņa aizskrēja pie lauku šķūņa — varbūt tur kāda vārpa aizķērusies? Nē, tas bija tukšs, Vēja vira izslaucīts.

Viņa steidzās uz vistu kūti pie draudzenes Klukstes: „Lūdzu, aizdodi aizdodi vienu olu svētku rausim." — „Ko — ko, olu? Pašā ziemas vidū — olu! Mīļā, pienāc pa Lieldienu laiku, es aukstā laikā nemēdzu dēt."

Pele-ļetecēja pie drauga Rukša, ļoti netīra, bet labsirdīga sivēna. Varbūt viņam kas silē pārpalicis? — „Rukruk, Ruksītis nav izlepis, Ruksītis visu apēda pats," atbildēja sivēns, un paticsi sile bija tukša.

Bet pelīte ļoti, ļoti vēlējās sava garda kumosa. Viņa ielīda vecās pirts pakšķu spraugā, kur no seniem laikiem dzīvoja mazs vīriņš ar garu bārzdu. Bet vīriņš bija ļoti aizņemts: „Mīļā pelīt, es rakstu sapņu grāmatā bērniem jaunus svētku sapņus. Atnāc citu reizi."

Pele, nabaga pele Mīce, viņa sāka raudāt. Pik! — sniegā iekrita asara; pak! — otra, un tad asara aiz aiz asaras pik — pak! pik — pak! Tik ļoti pelītei gribējās svētku saldumа.

Tanī brīdī gaŗām pagalma žogam lēca zaķis Pelēķis. „Raudoša pele neizskatās glīti", viņš uzsauca.

„Ne kripatiņas cukura, ne čipatiņas miltu. Klukste ziemā nedēj olas, Ruksis izēdis visu miltu putru, saimniece aizslēgusi pagrabu. Ko lai uzsāku, kā lai sev palīdzu? Esmu nabaga pele — un tāpēc raudu."

„Un tāpēc tu raudi! Zini, kad tā padomāju, man kļūst tevis žēl, jo arī es esmu nabags. Ne kāposta lapas, ne salda svētku burkāna. Tik vien ir kā ātras kājas un mātes dots kažoks. Sēdies man mugurā, cilposim pasaulē svētku gardumus meklēt!"

Pele Mīce izslaucīja asaru un uzrāpās zaķim mugurā. Ļipu — ļepu, ļipu — ļepu, vējam gar ausīm svilpojot zaķītis drāza pāri kupenu kalniem. Te viņi iestiga otrajā kalnā, te vējš tos apgāza ceturtajā, un piektajā pelei Mīcei noreiba galva — tik augstā kalnā viņi bija uztuntuļojušies, — un viņa iekrita kupenā un pazuda.

Jau tumsa debesis, sniegā iegūla biedīgi zilas ēnas. „Pelīt, pelīt — ", zaķis Pelēķis sauca un ausījās. Beidzot viņš izdzirda sīku pīkstienu un balta sniega pikuciti. „Te es esmu, te es esmu, aste jau kramā sasalusi". Zaķītis izrausa peli Mīci no sniega pikuča, pelēku un jau cietu kā kartupeli, iebāza ausi sildīties — un drāza tālāk.

Ļep — ļep — ļep, zaķīša kājas dažkārt sametās krusteniski. Bija jau

vakars, kājas piekusušas, bet ne svētku rausītis, ne burkāniņš nebija saskatīts. „Atpūtīsimies, no skriešanas vareni karsts", ieminējā zaķītis. „Jā, un es sasildīšos, tavā ausī bija liels caurvējš", piekrita pelīte.

Zaķītis notupa zem egles zara, pelīte ierāpās siltajā azotē. Tā bija labi. Viņi tupēja ilgi. Tie redzēja, kā debesis iemirdzas pirmās zvaigznītes. „Tieši kā kaķa acis tumsā...", bailīgi slēpās Mīce zaķa kažociņā. „Sovakar katrā mājā un katrā mazā būdiņā deg svecītes, tur paklausīgiem bērniem dala svētku dāvanas", zaķītis pasmaidīja ar vienu lūpas kaktiņu.

„Bet es esmu laba pele, un man arī gribas dažas saldas kripatiņas," zaķa azotē pīkstēja Mīce.

„Nu, bet čakla gan tu neesi. Vai peļu skolā iemācījies svētku dziesmiņu? Vai proti skaitīt no viena līdz desmit?"

„Peļu skolā mācīja glīti skrubināties maizes doniņā, un to es protu teicami," pelīte lielījās.

„Tas par maz. Vai tu zini, cik tas ir, ja pie viena burkāna pieliek divus?"

„Tas — tas ir ļoti grūts galvas rēķins, un es nekad tik daudz neesmu apēdusi," pelīte apvainojās un vairs nepīkstēja ne vārdiņa.

Bija klusa nakts, tikai vējš brīžam pašūpoja kādu egles zariņu un nobirdināja sniega piciņu.

„Zini, man nāk miegs. Tavā azotē ir tik silti, tā laikam vissiltākā vietiņa pasaulē. Es drusku nosnaudīšu," pelīte pēc brīža atkal iepīkstējās.

„Nosnaudīsimies abi. Bet ilgi mēs nedrīkstam gulēt. Lūk, pa šo ceļu, garām eglei, katru gadu brauc Ziemsvētku vecis. Ja mēs laipni un prātīgi apsunāsimies, varbūt tiks kāds priecinš arī mums."

„Jā, jā — tā gan, tā gan. Čik! — acis ciet, čik! — vaļā. Ziemsvētkus nealgulēsim," pelīte piekrita un ieritinājās ērtāki zaķiša kažokā. Viņi aizmiga. Pele Mīce sapņoja par medus rausīti ar krāsni grauzdētu riekstiņu vidū, zaķītis par burkānu, kas tikami kraukst starp zobiem...

Bet tad aiz meža ieskanējās zvārgulis: tingu-tingu-ting! Zaķītis gan pakustināja ausi, bet sapņu burkāns bija tik garšīgs, ka viņš snauda vien tālāk. Un pele Mīce — tai bija tik silti un labi, ka viņa pat nedzirdēja zvārguļu skaņas.

Tingu-tingu, tingu, skanēja aizvien tuvāk un tuvāk... Bet Pelēķis un Mīce joprojām sapņoja par kārumiem, un nedzirdēja zvārguļu dziesmu:

„Tingu-tangu, tangu-ting,
Ziemas svētku priecinš brauc.
Rai-dai, tingu-tangu,
Raibas lelles līdzi trauc,
Koka zirdziņš, kamaniņas,
Vara bungas, grāmatiņas,
Zelta rieksti, ābolīņi,
Koši dziju kamolīņi — —
— Ting-tang — —"

„Klau, kas ta? pēkšņi zaķītis salēcās un izslēja ausis. Arī pele Mīce izbāza no azotes purniņu. „Man tā vien likās... jā, man likās," zaķītis domīgi grozīja ausis, „kāds zvārguli šķindināja?" Viņš pielēca kājās un gribēja drāzt pakaļ svētku skaņām. Bet pele Mīce sāka gauži raudāt:

„Mēs esam nogulējuši Ziemsvētkus, ai-ai, mēs esam aizgulējuši Ziemsvētkus, un saldais rausis pagalam."

„Nu, redzi, kāda tu esi! Ista pīkstuļu pele," zaķis Pelēķis bārās.

„Ai-ai, Ziemsvētku rausītis aizgulēts, aizgulēts," pele nemaz neklausījās, ko saka zaķītis, „aiz bēdām raudāšu visu nakti."

„Raudi vai neraudi, kas pagalam, tas pagalam!"

Ļoti noskumuši viņi notupa ceļa malā. Varbūt, varbūt pasaulē ir vēl otrs Ziemsvētku vecis, varbūt viņš brauks šo pašu ceļu — prātoja zaķītis. „Jā, varbūt," pele pīkstēja, un viņi sāka gaidīt no gala.

„Dziedāsim svētku dziesmiņu, varbūt tad kāds no labiem svētku vecīem mūs izdzirdēs."

„Velc, pelīte, saldu miegu... tā ir mana mīļākā peļu dziesma," pelīte skumji ostīja gaisu. „Bet tādas miegainas vakara dziesmas dēļ man neviens nedāvinās rausīti."

„Mežā auga kupla egle Ziemsvētku vakarā — nē, kā bija, kā bija?" Pelēķis nevarēja atcerēties. Tad Mīce uzvilka smalkā balstiņā:

„Auga, auga kupla egle
Zeltītiem čiekuriem,
Sniega mātes dūraiņiem,
Zaļu eža kažociņu.
Mežā auga kupla egle
Ziemas svētku vakarā,
Zaķītim kur paslēpties,
Putniņam kur uztupties."

„Auga, auga kupla egle..." Arī zaķītis mēģināja, bet viņa balsi dubināja klusi šņukstēt. Tad viņi tupēja tāpat, klusēdami.

Garām aizskrēja vējš, tam šajā naktī bija daudz svarīgu ziņu jāiznēsā. Neredzamo baznīcas zvanu skaņas augstu gaisā šūpodams, viņš savos plandīgajos spārnos, nesa saldumu turziņu čaukstienus, līdzi raudājā, pelītes deguns saoda visvisādas labas smaržas, ko vējš bija izrausis no māju dūmeņiem. „Ak, es pavisam piemirsu, ka gribu raudāt visu nakti," pelītei melnās acu odziņās iezagās asaras, bet Pelēķis jau atkal slēja ausis un klausījās.

„Ja tu tiksi raudulīgi pīkstēt un nejausi man ausīm klausīties, es vairs nebūšu tavs draugs un aizbēgšu," viņš bārās. „Nē," pele piespiedās ciešāk zaķītim, „neraudāšu."

Tingu-tangu, tingu-tangu... beidzot kautkur tālu-tālu, aiz kupenu kalniem, ieskanējās gaiditais zvārgulītis, un aizvien tuvāk un tuvāk nāca priecīgās un trizuļīgās skaņas. Pelīte uzrāpās zaķītim mugurā. „Nu es redzu, nu es patiesi redzu: izrakstītas raibas kamanas, vidū kā ķenīņš sēž balts tētiņš ar garu bārdu, galvā cepure kā saldumu turza, rokās cimdi — zili zaļi sarkani, zvaigžņainām skujiņām. Ai, bet maiss viņam saplacis, tur nav vairs nekā!"

Viņi abi reizā izlēca tieši ceļa vidū.

„Ej, kas jūs tādi?" uzsauca pārsteigtais vecītis ar saldumu turzu galvā.

„Mēs esam pele Mīce un zaķis Pelēķis, un mēs labprāt vēlētos zināt, vai nav kas pārpalicis gardumu maisā?"

„Maisā nav vairs ne kripatiņas, viss izdāvināts. Bet, lūdzu, sēstaties kamanās, aizvizināšu jūs uz savu Meža māju."

Skrab-skrab, pele Mīce nelikās divi reizes lūgties un ierāpās Ziemsvētku kamanās. „Mans peļu kažociņš ir ļoti plāns, vai drīkstu ielīst tavā raibajā cimdā?" viņa lūdzās.

Ļep! — ielēca arī draugs zaķītis. „Sniegā ļipiņa nosalusi, vai drīkstu tupēt tavā klēpī?"

Ziemsvētku vecim bija laba sirds, un viņš iedeva pelei savu duraini un lāva zaķītim tupēt klēpī, zem siltās bārdas. Un nu viņi brauca un steidza likumu likumiem pa visiem ceļiem, gar visām mājām, kur spīdēja logos svecīšu gaisma, cauri mežiem, pāri laukiem — uz Ziemsvētku vecīša Meža māju.

„Ak, tad tu esi zaķītis Pelēķītis, tas pats, kas prot skaitīt līdz desmit, un labprāt ēd trīs burkānus uz reizi?" Ziemsvētku vecītis, laiku īsinādams taujāja.

„Jā, tas pats es esmu!"

„Tā, tā, un tad jau peli Mīci arī zinu. Viņa nemētā drupatiņas apkārt, bet visu glīti apēd. Jā, tik laba pele nedrīkst palikt bez svētku prieciņa."

Meža māja, uz septiņiem celmiem uzsēdusi, ar kupenu jumtu līdz debesīm, apaļu mēness blodiņu skursteņa vietā, slēpās meža pašā vidū. Apsarmojušas egles, nopietnas un svinīgas, mirdzināja zaros sniegbaltas villaines, rotātas garām ledus lāstekuku bārkstītēm. Un saktu vietā tās bija greznojušās brūniem čiekuriem, kas šūpojās pazarēs kā kamanu zvaniņi.

Pele Mīce, izlēkusi no cimda, pāris reizes goddevīgi pietupa sniegā,

kā bija redzējusi mazas meitiņas sveicienam pielecot celiņā. Un zaķītis darīja tāpat, pievilkdams garo pakaļkāju, kā to bija redzējis zēnus darām. Un tikai tad viņi uzdrīkstējās pārlēkt Meža mājas durvju slieksni.

Preti iztecēja vāverīte koši sarkanā svētku kažociņā: „Lūdzu, lūdzu, sen jau gaidam!" Vāverīte viņus veda dziļāk mājā. Ai-ai, pelei sagriezās gar acīm pirbīgs raibums. Kā te viss mirdzēja un laistījās vaska sveču gaismā, kā smaržoja pēc skujiņām, pēc pirādziņiem! Šiki un raibi pasaku viriņi, sniega mātes baltās meitiņas lēkāja gar pannām un katliem. Milzīgs sniega vīrs ar egles zara sprunguļiti deguna vietā bārstījās ar cukuru. Meža māte lika galdā grozu tumši sārtu dzērveņu ogu, un no slepenām svārku kabatām viņai bira laukā riekstiņi un salā sačokurojušies ļoti saldie mežāboli. Ai-ai!

Bija daudz ciemiņu. No tuviem un tālīem mežiem, no platām un šaurām alām. Zaķītis sēdēja vienā, pele Mīce otrā galda galā. Bet gar abām galda malām tupēja daudzas pelītes paziņas. Tur bija žurka Hermīne ar savām garzobainajām meitām. Tur sēdēja visiem pazīstamā pele Pīkstīte, suns Kriksis, kaķis, gailis. Ai-ai, pelei Mīcei sirds krūtis jautri lēkājā kā zirnītis tukšā pākstē. Pelēķis bija pavisam kaunīgs un nedrošs. Viņš skatījās tikai uz savām ķepām, pat ausis nekustināja, jo tāda spožuma un skaļuma viņš nebija radis.

Raibie pasaku viriņi un baltās sniega mātes meitiņas nāca un nesa, nāca un nesa:

„Klinģeriši, pīrādziņi — ai, ņam, ņam!

Putriņa, ķiselītis — pļuk, ļuk, ļuk!

Cepetītis, receklītis,

Taukos likts rāceņītis, —

Curr-čirrr, pannā čurkst,

Mūsu bērniem vēders kurkst!"

Viņi dziedāja, šūpoja pilnās blodas un lika tik galdā.

„Ķikerīgūū, kam nu vairs braukt uz Rīgu!" iedziedājās gailītis, kas sēdēja netālu no peles Mīces, „man pilna blodiņa zeltainu graudu!"

„Man ķisēlītis ar pienu, kad tik blodā nenoslīkst!" iedīcās pērnā muša, kas bija pamodusies no gara ziemas miega.

„Man arī, man arī!" sasita plaukstas bārenīte Dace, kas vasarā peles Mīces bargajai saimniecei ganīja cūkas.

„Un manā blodiņā riekstiņā un čiekuriņā!" priecājās vāvere.

„Man cukura graudiņā!" aptecēja savai blodiņai dzeltenā skudra.

„Aijā, žūžū, — aijā, žūžū," kāda noskrandusi meitenīte auklēja lelli, šūtu no vislabākām lupatām, ar dīvām glītām zābaku podziņām, acu vietā.

„Pīk-pīk-aijā..." arī pele Mīce kautko šūpoja un spieda pie sirds. Tas bija rausītis, salds un lipīgs, ar riekstiņu vidū.

Pāri galdam atlepoja zaķītis. „Pelīt, žēl, ka tu neproti skaitīt, manā blodiņā trīs lieli burkāni," viņš iečukstēja peles mazajā ausī.

„Ai, tie patiesi ir priecīgi Ziemsvētki," atpīkstēja pelīte zaķīša garajā ausī.

To pēkšņi vējš iedrāza durvju spraugā. „Ā-ūū!" viņš sauca. „Ārā auksts, un mežā kauc izsalcis vilks!"

„Vai! Ai! Pīk! Vilks, vilks!" visi bailēs salēcās, apgāza blodiņas, riekstī, graudi bira — un bēga kur kurais.

Bet aiz egles stāvēja Ziemsvētku vecītis un rāmu balsi teica vējam: „Nu visi paēduši un aizbēguši. Nu vari aicināt arī viņu; aiznes vilkam cepešu smaržu, tad zinās ceļu šurp." Un viņš nosauca pakaļ saviem vieslem: „Uz redzēšanos citu gadu! Es steidzos vēl uz kādu klusu meža stū-

ri pie slimas stirniņas un pussaluša putniņa."

Durvis aizvērās, vecīša vairs nebija.

„Ir gan labs tāds Ziemsvētku vecītis, neviena nealzmirst, pat vilkam viņš novēl priecīgus svētkus," teica pele Mīce, zaķītim mugurā kāpdama.

Bija laiks doties atkal mājās. Un nu izdzisa arī pēdējā svecīte egles zarā. Pirts spraudziņas pasaku viriņā, kas arī bija ieradies ciemos, aizvēra savu biezo sapņu grāmatu un teica:

„Jā, tā bija peles Mīces Ziemsvētku pasaka."

Pa Staburaga bērnu tekam

DEVĪTĀS VIENTUĻO ZĒNU UN MEITEŅU NODARBĪBAS

Ir atkal pienākuši Ziemsvētki — Kristus dzimšanas diena, un mēs pulcējamies ap egliem. Egle ir izturības iztecēja, tā zaļo vienmēr kā vasaras karstumā, tā ziemas aukstumā. Egles sakņojas zemē. Arī mēs esam saistīti ar savu zemi, bet Dievs ļēmis, ka mēs pagaidām nevaram sakņoties savā zemē. Tādēļ mēs solam klausīt Dievam. Un ja Dievam klausīsim, tad arī augsim savai tēvu zemei.

Raugoties svecīšu mirdzumā, raidīsim skatus un domas uz dzimteni pie visiem tiem, kas palikuši dzimtenē un tālā svetumā iet vergu gaitās. Pie svētku egļites savās sirdīs pārdzīvosim to pašu, ko Jancis ag Marču:

Bet dziedāt — ak, Dievs! to taču viņš tagad neparko nespēj! Viņš tak skaidri jūt, ka kakls gluži aizžņaugts, un tur nav nevienas skaņas iekšā. Bet kā to lai pasaka? — Ko tik nu lai dara?

Jancis aplaiž paliga meklēdams acis visapkārt — nekā: nav glābiņa: visi stāv mierīgi, klusi, vienaldzīgi, it kā pasaulē uztraukuma un bēdu nemaz nebūtu.

Viens, gluži viens tagad Jancis! Pat mamma — „Es spēlēšu tev līdzi," viņa saka: „tad skan jaukāk." Un sāk spēlēt kādu Jancim ļoti pazīstamu meldiņu, bet viņš nevar un nevar atcerēties, kas īsti tā par dziesmu: viņā skaņu pārāk daudz!... Un Jancis skatās atkal apkārt un nodur pilnīgā izsamīsumā galvu. Bet tad viņš mana kaut ko vieglu, kā eņģeļa roku uz pleca nolaižamies, un, tanī pašā brīdī pazīstama balss saka:

„Nebīsties, brālīt: es palīdzēšu!"

Tūlīn Jancis ari dzird, ka tā pati balss sāk klusām dziedāt, un viņš, zināms, tagad taču arī nedrīkst māsu pamest vienu. Ļipu dziļi atņēmis, sāk arī Jancis:

**Tur, no debess tālu,
Kur daudz eņģeļu,
Dievs redz ņgri, vēlu
Katru bērniņu.**

(Turpinājums 8. lpp.)

Jānis Jaunsudrabiņš

ZIEMSVĒTKU DĀVANA

Ziemsvētki ir dāvanu svētki. Taču pats Dievs tai nakti, ko piemin visa kristīgā pasaule, dāvājis cilvēcei savu dēlu — mīlestības, taisnības un piedošanas paudēju. Reizē tie ir arī gaismas svētki, jo zeme nu sāk savu vaigu pievērst atkal saulei.

Dāvanu svētki...

Ko gan nabaga trimdinieks var kādam dāvāt? Un no kā viņš var cerēt dāvanu saņemt?

Laiki ir mainījušies, mūsu domas un sajūtas tiem līdz. Ja es pirms sešiem gadiem, dzimtenes mīlestības pārpilnu sirdi, mudināju savus lasītājus sēsties sappu kamanās — kas man šķita vienīgais drošais satikšmes līdzeklis — un apbraukāt Latviju, lai redzētu, ko dara tur palikušie tuvinieki, tad šodien es to vairs nespēju. Ne tāpēc, ka es Latviju būtu sācis mazāk mīlēt, bet gan par to, ka sappus ir uzveicis nomods. Es redzu jau pārāk reāli un skaidri. Es nevaru vairs lasītājam piedāvāt prieku, garā skatīt viņa sētu, laukus, lopus; jo tie nav vairs tie. Es nedrīkstu nevienu mulsināt ar vārdiņu „varbūt", kur skaidri zinu, ka atstātajos plauktos vairs nav nevienas grāmatas. Tāpēc velti būtu sēsties sappu kamanās.

Bet katrai dziesmai ir sava otra puse. Ja es acumirklī nekā nespēju dāvāt lasītājam, tad viņam vai viņai gan vēl ir atlicies ko dāvāt man. Lūk, kādu vēstuli man vakar gaisa pasts no Austrālijas atnesa:

1950. g. 18. novembrī.

„Vakar kā svētku sveicienu saņēmu Jūsu Zaļo grāmatu 151. Nr. ar Jūsu parakstu. To mans vīrs dāvina man mana ceturtā bērna Ligijas - Annas dzimšanas gadījumā. Par to Jums paldies no sirds! Kaut Jūs īsti zinātu, kādu gara veldzi dod šī un Jūsu citas grāmatas! Kaut mēs spētu Jums to pateikt, Jums trimda kļūtu vieglāka. — Mēs lielie un mazie lasītāji sūtām daudz sirsnīgu paldies un sveicinām šodien — 18. Novembri. Te gan neizskatās kā novembrī, un sirds par to briesmīgi sāp, par šo aegārnību: tur dzimtenē sākas ziema, šeit — karsta vasara. Bija dienas, kad barakas istabiņā bij 32° C. Par laimi šodien līst un labāk var iejusties novembrī. — Šovakar mēs latvieši sanāksim uz dievkalpojumu. Oficiāli svētkus svinēt šai nometnē nevarām. Tāda vadība. Kad te bija iebraucis R, — katoļu priesteris un gribēja noturēt priekšlasījumu, pietika pateikt, ka tas notiks latviešu valodā — nolieda. Mēs, latviešu pulciņā, sanācām Anniņas un Jāņīša kristībās un izrunājām, kas runājama, padziedājām tautas dziesmas, un mirkļi bijām it kā vējiņa aizpūsti Kurzemē.

Šīs vēstules mērķis: darīt Jums prieku ar mazu sarakstiņu, ko pievienoju:

1. Auziņš Juris, dzim. 14. 1. 50 — draudzenes dēls,
2. Bālēns Pēteris, dz. 5. 9. 50. — draudzenes dēls,
3. Sviļāne Ligija-Anna, dz. 9. 9. 50. — pašas meita,
4. Zaļupe Māris, dz. 11. 9. 50. — vīra māsas dēls,
5. Jaudzems Jānis, dz. 6. 10. 50. — krustdēls,
6. Leite Inese, dz. 6. 10. 50. — paziņas meita,
7. Hartmanis Juris, dz. 17. 10. 50. — paziņas dēls.

Varētu šo rindu turpināt, bet pietiks, lai Jūs redzētu, kā sazaļo mūsu tautas koks, spītēdams jaunajām varām, kas to cērt.

Šoreiz beigšu, jo mazie mani sauc."

Astoņpadsmitais novembris sen pagājis. Mēs atrodamies jau decembrī. Tāpēc es šo vēstuli uzskatu kā rakstītu uz Ziemsvētkiem. Un tāpēc man gribētos vaicāt, vai var kāds lielīties, saņēmis lielāku un vērtīgāku dāvanu par šo mazo, kā rakstītāja to apzīmē, jauno latviešu sarakstu. To uzskatot sirds patiesi kļūst daudz vieglāka. Jā gan! Šis dzīvības, ne tur tā mēmā zemes strēmele un nīcīgās lietas, ir īstā Latvija. Gadiem tautu mūžā nav nozīmes. Reiz tomēr diena nāks, kad vecie trimdinieki savus bērnus ievedīs zemē, kas latviešiem piederējusi kopš neminamiem laikiem. Un var gadīties, ka tas notiek taisni uz Ziemsvētkiem. Tā tad būs visvērtīgākā dāvana Mātei — Latvijai.

Norvēģijas latviešu draudzes svētku sveiciens

Mazā Norvēģijas latviešu draudze sveicina Ziemsvētkos visā pasaulē izklīdušos tautiešus! Eglītes gaismā ziemeļzemes latviešu sirdis būs vienotas pateicībā. Arī Jaunajā gadā palausimies uz Dievu — viņš mūs neatstās nekad!

Draudzes mācītājs **Armins Treijs**,
Nydalen-Oslo, Norway,
Ejerdrumsvei N. 15.

IRMA LIEPSALA

Ziemsvētku bērns un dzejnieks

PASAKA

Bija Ziemsvētku pievakare. Lielām retām pārslu pūkām krita sniegs un nosēdās uz jau apsnigušiem jumtiem, namu sētām, torņiem un dūmeņiem. Bija īstais vakara brīdis pirms spuldžu iedegšanās namos un ielās, un šo brīnumaino un maigo krēslu iežūžināja zvārguļu skaņas, kas trīsēja garāmbraucošo ragavu ilkšis.

Šai laikā uz Brīvības bulvāra tiltiņa, kā nokritis no mākoņiem, pašā lielākā gājēju pūļa vidū, pēkšņi stāvēja mazs, trūcīgi ģērbies puisēns, lielu ausaini galvā. Viņš izskatījās tik pārsteigts un apjucis, it kā pats vairs nezinātu, no kurienes un kā viņš te radies. Viņš mīnājās no vienas kājas uz otru, pūta uz zilām, nosalušām rokelēm elpu un, it kā ko meklēdams, raudzījās apkārt. Kurp lai viņš iet un kur lai viņš paliek?

Pēkšņi no Kalķu ielas puses parādījās jauna meitene. Viņas acis zili un šķelmīgi smaidīja pāri zvērādas apkakles malai, kurā viņa bija ierāvusi zodu. Zēns pavirzījās dažus soļus uz priekšu un lēni piebikstījis viņas elkonim, klusi jautāja:

„Vai jūs nepaņemtu mani līdz?"

„Ak, tu — tāds!" meitene iesaucās. Vai tu pārdod eglītes? Šovakar pilsētā visas izpirktas, un skriedama visu dienu pa veikaliem, šuvējām un frizieriem, aizmirsu nopirkt."

„Nē, eglīšu man nav," zēns skumji atbildēja, „Man nekā nav..."

„Nu, tad staigā vesels," viņa iesmējās un aizsteidzās, „varbūt, ka es kaut kur tomēr kādu dabūšu."

„Nemaisies pa kājām, ka tevi nesamin!" uzkliedza viņam kažokots kungs, milzīgu egli stiepdams. Uz muguras resnā saitē viņam bija uzsiets prāvs šūpulzirgs. Puisēns pavirzījās sāņ un ilgi noskatījās pakaļ zirgam, kas, īstas krēpes plivinot, aizšūpojās uz kunga muguras. Liela sniega pūka nolaidās zēnam uz vaiga, pastāvēja un tad, izkususi, nolaidās kā asara pār vaigu. Sabāzis rokas piedurknēs viņš sāka iet. Sagriezās sniegputenis. Gabalu pagājis, viņš devās kādā pievārtē, lai kaut cik atšilbtu no skaudrā vēja, kas sāka nežēlīgi purināt viņa plāno svārku.

„Hei, ko tu te meklē?" pēkšņi viņu uzrunāja kāds cilvēks, kas tumsā bija stāvējis viņam līdzās.

Tas bija jauns puisis, pārāk noplucis un nevīzīgs, pārgalvīgi atmestu platmali pakausī, reizē skumju un bērniškīgu smaidu šaurajā sejā. Arī viņam nebija cimdu, un savas plaukstas viņš turēja cieši iebāztas azotē.

„Kāpēc tu neej mājās?" jauneklis jautāja un skatījās prom.

„Man nav māju," puisēns atbildēja.

„Tev nav māju; pat šovakar nē?" viņš brīnījās un, apņēmis viņu ap pleciem, pievilka sev cieši klāt. „Tā mums abiem būs mazliet siltāk. Bet kādas tev lielas un dievīškīgas acis," viņš ieskatījās. „Es tajās redzu visu debesu zvaigžņu mirdzumu! No kurienes tu nāc?... Paraugies uz mani — arī man nav māju, jo es esmu dzejnieks. Šodien mans saimnieks mani izlika aiz durvīm, jo es viņam daudzus mēnešus biju parādā īri. Bet ja visas manas dzejas, ko esmu uzrakstījis, iespiestu, tad es dabūtu tik daudz naudas, ka man būtu viss, ko vien tikai sirds kāro. Tad es katrā ziņā šovakar tevi nemtu līdz un mēs svētītu tik jautrus svētkus, kādus vēl neviens karalis pasaulē nav rīkojis." Un viņš nopūtās.

„Tu nedomā, ka es runāju niekus, bet sirdi man nospiež rūpes — lielākas par tām, ko šovakar piedzīvoju. Vai tu redzi tur to lielo namu ielas otrā pusē?" viņš rādīja. „Tur dzīvo kāds bagāts izdevējs, kas vakar devinus manus labākos dzejoļus ielidināja papīru grozā. Tās patiešām bija labākās dzejas, ko es jebkad esmu uzrakstījis — par mīlestību, puķēm, mēnesnīcu un ievainotu sirdi. Bet, lūk, viņam ir sieva. Tik skaistu un greznu sievieti es vēl neesmu redzējis... Es domāju, ka viņš nekā nenojauž... bet biju maldījies. Es zinu, ka tagad arī mans dzejoļu krājums vairs neiznāks un es nekad vairs nedzejošu. Bet tu jau to nesaproti. Un tomēr, man kādam tas viss jāizrunā, ja es to nevaru uzrakstīt," dzejnieks domīgi noteica. „Bet, vai zini ko?" viņš strauji sakustējās, „šovakar pie izdevēja ir viesības. Aizej turp! Tas būs lieliski. Aizej un saki, lai viņi tevi uzņem. Viņiem nav bērnu. Bagātā un skaistā kundze katrā ziņā par tevi apžēlosies. Bet apsoli man, ka par šo labo padomu, tiklīdz viņa maigi nolieksies pār tevi, teikdama: Tu drīksti palikt pie manis, ka tai pašā brīdī — tu ieķuksti viņai ausīs vārdus: „Trīs vēlēšanās..." Tas ir kāda mana dzejoļa virsraksts. Un viņa to sapratīs. Tagad ej, bet drošā!"

Iejūsmināts par tādu iespēju, mazais palocīja ar galvu un, skatu atpakaļ nepametis pārskrēja ielai.

Ar grūtībām viņš atvēra smagās ozola durvis, un būtu gandrīz jau tai pašā mirklī meties atpakaļ, ja nepamanītu, ka durvju sargs bija aizsnaudies. Ātri viņš aizmetās tam garām un devās augšā pa mīkstu grīdsegu, kas sedza gaišas marmora kāpnes. Augšā aiz durvīm bija jautrs balsu jūklis un glāžu šķindoņa, un viņš ieslīdēja pa tām kā viegla ēna.

Puisēns atradās lielas zāles vidū, kur simts sveču liesmā mirdzēja varena egle. Puslokā ap to stāvēja galdi ar ēdieniem un cepumiem, un pie tiem sēdēja daudz viesu. Bet zēns tūliņ pamanīja viņu, kas koša un krāsaina sēdēja uz sarkana zīda zvilņa kā troņī un turēja klēpī mazu, baltu Pekinas suņīti. Pēkšņi suņītis sabozās un atņirdza asus, adatainus zobus. Viņš bija ieraudzījis nelūgto viesi un skaļi ierējās. Apklusa arī visi pārējie un kā jokā raudzījās mazajā zēnā, kas drošs un steidzīgs tuvojās mājas kundzei, pat nenoņēmis savu milzīgo ausaini.

„Ko tu gribi?" kundze saslējās, un viņas gludajā lelles sejiņā iegriezās šķība rieva.

„Es lūdzu jūs — uzņemiet mani," mazais droši teica, „jums bērnu neesot?..."

„Tevi?" kundze iesaucās, „man jau ir viens tāds krāms, kur tad lai es to lieku?" viņa norādīja uz suņīti. „Nē, nē, mans dārgais. Tik noplīsis un arī, liekas, netīrs tu esi, it kā nogājis no ceļa..."

Zālē atskanēja skaļi smiekli.

„Nāc, es izvadīšu tevi laukā. Tu nedrīksti palikt pie manis," viņa cieši saņēma zēnu pie rokas un viņas pieskāriens nemaz nebija tik maigs.

„Nē, nē," zēns vēl it kā pretojās. un, pastiepies, mēģināja piekļūt tuvāk viņas ausij. „Viņš teica... Trīs vēlēšanās... Trīs vēlēšanās."

„Ko viņš no tevis grib izspiest, šis skrandainais nabags, mana mīļā?" jautāja kāds tukls kungs.

„Es nekā nezinu," nosarkusi viņa atbildēja. „Cik nepatīkams starpgadījums..."

Viņa pieveda puisēnu pie durvīm un, iespieda kaut ko viņam saujā. Kad zēns jau atradās uz ielas, viņš ieraudzīja savā plaukstā dīvus sudraba gabalus un kļuva mazliet priecīgāks. Tā laikam bija kāda zīņa, kas bija jāaiznes dzejniekam. Žigli viņš pārmetās ielai. Bet jaunā dzejnieka pievārtē vairs nebija. Zēns nolika abus sudraba gabalus uz nama kāpnēm un gāja tālāk. Putenis bija nostājies un lidoja vairs tikai pa retai pārslai. Tālumā kaut kur pagaisa zvārguļu skaņas. Visas eglītes aiz namu logiem mirdzēja svētku gaismā, un pāri pilsētai šūpojās baznīcas zvanu dziesma. Sīks un nosnidzis, puisēns atgādināja mazu sniega pārslu, kas aizmaldās neziņā. Lielie nami saplaka, iela kļuva šaurāka un līkumaināka, kupenas biezākas, un beidzot ap viņu izpletās tikai liels, tukš sniega klajums ar pāris koka būdelēm, kur skopi pa aizvērto logu spraugām uzdzirkstīja pa uguntiņai.

Pēkšņi viņš ieraudzīja kādas sievietes stāvu, ietinušos lielā, tumšā segenē.

„Kas te?" izbijusies viņa jautāja, bet pamanījusi mazo ceļinieku, brīnījās: „Bērniņ, tik vēlu! Pašā Ziemsvētku vakarā un gluži viens! Kur ir tavas mājas?"

„Man nav māju..." atbildēja sīka balstiņa.

„Tā tak tu nosalsi," viņa līdzjūtīgi teica un, saņēmusi zēna roku, pavilka to zem segenes. „Nāc man līdz, mēs šovakar dedzināsim eglīti. Tēvs mums tā vēlāk nāk no darba, bet par tevi priecēsies mani bērni. Nupat nāku no savas kaimiņienes — veikalnieces. Daudz jau nekā es nevaru, bet pāris klaipus ogu maizes un sīrupu es tomēr svētkiem nopirku. Tu redzēsi, cik labi tas garšo."

Zēns paklausīgi gāja viņai līdzi un cieši turējās pie svešās, bet siltās rokas.

Viņi iegāja vienā no vecajām koka mājām. Istabā tos saņēma skaļš bērnu bars. Ieraudzījuši māti, bērni sabruka viņai apkārt, gandrīz apgāzdami svešo zēnu.

„Ko tu atnesi?" viņi cits caur citu jautāja. „Dedzināsim eglīti un mielosimies, lai svešais arī ēd līdz!"

„Uzminiet, ko es atnesu?" jautāja māte un vēra vaļā lakatu, lai izņemtu nesamo.

„Ak tu, debestiņ!" pēkšņi viņa iesaucās, ieraudzījusi, ka maizes un sīrupa vietā uz elkoņa viņai gulēja turza ar visbrīnišķīgākajiem cepumiem, āboliem, riekstiem, marmelādes kārbu, saldumiem... Un it kā no kāda pilna maisa viņa tikai cēla ārā visneiedomājamākos gardumus. Bērni gavilēja.

„Es nezinu, es taču tikai paņēmu maizi un sīrupu..." māte čukstēja, „un veikalā arī vairāk nekā nebija. Kur viss tas radies?"

Kad galds zem eglītes bija ar kaudzi piekrauts, beidzot arī mātes rokas bija tukšas. Un viņa aizvien vēl nebeidza brīnīties, savādi uzlūkodama svešo bērnu. Bet viņš sēdēja pārējo bērnu vidū uz grīdas un ar tādu pat kāri grauza piparkūkas un saldumus kā visi citi.

Klusi viņa aizdedzināja eglītē astoņas baltas svecītes un telpa atmirdzēja tādā spozumā, it kā tur degtu tūkstošiem sveču. Bet bērni nemanīja to. Kaistošiem vaigiem un mirdzošām acīm viņi sastājās visi lokā ap galdu un pēc kārtas nodziedāja visas Ziemsvētku dziesmas.

„Bet tagad — gultās!" māte teica, „rītā arī vēl ir Ziemsvētki," un bērni paklausīja.

„Kur es tevi guldīšu, par to nemaz neesmu padomājusi," viņa teica svešajam, „jo, redzi, mūsu istaba ir tik maza, ka bērni guļ pa divi katrā gultā. Mēs ar vīru guļam uz salmu maisa, ko noklājām uz grīdas. Un tu esi tik noguris..." viņa žēlojās. „Nāc, pagaidām atgulies man klēpī."

Atsēdusies krēslā, kas bija atspiests pret galda malu, sieviete paņēma klēpī mazo zēnu un novietoja viņa galvu uz sava elkoņa. Pēc īsa brīža arī viņi abi bija aizmiguši.

Dauzīdams sniegu no zābakiem, tēvs vēra durvis.

„Nu nāc, nāc, ciemiņ," viņš aicināja, un gandrīz ar varu pārvilka slieksnim jaunu cilvēku. „Mūsu istaba gan ir maza, bet šodien ir Ziemsvētku nakts, un kā lai es tevi būtu atstājis uz ielas. Gan jau mēs kaut kā iztiksim."

Dzejnieks neveikli ienāca istabā un kā apburts palika stāvam — tas bija skats, ko viņš tikai gleznās bija redzējis. — Zem eglītes gaišā mirdzumā, viegli atzvilusies, dusēja māte ar bērnu klēpī, un kāds brīnišķīgs staru loks ietvēra abu gulētāju galvas... Tas taču bija tas pats puisēns, ko viņš šovakar bija sastapis tumšajā pievārtē, tas pats puisēns ar brīnumskaistajām acīm.

„Vai es sapņoju, vai esmu nomodā?" vīram čukstēja dzejnieks kādas svētas jūsmas pārņemts. „Kas ir šis puisēns un šī daiļā sieva, par kuru es skaistāku neesmu redzējis?"

Vīrs paraustīja plecus. „Tā ir mana sieva," viņš teica, „bet puisēns... es tiešām nezinu. Viņai allaž ir paraža pievākt to, kam citi neskatās virsū, un atdot no mūsu nabadzības, kas citiem vēl vairāk vajadzīgs. Šai ziņā mums dažreiz iznāk saraušanās. Bet nu, ciemiņ, nāc, ir labi arī tā. Abi mūsu salmu maisi tagad brīvi, ir diezgan vēls un esmu noguris," un, izklājis uz grīdas cisas, viņš lāva tajās atlaisties nosalušajam dzejniekam.

Bija tikko samanāma krēsla, kad Ziemsvētku dienas rītā dzejnieks pamodās un, neviena nepamanīts, devās uz durvīm. Viņš gribēja iet prom. Vēl pustumsā viņš paraudzījās uz eglīti, kur sveces bija jau izdegušas, un redzēja sēdam māti vēl tāpat aizmigušu. Tikai viņas abas izplestās rokas, kas it kā kaut ko vēl sargāja, bija tukšas. Mazā, svešā zēna tur vairs nebija...

„Ak, Dievmāte...", viņš nočukstēja un izgāja uz ielas. Kāds liels un svēts brīnums bija viņu apskaidrojis. Un tai brīdī sirdī viņam piedzima dziesma, pavisam skaista dziesma, kādu viņš līdz šim vēl nekad nebija dzejojis.

Pa Staburaga...

(Turpinājums no 7. lpp.)

Lai tas nabadzībā,
Lai mīt greznumā —
Viņa tēva sirdij
Katrs mīļš un dārgs.

Gavilējiet, laudis:
Dievs pats pie jums nāk,
Miers nāk viņam līdzi
Sirdīm sagrauztām.

Sākumā Jancim iet nedroši un paklusām. Tomēr nevis tādēļ, ka spēka trūktu — o, Jancis jūt skaidri, viņš varētu vēl daudz skaļāk dziedāt — bet vai tad te drīkst kā pakrastē? Tikai klavieru skaņas pinas un vijas ap Janča balsi aizvien stiprāk un skaļāk un, lai tā pavisam nepazustu, arī Jancim gribot negribot jāsaņemas.

Tikai ērmoti, ka te, zālē, iznāk savādāk: brīžam pašam Jancim liekas, it kā nemaz nebūtu viņa balss, kas kopā ar klavieru skaņām atsitas sienā un tad izplūst pa zāli. Un cik brīnum labi nu viniem abiem sakrīt: kurā vietā Jancis grib klusāk dziedāt, tur arī klavieres skan lēnāk, un kur stiprāk — arī klavieres tāpat.

Tad Jancis pacel acis un paskatās eglītē. Enģelis šūpojas kopā ar zvaigzni vieglīnām uz viņa pusi, it kā apstiprinādams dziļo patiesību, par ko Jancis dzied.

Jancis pagriež galvu uz muižas laudīm un ierauga Marču, kas stāv visiem priekšā. Jancis pamet tam ar galvu, pasmaida un dzied.

„Cilvēkiem labs prāts".

Dziesmiņa galā.

*

...un tie nu glauda un paijā to, ka nabaga puika nemaz nezina, ko darīt: dod tam ābolus un konfektes, un kūkas tādā daudzumā, kā nav nemaz vairs kur likt. Un beigās pavisam kaut ko savādu, kad Jancis apskata to tuvāk, izrādās, ka tā šautenīte. Nav nu gan gluži, kādu Jancis no Dieva lūdzies, bet šautenīte viņa tomēr.

Jancis tieši skriešus dodas pie mammas, saber saldumus viņai priekšautā un paslēpi vaigu viņas plašajos svārkos. Bet mamma noliecas un nobučo dēlu taisni uz mutes, un saka — „Nu redz', tā — tagad tu man atkal esi dūšīgs puika!"

Ātri viņš izspraucas ļaudīm cauri un, cik vien spēka, dodas skriešus pa koridoriem un virtuvi māsas istabā. Tur viņš iekrīt māsas gultā, iespiež galvu spilvenā un sāk raudāt. Lielas, karstas asaras neredzētā daudzumā plūst pagalvi, un Jancis nevar viņas nemaz novaldīt.

Viņš jau nav nemaz bēdīgs — lai nu Dievs vien pasargā: kas nu šādā vakarā bēdāsies! — bet sirds viņam tik pilna, ka ne izturēt nevar, un asaras plūst gauži pašas no sevis. Tad viņš dzird, kāds ienāk istabā un saka: — Nu, Janc, kas tad tev?"

Bet Jancis neatbild, jo asaras tam vienmēr vēl plūst par vaigiem.

— „Tā kā tu šodien tik labi dziedāji, arī es uzdāvāšu tev kaut ko."

Tagad Jancis uzsprūk vienā rāvienā augšā un māsai ap kaklu.

— „Ak, Dievs! Lote, cik tas bija jauki!" viņš saka un piespiež asarainu vaigu māsas mīļajām krūtīm.

Tikai pēc laba brītiņa Lote tiek vaļā, un Jancis sāk apskatīt māsas dāvanu.

Tas melnu pirkstaiņu pāris, kādus viņš sen vēlējies dūraino vietā, un puisēns tūlīn uzmēģina. Cimdi pašā laikā... viņi abi dodas atkal pie eglītes atpakaļ. Bet svecītes dziest vienā pēc otras, un ap egliti rodas jau manāma krēsla.

Tad arī dārznieks ar savu sievu un Janci atvadās un dodas mājup. Līdz virtuves durvīm viņus pavada Marčs; tad dārznieki vieni paši iet tālāk.

Spirgtajā gaisā Jancim nogurums tā kā pāriet. Viņš apskatās apkārt: sniegs vairs nekrīt; austrumos mirdz dažas zvaigznītes — tur debess jau laikam pilnīgi skaidra; un Jancis teic jautri:

— „Vai nē, mam: tas taču tik jauki, ka Pestītājs šonakt dzimis!"

*

Visiem zēniem un meitenēm pasaules tālēs novēlu gaišus Ziemsvētkus.

Vad. **Ād. Artmanis**,
Vientuļo mazskautu vadītājs

Edvarts Tūters

SVĒTĀ NAKTS

Rimstas sāpes. Apklust vaidi.
Zvaigznes košāki, šķiet, mirdz.
Debess brīnumu tu gaidi —
Līgsmei dievišķai plaukst sirds.

Zvani torņos runā saldi...
Būdiņās skan gaviles.
Kur bij posts un tumsa, maldi —
Kristusbērns nu gaismu nes.

Mirdz virs Betlemes tik koši
Pestīšanas vēstnesis.
Kas to skata, tic tam droši, —
Svešā malā nezudīs.

Ņems to Kristusbērns aiz rokas
Vedīs gaišos mājoklos.
Rimsies sāpes, stāsies mokas —
Sirds sev mieru iemantos.

Sestdien, 1950. g. 23. dec

Hitlera ge

KĀ VEIDOJAS JAUNA K
VĀCIJAS „TAUTAS POLIC
VEIDOJAS JAUNA „SS IZ

Londona (md). — Kamēr pinās diskusijas par Rietu daļēju apbruņošanu, Austr ts. tautas policija arvien va sagatavota par modernu arm kojot direktīvai no Maskava Mail līdzstrādnieks Emss rakstā pastāsta par šo top trumvācijas komūnistisko Maskava nolēmusi jau t noorganizēto komūnistisko policiju izveidot vēl tālāk lera laika ģenerālštāba pier principiem. Šis uzdevums domju spēku virspavēlnieka jā, generālim Čuikovam u ram Ulbrichtam — Staļina gajam draugam un varenākaj cijas komūnistam. Ulbricht pakļauti trīs Maskavā trenē kas, nādami no partijas uzti rindām, visi no civilistiem par ģenerāļleitnantiem. Kar rons pirms trīs gadiem vēl bij kāršs Berlīnes pilsētas domes lis un izcēlās, varbūt, vienīgi ka domes sēdēs ieradās bez ap un kakla saites. Tagad 46 ģ. Marons, kas baudījis sevišķu tību MVD Maskavā, nēsā melnu formu un ir lielākais varasvīrs trumvācijas armijā jeb ts. tau licijā. Kara laikā Marons bij no spēcīgākiem Hitlera jau speciālistiem tanku karā.

Vilhelms Caisers, kas vada drošības ministriju, Spānijas nu karā bija pazīstams kā sa ģenerālis Gomezs. Viņam uzdo nās armijas apmācīšana. Treš trijotnē ir Maskavas skolnieka Hofmans, no jauna radītās m lietu pārvaldes un ģenerālštāb nerālinspektors. Viņam jāatbil apgādi un ieročiem. Hofmans jās nedēļās parakstījis rekvi pavēli par 150.000 pāriem a zābaku un 30.000 pāriem slēpj trijotnei tieši pakļauti ir vēl s jušie Hitlera ģenerāļi: ģener jors Vulcs, kas bija Hitlera ģe inspektors apmācības lietās, tam piecu provinču virspavē ģenerāļi Šuberts, Latmans, V bergers, von Vēchs un Breith Tie visi ir bijušie ģenerālštāba nieki, apbalvoti augstākiem niem.

Tādā kārtā Staļins pakāpenis jauno veco prūšu virspavēlnie Viņi ir tie paši, arī uniformas gas. Līdz šī gada beigām, kā r Ēmss, komūnistu armijā būs 130.000 vīru, bet vēl pēc gada skaņā ar plāniem, pāri par 40 Patlaban arī izveido pirmos iedīgļus, pakļaujot to padomju tijas jūras flotes komandierim. janvārī oficiāli sāks pastāvēt vācu tautas policijas aviācija, dāta ar padomju fabrikāta t lidmašīnām. Trīs aviācijas skolas strādā pilnā gaitā, apmācot pil vispirms ar planieriem un tad padomju parastā tipa iznīcin jiem.

Šī augošā karaspēka „elitē" k ir vairāki tūkstoši izmeklētu nekļu, galvenokārt bijušie Hit jaunatnes dalībnieki vecumā n līdz 25 gadiem. Šai izlasei jāk par sava veida jaunu SS. Tautas licisti iedalīti „trauksmes vienīb (Bereitschaften) un 12 stundu

RIRDANA PADOMJU ANEKDO

(10)

PĪPE

Staļins zvana uz NKVD, lai atrod viņa tikko pazaudēto pīpi.

Pēc stundas viņš zvana atkal, ka pīpe atradusies, tādēļ lai pārtrauc meklēšanu.

Biedrs Jagoda nesaprašanā: „Bet, biedri Staļin, sakarā ar pīpi mēs esam apcietinājuši jau 10 kontrrevolūcionāru!"

„Izsūtīt uz Sibīriju!" skan pavēle.

„Nav iespējams, biedri Staļin!"

„Kādēļ?"

„Visi desmit atzinās pīpes piesavināšanā un padomju iekārtas graušanā, tādēļ nošaut. Izsūtīt varētu vienīgi 52 līdzdalībniekus, kas vēl nav nošauti."

KULTŪRAS CHRONIKA

Gleznotājs Jānis Galiņš, kas ieguva labu vārdu Vācijas mākslas pasaulē, uzņēmies rūpes par dekoratīvo iestērpu Nujorkā nodibinātajam drāmas ansamblim ar Līliju Stengeli, Jāni Sābertu un Rudolfu Mucenieku. Trijotne darbu sāks ar „Mārtiņa Ziverta Tirelpurvu, paredzot pirmizrādi decembrī Vašingtonā. Ansambli paplašinot, padomā arī Pristlija Inspektors nāk un Roména Rollāna Milas un nāves spēle.

Zentas Maurinas jaunā eseju grāmata Uguns gari iznāks, paredzams, jaunā gada sākumā. Rakstniece rokas nervu iekaisuma dēļ ilgāku laiku nemaz nav varējusi rakstīt.

Ceļlista prof. A. Teichmaņa un pianistes Dagmaras Kokares turneja pa latviešu centriem Anglijā beigusies ar deficītu. No mākslinieku puses šī viesošanās patiesi bija ziedošanās latviešu mākslai — tāds ir Anglijas tautiešu atzinums.

Pazīstamais angļu rakstnieks T. S. Eliots patlaban strādā pie jauna skatuves darba. Lielus panākumus Anglijā un Amerikā guva viņa pēdējā luga Kokteiļa partija.

Jaunu rekordu amerikāņu avīžniecībā sasniedzis laikraksts The Cleveland Press, izdodot darbdienas numuru ar 80 lappusēm.

Hitlera ģenerāļi un Staļina gars

KĀ VEIDOJAS JAUNA KREMĻA SATELĪTARMIJA — AUSTRUMVĀCIJAS „TAUTAS POLICIJAI" AR SAVA FLOTE UN AVIĀCIJA — VEIDOJAS JAUNA „SS IZLASE" — PĒC GADA BŪS 40 DIVĪZIJAS

Londona (md). — Kamēr vēl turpinās diskusijas par Rietumvācijas daļēju apbruņošanu, Austrumvācijā ts. tautas policija arvien vairāk tiek sagatavota par modernu armiju, sekojot direktīvai no Maskavas. Daily Mail līdzstrādnieks Ēmss plašākā rakstā pastāsta par šo topošo Austrumvācijas komūnistisko armiju.

Maskava nolēmusi jau tagad labi noorganizēto komūnistisko tautas policiju izveidot vēl tālāk pēc Hitlera laika ģenerālštāba pieredzes un principiem. Šis uzdevums dots padomju spēku virspavēlniekam Vācijā, ģenerālim Čuikovam un Valteram Ulbrichtam — Staļina personīgajam draugam un varenākajam Vācijas komūnistam. Ulbrichtam tieši pakļauti trīs Maskavā trenēti vīri, kas, nādami no partijas uzticamāko rindām, visi no civilistiem kļuvuši par ģenerālleitnantiem. Karls Marons pirms trīs gadiem vēl bija vienkāršs Berlīnes pilsētas domes locekļis un izcēlās, varbūt, vienīgi ar to, ka domes sēdēs ieradās bez apkakles un kakla saites. Tagad 46 g. vecais Marons, kas baudījis sevišķu izglītību MVD Maskavā, nēsā melno uniformu un ir lielākais varasvīrs Austrumvācijas armijā jeb ts. tautas policijā. Kara laikā Marons bija viens no spējīgākiem Hitlera jaunajiem speciālistiem tanku karā.

Vilhelms Caisers, kas vada Valsts drošības ministriju, Spānijas pilsoņu karā bija pazīstams kā sarkanais ģenerālis Gomezs. Viņam uzdots jaunās armijas apmācīšana. Trešais šai trijotnē ir Maskavas skolnieks Kurts Hofmans, no jauna radītās militāro lietu pārvaldes un ģenerālštāba ģenerālinspektors. Viņam jāatbild par apgādi un ieročiem. Hofmans pēdējās nedēļās parakstījis rekvizīcijas pavēli par 150.000 pāriem armijas zābaku un 30.000 pāriem slēpju. Šai trijotnei tieši pakļauti ir vēl seši bijušie Hitlera ģenerāļi: ģenerālmajors Vulcs, kas bija Hitlera ģenerālinspektors apmācības lietās, bez tam piecu provinču virspavēlnieki ģenerāļi Šuberts, Latmans, Veisenbergers, von Vēchs un Breithaupts. Tie visi ir bijušie ģenerālštāba virsnieki, apbalvoti augstākiem ordeņiem.

Tādā kārtā Staļins pakāpeniski atjauno veco prūšu virspavēlniecību. Viņi ir tie paši, arī uniformas līdzīgas. Līdz šī gada beigām, kā raksta Ēmss, komūnistu armijā būs jau 130.000 vīru, bet vēl pēc gada, saskaņā ar plāniem, pāri par 400.000. Patlaban arī izveido pirmos flotes iedīgļus, pakļaujot to padomju Baltijas jūras flotes komandierim. Ar 1. janvāri oficiāli sāks pastāvēt arī vācu tautas policijas aviācija, apgādāta ar padomju fabrikāta turbolidmašīnām. Trīs aviācijas skolas jau strādā pilnā gaitā, apmācot pilotus vispirms ar planieriem un tad ar padomju parastā tipa iznīcinātājiem.

Šī augošā karaspēka „elitē" kodols ir vairāki tūkstoši izmeklētu jaunekļu, galvenokārt bijušie Hitlera jaunatnes dalībnieki vecumā no 20 līdz 25 gadiem. Šai izlasei jākļūst par sava veida jaunu SS. Tautas policisti iedalīti „trauksmes vienībās" (Bereitschaften) un 12 stundu nedēļā mācās stāstu par jaunumu, ko vāciešiem nodarījušas monarchistiskās, fašistiskās un imperiālistiskās zemes. Dienu dienā šiem jauniešiem stāsta, kā rietumvalstis viņus grib iznīcināt ar atombumbu. Viņiem nelaujot aizmirst ne brīdi, ka viņu pirmais pienākums ir uzticība Staļinam un visas Vācijas boļševizācija. Pat ceļmalās lasāmi uzraksti, ka „pretciju". „Mums vāciešiem par visu jāpateicas padomju sistēmai un boļševismam", Daily Mail korespondentam kā no grāmatas nostāstīja kāds tautas policijas virsnieks, „bez tā mēs būtu jau iznīcināti."

Tā veidojas Staļina jaunā satelitarmija, kas pilnīgi apmācīta un apgādāta ar bijušās vācu armijas un padomju apgādes priekšmetu mistrojumu. Pēc gada uz priekšnieku pavēlēm gaidīs jau 40 šādu diviziju Rietumiem nav pat 250.000 vīru,, ko tiem stādīt pretim. Vēl 12 mēnešu, un Staļina padomju armija varēs mierīgi atiet aiz kulisēm, atstājot melno darbu, kā jau parasti, saviem dienderiem.

RIRDANA PADOMJU ANEKDOTI

(10)

PĪPE

Staļins zvana uz NKVD, lai atrod viņa tikko pazaudēto pīpi.

Pēc stundas viņš zvana atkal, ka pīpe atradusies, tādēļ lai pārtrauc meklēšanu.

Biedrs Jagoda nesaprašanā: „Bet, biedri Staļin, sakarā ar pīpi mēs esam apcietinājuši jau 10 kontrrevolūcionāru!"

„Izsūtīt uz Sibiriju!" skan pavēle.

„Nav iespējams, biedri Staļin!"

„Kādēļ?"

„Visi desmit atzinās pīpes piesavināšanā un padomju iekārtas graušanā, tādēļ nošauti. Izsūtīt varētu vienīgi 52 līdzdalībniekus, kas vēl nav nošauti."

Helgolande—nogrimušās Atlantīdas virsotne?

Jau kopš Platona laikiem pētniekiem un rakstniekiem nav devusi mieru teiksma par senos laikos jūrā nogrimušo zemi Atlantīdu, par ko sarakstīts liels skaits gan zinātnisku, gan literāru darbu. Daļa pētnieku domāja, ka Atlantīda bijusi teiksmaina sala rietumos no Afrikas, citi tās agrāko atrašanās vietu zīlēja Atlantijas okeanā, bet citi tās esamību vispār apstrīdēja. Liela daļa ģeologu gan neapšauba kādreizējo Atlantīdas eksistenci, bet ir dažādās domās par to, kur tās pēdas būtu meklējamas.

Pēdējā laikā sāk nostiprināties uzskats, ka tā meklējama Ziemeļjūrā, uz ko norādīja daudzi senvēsturiski atradumi, raksti un ģeografiski pētījumi. Tie tomēr vēl nedeva neapstrīdamus pierādījumus. Ziemeļvācijas arheologs Dr Spanūts nesen sarīkoja ekspedīciju ar kuģi Meta uz Helgolandes apkārtni. Ekspedīcijas zinātniski apmācītie ūdenslīdēji, ilgi pētot 30 m dziļo Helgolandes smilšu sēkli, beidzot atrada divas akmens kapenes, kas neapšaubāmi kādreiz bijušas zemes virsū. Arī lielāks skaits zemūdens uzņēmumu apstiprināja atklājumu pareizību, tāpat daži dienas gaismā izcelti senvēsturiski darba rīki, trauki, māju akmeņi uc. priekšmeti. Pēc viss tā arheologi atrasto kapeņu vecumu vērtē uz 3000—4000 gadiem.

Dr. Spanūts ar vairākiem amerikāņu zinātniekiem gatavojas jaunai ekspedīcijai vairākos kuģos uz atraduma vietu. Amerikāņu profesors Lenghems domā, ka Spanūta atklājumi pilnīgi saskan ar sengrieķu aprakstiem par Atlantīdu un ka ar īpašām tehniskām ierīcēm jūras dibenā izdosies atsegt senas apdzīvotas vietas un atklāt neaplēšamas aizvēsturiskas vērtības. Zinātnieks domā, ka tagad pazīstamā klinšu sala Helgolande bijusi senās Atlantīdas augstākais kalns.

J. Liepiņš

Itālija baidās no fašisma atdzīvošanās

MELNO KREKLU VIETĀ — MELNAS KAKLA SAITES

Roma (fm). — Itāļu demokratiskās aprindas pēdējā laikā arvien nopietnāk nobažījušās ne tik daudz par komūnisma ietekmes varbūtēju pieaugumu, bet gan par fašisma tendenču bīstamu pastiprināšanos. Pēdējo nedēļu laikā vērojams, ka strauji pieaug t. s. neofašistu skaits, viņu ietekme un agresivitāte, un valdības aprindās valda uzskats, ka var kļūt nepieciešami ierobežot „Itāļu sociālas kustības" MSI darbību. Pret neofašismu arī vispirmā kārtā vērsts jaunais likumprojekts totalitāru organizāciju apkarošanai, ko valdība pagājušā nedēļā nolēma iesniegt parlamentam.

Itāļu sociālā kustība ir profašistiska Musolini cienītāju partija, un tai ir pieci deputāti parlamentā. MSI mēģināja organizēt valsts mērogā kongresu Bari, bet to aizkavēja turienes iestādes. Tagad partija gatavo jaunu kongresu, kurā, pēc Daily Mail speciālkorespondenta domām, iespējama tās pārvēršanās par monarchistisku partiju. Ar to tā kļūtu vēl bīstamāka, jo iegūtu piekritējos daļu no 12 milj. itāļu, kas 1946. g. tautas nobalsošanā izteicās par monarchiju.

Neofašisti līdz šim galvenos piekritējus guva viegli iejūsminamā jaunatnē un veica rosīgu aģitāciju universitātēs, sevišķi Perudžijā. Pēc Hitlera parauga MSI vīri organizē privātas kara veterānu grupas kafejnīcās un bāros, kur kultivē bij. karavīru vidū sentimentālu vai atriebīgu noskaņojumu par zaudēto karu. Speciāli MSI apelē pie izbijušiem fašistu amatvīriem. Visumā partijas piekritēju skaits ievērojami pārsniedz to pusmiljonu, kas par MSI nobalsoja 1948. g. vēlēšanās. Neofašistu politiskajā praksē sava vieta jūtām — jūsmošanai par Musolini personu, sava — praktiskiem politiskās cīņas uzdevumiem. Tie aizstāv korporatīvo, nevis partiju parlamentu, stāv par izteiktu nacionālismu, ir pret žīdiem, slāviem, pa daļai pret angļiem, pret Itālijas mierlīgumu, par armijas palielināšanu pāri mierlīguma normām, par kaut kādu diezgan neskaidru sadarbību starp austrumiem un rietumiem. Bez tam neofašisti uztur territoriālas prasības pēc Dalmācijas, kas tagad ietilpst Jugoslavijā, un cīnās pret Maršala plānu. MSI partijai ir kreisais spārns, kas stāv arī par nacionālizāciju. Pret to ir labais spārns, bet visos galvenajos punktos tomēr abi spārni saprotas labi.

Tā kā Itālijas satversme aizliedz fašismu, tad ārēji neofašisti gan dažādi maskējas, bet tomēr cenšas sevi nepārprotami apzīmēt par fašistiem: melno kreklu vietā tie valkā melnas kakla saites, viena lēna fašistu sveiciena vietā lieto vairākus ātrus, dzied daudz vecu fašistu dziesmu utt. Vienu otru, kas pārāk izlec, ari kādreiz apcietina, un tā partija iegūst sev nepieciešamos mocekļus.

Ir diezgan pagrūti izdalīt no pārējo vidus neofašistu īstos vadoņus, bet pie tiem katrā ziņā pieder fašistu veterāni Marsaničs un Vekči, kas, kopā ar Musolini, bija viens no četriem vadoņiem „gāšenā uz Romu". Jaunfašistiem nebūtu viegli iegūt varu, bet nelegālā ceļā tikt pie varas pašreizējā stāvoklī bet pēc apvienošanās ar monarchistiem tie kļūtu patiesi bīstami, kaut arī komūnisti gatavi MSI piekritējus saplosīt vai gabalos; komūnistu arvien vēl ir vairāk, un tie labā" noorganizēti. Patlaban nav arī pazīmju, ka neofašistu ietekme būtu iespiedusies valsts iekšējās kārtības organos. Viņu fanātiķiem tomēr viegli var kļūt par cēlāni nemieriem un asiņu izliešanai, tādēļ pret tiem radies tik spēcīgs noskaņojums.

KAM TICĒT

Kubuliņa laulene nav pārliecināma. „Nē, nē, tu man neko neiestāstīsi. Pirkstens bija 2. kad tu pārradies mājās!"

„Bet, Amālij, kā tu tā vari runāt, nebija taču vairāk par pus divpadsmitiem!"

„Nav tiesa," laulene neatlaižas. — „es vēl biju nomodā, kad tu nāci, un paskatījos pulkstenī."

„Nu, sieva, ja tu ar tādam visētākajam modinātājam tici vairāk nekā savam vīram, tad man, protams, vairs nav ko teikt!"

Mierīgā dzīve iedragājusi zviedru morāli

STRAUJI PIEAUG NOZIEDZĪBAS UN IZVIRTĪBA

Stokholma (iv). — Nav noslēpums, ka izslavēti veselīgajā, sportiskajā zviedru tautā ir arī daudz nelāgu audzēju, par ko gandrīz ik dienas lasāms laikrakstos un par ko uztraucas arī paši zviedri. Nesen kādā ārstu konferencē atzīts, ka zviedriem ir visaugstākais garā vājo procents Eiropā un ka pēdējos gados nesamērīgi strauji vairojušies noziegumi. Jāsaka gan arī, ka zviedru avīzes, pūloties izpatikt plašām lasītāju masām un celt tirāžu, neskopojas ar slepkavību, izvarošanu, laupīšanu un pašnāvību aprakstiem, bet cenšas viena otru pārspēt kutelīgu sīkumu izcelšanā. Pēdējā gada laikā jo sīki aprakstītas divas slepkavības, kur upuri un slepkavas bija bērni starp 8 un 15 gadiem, bet par tādām lietām, kur pēc mežonīgām orģijām atrastas zvērīgi sakropļotas un nogalinātas sievietes, pēdējos mēnešos var lasīt gandrīz ik pārdienas.

Pašreiz zviedru laikraksti uzmanību velti daudz nopietnākai lietai — prāvai, kur iejaukti mācītāji un valdības locekļi. Zviedrijā ārkārtīgi izplatīta homoseksuālitāte, un pašreiz par to uz apsūdzēto sola sēž kāds mācītājs, kam bijusi uzticēta uzraudzība par mazgadīgiem, no labošanās iestādēm izlaistiem jauniešiem. Viņš tos ievilinājis savu orģiju perekļi, kur notikušas visneticamākās lietas. Lai glābtu savu ādu, tas līdzīgās izdarībās apvainojis kādu citu mācītāju, kas gribējis viņu atmaskot. Tagad plašo apsūdzības materiālu, pratinot milzumu daudz liecinieku, skata cauri tiesas sēdēs, pa lielākai daļai gan aiz slēgtām durvīm. Tomēr arī tas, kas nokļūst līdz preses slejām, jau met ļoti tumšu traipu uz zviedru morāli.

Pašu zviedru sociologi, ārsti un zinātnieki rakstos izteikušies, ka zviedru tautas morāliskajā pagrimumā vainojama ārkārtīgi mierīgā, vienmuļā dzīve, ko vairāk nekā simt gadu nav izjaukuši ne kari, ne citi asāki pārdzīvojumi; tas radījis sastrēgumu tautas psihē. Tā arī laimīgai, bagātajai, karu nesagrautai zviedru tautai ir savas citas smagas iekšējas nelaimes, no kurām daudzas citas, smagāku likteņu piemeklētās zemēs tomēr vairāk pasargātas.

Kāpēc Kašmiras jautājums ir tik neatrisināms

MŪSU LĪDZSTRĀDNIEKA VĒSTULE NO PAKISTANAS

Indijas un Pakistanas ministru prezidenti pēc kopīgas apspriedes [illegible] deklarējā, ka eventuāls karš abu valstu starpā būtu ārkārtīgi iespējams, bet tai pašā laikā abas puses bijušas spiestas konstatēt, ka, diemžēl, dažādās abu valstu domstarpības tomēr līdz šim vēl nav izdevies izlīdzināt. Šai jautājumā gaidāmas vēl turpmākas savstarpējas vizītes un pārrunas. Minētā preses ziņa vēlreiz pasvītro, cik nopietna ir nesaprašanās Indijas un Pakistanas starpā. Pats galvenais strīdus ābols ir Kašmira. Kaut gan patlaban notikumi Korejā, Tibetā un Indoķīnā pasaules uzmanību pievērsuši sev, nopietnas bažas var radīt arī neatrisinātais Kašmiras jautājums. Šinī sakarībā sniedzam mūsu līdzstrādnieka vēstuli no Pakistanas. —

Karš Korejā, piesaistot visas pasaules interesi, līdz aizmirst daudzus citus svarīgus apstākļus un briestošus notikumus Azijā. Viens no tiem ir Kašmiras jautājums, ko var salīdzināt ar pulvera mucu, kurai pievienots pagarš deglis. Deglis vienā galā jau aizdedzināts un pamazām gruzd. Jautājums ir, vai šo gruzdēšanu apkārtējā ugunsgrēkā laikus pamanīs un degli apdzēsīs. Pakistāņi un indieši, kas šo pulveri uzmana, gan paši cenšas degļa uguni uzturēt un pat uzpūst.

Kad lords Mauntbetens, atstādams Indiju, iemeta stridus ābolu Kašmiru, viņa nodoms, šķiet, bija visai skaidrs: uzturēt naida atmosfairu abu valstu starpā pēc iespējas ilgāk, tā dodot izdevību Anglijai labi nopelnīt. Pagaidām šī ričība labi attaisnojusies. Abas valstis izdod ap 60—70 proc. no visa budžeta bruņošanās un armijas vajadzībām un visu nepieciešamo līdz pēdējam niekam ieved no Anglijas — arī pašus anglus. Kašmiras jautājums tātad radīts ar nodomu, un pirms trim gadiem to varēja nokārtot ar vienu vienīgu spalvas vilcienu, bez vienas asins pilēs. Tagad, turpretim, tas jau tik tālu sarežģīts un sarežģījies, ka laikam gan agrāk vai vēlāk bez kara nevarēs iztikt. Katrā ziņā abas puses būtu gaužām vīlušās, ja kādam Kašmiras problēmu izdotos nokārtot miera ceļā. Ne Indija, ne Pakistana uz to nav ieinteresēta.

Galvenā un noteicēja loma visās dzīves nozarēs Pakistanā ir armijai. Un ko gan armija daris, ja tai nebūs ienaidnieku. Kur gan atrast vēl vieglāku un bezdarbīgāku dzīvi uz valsts rēķina kā armijā? Tāpēc katrs, kam tikai ir iespējams, cenšas savas pozicijas uzlabot un nostiprināt. Ja ministru prezidentam jautāsit, kāpēc viņa valstī tik daudz nekārtību un nabadzības, jūs saņemsit atbildi: „Redziet, mēs esam ļoti jauna valsts, mūsu cilvēki vēl ir tik neizglītoti, mums ir septiņi miljoni bēgļu un pats galvenais — Kašmira. Bez Kašmiras mēs nevaram dzīvot, un mums jāatrisina vispirms šis jautājums."

Tai pašā laikā kungi izdomās visus iespējamos trikus, kā tikt pie lielākas naudas summas ar vismazāko piepūli. Šinī ziņā te nav starpības starp ministru, ģenerāli, ielas tirgotāju un nabagu, kādēļ gandrīz visi klusībā apmierināti un laimīgi, ka šāds Kašmiras jautājums pastāv.

Pakistanā sākusies intensīva propaganda par Kašmiru: „Tā ir muhamedāņu zeme, mums tā jāatbrīvo. Bez Kašmiras mēs nevaram iztikt. Mūsu pacietība beidzas, utt." Pilnīgi atklāti laikrakstos lasāms, ka karsti patrioti ar savu pacietību ir galā, un kādā dienā Kašmirā var sākties notikumi, par kuriem valdība vairs nevarēs atbildēt.

Kas notiks, kad eksplodēs šī pulvera muca? Diezgan droši var secināt, ka tad komūnistiem piederēs viss Indijas kontinents. Kā Pakistanas, tā Indijas armijas vadība vēl vienmēr ir angļu rokās. Abām ir vienāds angļu apbruņojums un vienādas angļu armijas tradīcijas. Pagaidām karš šo armiju starpā būtu diezgan kurioza lieta, jo abu ģenerālštābu augstākie virsnieki vēl vienmēr tiek skoloti vienās un tais pašās militārajās akadēmijās Anglijā. Lieta kļūs mazliet citāda, kad 1951. g. sākumā visu vadību savās rokās pārņems vietējie spēki.

Lai kā tas arī būtu, kad sāksies karš, vienai no abām valstīm būs jāzaudē. Un zaudētāja tad aicinās sev palīgos krievus. Tas jau tagad ir skaidrs, un ik viens pakistanis to tūdaļ bez vilcināšanās arī pasaka. Otrai pusei šādā gadījumā cits nekas neatliks kā pārspēkā priekšā kapitulēt, vai aicināt savukārt palīgos angloamerikāņus. Kāds atrisinājums būs šādai varbūtībai, to pagaidām vēl neviens pateikt nevar.

Pēdējā laikā cirkulē nepārbaudītas ziņas, ka Kašmirā pāri Karakorumam tiek iefiltrēti Ķīnas komūnisti. Prese zina stāstīt, ka tādā gadījumā, ja Indijai būtu jāatstāj Kašmira pakistaņiem, tie nodos to Ķīnas komūnistiem. Tā ir ļoti iespējama lieta, jo Kašmiras jautājuma atrisināšanu ar radikāliem līdzekļiem pieprasa un atbalsta arī Pakistanas komūnisti.

Pakistanā.

K.

Angli pulas atrisināt tekstilkrizi

Londona (ju). — **Ievērojot pieaugušo vilnas patēriņu, kas pārsniedz pasaules gadskārtējo produkciju, arī angļu tekstilrūpniecībai draud izejvielu trūkums. Kaut arī Anglijai kara laikā bija iekrāti 9 milj. ķīpu vilnas, tā ka pat radās bažas par pārprodukciju, — pieprasījumiem augot, krājumi izlietojas. Turklāt ASV un Pad. savienības lielie iepirkumi divkāršoja cenas. Tādēļ Anglijā notiek intensīvi mēģinājumi ar vilnas aizstājējiem materiāliem.**

Divi angļu ķīmiķi — Vainfilds un Diksons jau 1946. g. atklāja jaunu sintētisku šķiedru terilenu, kas cenā un lietošanā spētu sacensties ar kokvilnu, zīdu un vilnu. Izejas produktu — etilēna glikolu lieto kā pretsala maisījumu motoros. Jauno šķiedru sāks ražot Viltonā, Jorkšīrā, sākumā iegūstot ap 5000 t gadā. Bez tam sešas Bradfordas firmas sākušas piejaukt vilnai līdz 50 proc. kasetēna šķiedras, ko ieved no Holandes.

Padomju maršāļi un admirāļi Maskavas satelitvalstīm

Minchene (kr). — Ziņojumi no zemēm viņpus Dzelzs aizkaram jau kopš ilgāka laika vēsti par Staļina varas organu enerģisku ričību „tautas demokratiju", sagatavojot tās varbūtējam karam ar rietumiem. Minēto, valstu armiju „tīrīšana" un padomju virsnieku iecelšana augstos amatos ir drošības soļi, lai kara gadījumā sarkanarmija nesanemtu sāpīgus sitienus jau viņpus Dzelzs aizkaram. Šī nodrošināšanās vēl nav beigusies.

Maršala Rokosovska ietērpšanai polu brunoto spēku virspavēlnieka uniformā sekoja ģenerālmajora Ivana Boca iecelšana par ungāru armijas ģenerālštāba priekšnieku, bet Krievijā dzimušo ungāru Stefanu Bartu, kas līdz tam bija politiskais komisārs Maskavā, iecēla par tās pašas armijas ģenerālinspektoru. Rumānijā, kur armijas vadība jau atradās krieva Bodnorenko rokās, tagad piedevām nodibināts arī civilās aizsardzības ģenerālštābs, ko arī vada krievs. Čechoslovakijā paredz padomju maršala Koneva iecelšanu par brunoto spēku virspavēlnieku. No Zviedrijas zino par pārmaiņām polu flotē, kurai par augstāko pavēlnieku izraudzīts sarkanās flotes viceadmirālis Stelagovskis. Bez tam nav izslēgts, ka Maskava iecels kādu no saviem maršaļiem par visu „tautas demokratiju" kopējo brunoto spēku virspavēlnieku.

Minēto un daudzu citu augstu padomju virsnieku vadībā Maskava tau izvēlusi savās satelitvalstīs skaitliski ievērojamas armijas. Polijas un Čechoslovakijas marionešu valdībai nekādi starptautiski līgumi neliedz palielināt savus brunotos spēkus. Pārējām Maskavas satelitvalstīm, turpretim, Parīzes miera konferencē 1946. g. noteikta brunoto spēku maksimālā robeža, kas sen jau pārsniegta. Rumānijai atļauts turēt zem ieročiem, ieskaitot robežsargus, floti un aviāciju, 138.000 vīru, bet ir jau pāri par 240.000. Ungārijai, paredzēto 70.000 vietā, ir jau ap 120.000 vīru armija. Tikpat daudz karavīru ir Bulgārijai, atļauto 65.000 vietā. Tāpat Pad. savienība pilnīgi ignorējusi Parīzes miera konferences lēmumu minēto valstu apbruņojuma ziņā, apgādājot tās ar ieročiem, kādi miera līgumos aizliegti.

Un tomēr, par spīti pamatīgai armiju kadru tīrīšanai satelitvalstīs un augstākās vadības nodošanai padomju virsnieku rokās, Maskavas pilnīgu uzticību nebauda neviena šo valstu armija. Vismazāk Kremlis uzticas Polijai un Čechoslovakijai, — pirmai politiskā ziņā, bet otrai vairāk militārā. Poļi vienmēr bijuši fanātiski patrioti un sazvērnieki pret apspiedējiem, bet čechi samērā vāji karavīri. Tīrīšanas akcijās izvirzīto kadru karavīru vietā satelitvalstu armijās iecelot par virsniekiem un instruktoriem jaunus, nepiedzīvojušus un politiski viegli veidojamus cilvēkus, Maskavai gan izdevies labs politiskās šacha spēles vilciens, bet citādi tas ir ar rezervistu masu, kam brunota konflikta gadījumā vajadzēs do' rokās ieročus. Vienkāršo mirstīgo zemais dzīves standarts aiz dzelzs priekškara liek domāt, ka tie nebūs uzticami boļševisma cīnītāji. Pretestības organizāciju aktivitāte, kas, it sevišķi Polijā, neapšaubāmi, bet vērsīas plašumā, ir diezgan droša garantija, ka jau pašā kara sākumā arī aiz dzelzs priekškara notiks kaujas.

Anekdoti par diviem lielīem aizgājējiem

Kāds cītīgs autografu vācējs — zviedru zēns, kas var lepoties ar Makartura, Tomasa Manna, Einšteina un Čaplina parakstiem, — aizrakstījis Bernhardam Šovam, lūgdams autografu. Cienījamā sirmgalvja atbilde bijusi šāda: „Visi autografu vācēji ir kaitīgi sabiedrībai, un tie būtu jānošauj."

*

Siltā novakarā, savas dzīves pēdējā rudenī, Gustavs V, sēdēdams uz solīņa Drotningholmas pils parkā, noklausījies divu sieviņu sarunu aiz parka žoga: karalis esot vecs un slims, un pats vairs nespējot ne paiet, ne āst. Pēkšņi cauri krūmiem izspraukusies karaļa galva. „Bet dzirdēt viņš tomēr vēl var," teicis valdnieks, pārbiedēdams tenkotājas.

Eglītes mīkla

Uzdevis R. Rozītis, Augsburgā

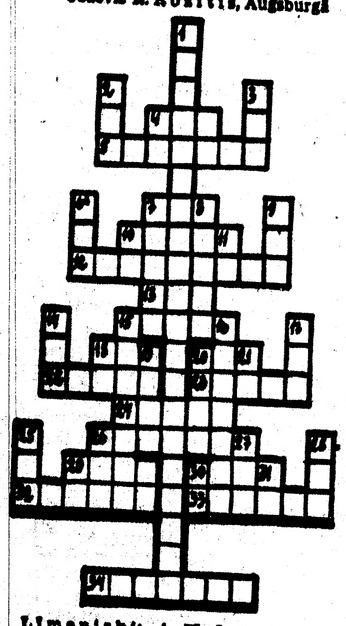

Līmeniski: 4. Zīmē. 5. Ko bērni Ziemsvētkos gaida. 7. Ievada. 10. Elle. 12. Lietderīgs. 13. Bij. latv. sporta biedrības iniciāļi. 15. Kailas (kājas). 18. Vārieša vārds. 20. Skan. 22. Z. Mauriņas dzeju krājuma. 23. Nodeva. 24. Sievietes vārds (daudzsk.). 26. Iekonservēt. 29. Sievietes vārds. 30. Fizikālas parādības. 32. Kāpināt, pārspīlēt. 33. Raisa. 34. Arī ir Ziemsvētku veča somā.

Stateniski: 1. Ziemsvētku dziesma. 2. Šniedz. 3. Guļ. 6. Smeldz. 7. Lāsena. 8. Stiva. 9. Sīks lidonis. 10. Satikšanās vārds 11. Vietniekvārds. 14. Laukuma mērs. 15. Kristus dzimšanas vieta. 16. Kaltēta maize. 17. Laukā. 18. Pazīstams politiķis. 19. Turekļi. 20. Ņem šķidrumu. 25. Klasiska apģērbuma. 28. Angļijas karaļa flotes iniciāļi. 26. Eiropas tautas piederīgais. 27. Vietniekvārds. 28. Svinīgs dzejolis. 29. Eksistē. 31. Jēdziens mūzikā.

Iepriekšējās krustvārdu mīklas atrisinājums

Līmeniski: 1. Deglavs. 5. Breikša. 9. Vāli 10. Ulubele. 11. Caplika. 12. Atis. 13. Pērle. 14. Vīka. 17. Atstari. 19. Spīgana. 21. Skanēt. 24. Neikena. 27. Riga. 28. Amors. 29. Jēna. 32. Dubulta. 33. Ironija. 34. RFK. 35. Stafete. 36. Aditava. — Šķīsteniski: 1. Daugava. 2. Gruzīna. 3. Āres. 4. Svēteļi. 5. Bičolis. 6. Elpo. 8. Kritika. 8. Saskaņa. 15. Bārda. 16. Vīlis. 18. Tek. 20. Non. 21. Sprūdās. 22. Algebra. 23. Tamsāre. 24. Narvika. 25. Elēģija. 26. Slātava. 30. Elle. 31. Poli.

Iepriekšējās baltiešu mīklas atrisinājums

1. Cepure. 2. Aleja. 3. Ungārija. 4. Rūsgani. 5. Sepija. 6. Izšķēt. 7. Degradēšana. 8. Rezignācija. 9. Arabeska. 10. Banana. — Caur aidraba birni gāju. (ob)

Andr. OZOLIŅA apģērbs
(24b) Eutin/Holst., Rettberg-Kaserne.

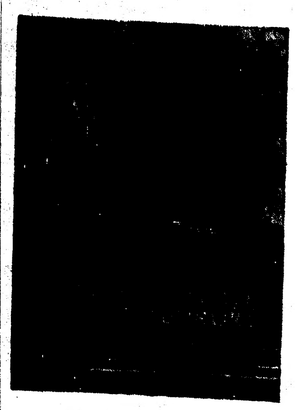

BRĪDINĀJUMS: STAĻINGRADA!

Vācu kanclers Dr. Adenauers kādā United Press aģentūras intervijā brīdina ASV nenosūtīt Korejā, lai neatkārtotos otra Staļingrada. „Lübecker Nachrichten", 1950. g. 5. 12. Nr. 284.

Kā tas reiz notika, latviskā tulkojumā lasiet grāmatā:

T. Plivjē —
STAĻINGRĀDAS TRAĢĒDIJA
400 lpp., ilustr., iesieta, triskrās. vāks. DM 12.—

Vācijā dabūjama visās lielākās nometņu grāmatnīcās un ārzemēs pie apgāda pārstāvjiem. Ieteicama svētku dāvana.

Jauna radio ziņa:

Staļingradas traģēdijas autors līdz ar citiem literātiem atteicies ierasties vācu Penkluba sēdēs, ja tajās piedalīsies komūnistiskais dzejnieks Erbrechers.
(900)

Rīga demonstrē basketu...

Melara rietumu krastā — Vesterosā, 2. dec. notika bijušā Melara sportista, tagad Stokholmas latviešu izlases šachista un volejbolista Konstantina Grīvaiņa atvadīšanās spēles volejbolā un basketbolā pirms emigrācijas uz Dienvidāfriku. Reizē šis sarīkojums izvērtās arī par basketbola propagandas spēli Vesterosā. Kaut arī vietējā zviedru prese tam bija veltījusi vairākus rakstus, tomēr zviedru skatītāju atsaucība bija vāja. Žurnālisti un nedaudzie zviedru „eksperti" - interesenti tomēr neaizgāja vilšies. Sacīkšu atreferējumi bija labi. Sastādītā vienība no 5 Melara pilsētām nespēja izrādīt nopietnu pretestību Rīgai. Laikrakstu slejas grezno arī Šmita cīņas momenti. Vietējā sporta redaktori paredz, ka ar laiku basketbols var tapt populārs arī Zviedrijā. Atvadīšanās un propagandas sacīkšu tehniskie rezultāti volejbolā: Stokholmas Latv. sp. kl. — Halstahamaras LSB Liesma — 16:14; 15:10. Basķetbolā Rīgas 73:22 uzvaru kaldināja Šmits 24, Janovskis 18, Grīvainis 11, A. Strunke 10, Raits 6, Jūrmala 4. Melara sastādīta: Vieglips 12, Paukšēns 3, Vilkevics 2, Launics 2, Krastiņš 2, Zālītis 1, Dzelme, Millers un Graudiņš 0.

Pēdējā volejbola spēlē Stokholmas LSK pieveica Čēpingas JKS 15:6; 15:4.

A. G.

ORGANIZĒ BASKETBOLA VIENĪBU DETROITĀ

Eslingenas latviešu YMCAs bij. volejbola nozares vadītājs Eg. Memmēns, kas dzīvo Detroitai tuvajā automobiļu pilsētiņā Pontjakā (1175, Lake Angelus Rd 4, Pontiac, Mich.) uzsācis Detroitā organizēt latviešu basketbola vienību. Ja tas izdosies, tā spēlētu kādā baznīcas līgā. No pazīstamākajiem basketbolistiem Detroitā ir vienīgi startietis Matisons, bet labu latviešu vienību varētu sakompiektēt pa visu Mičiganas štatu, jo tajā dzīvo arī Eslingenas basketbola nozares bij. vadītājs Nesenbergs, Meržejevskis (Kursa) un Eslingenas basketbolists Bundža. Nesenbergs paireiz ASV komplektē latviešu basketbola vienību braucienam uz Montreālu, Kanadā, kur 16. un 17. dec. notiek latviešu basketbola turnīrs.

— abo —

RĪGA VED STOKHOLMĀ AR „AUGSTĀKO MATEMATIKU"

Stokholmas starptautiskās meistarsacīkstēs basketbolā sācies spraigs un izšķirējs posms. 5. spēļu kārtā Rīga pieveica labāko zviedru vienību Dienvidu YMCU 45:16 (22:8), un amerikāņu misionāri lielīkā spēlē uzvarēja igauņu Estonia ar 45:21 (18:10). Pēc 5 spēļu kārtām meistarības priekšgalā nostājusies Rīga un misionāri ar vienādu punktu skaitu un arī vienādu iegūto zaudēto grozu attiecsmi, bet Rīgas vadošo vietu nodrošina lielāks iegūto grozu skaits. Ar interesi gaidāma abu vadošo vienību cīņa, resp. I ripka finālā, kur pagaidām tabeles galvgals izskatās šādi:

Stokholmas LSK Rīga	5	5-0	241- 95	10
Amerikas misionāri	5	5-0	233- 92	10
Igauņu YMCA Estonia	5	3-2	200-122	6

No pārējām spēlēm minamas: Upsalas igauņu skauti — amerik. stud. 33-32; BK Basket — Venta 24-20 (12-8); Dienvid. YMCA — Upsalas ig. 21-20.

II līgā Latv. JKS, uzvarot Brommas YMCU 41-23 (15-11), pārņēma atkal vadošo vietu savā līgā. Uzvaru JKS izcīnīja Lasmanis 16, Ziemelis 15, L. Strunke 6, Mantinieks 2, Laucis 2, Straubergs 0.

Stokholma — province šachā

Gadskārtējā šacha sacīkste starp metropoles un provinces šachistiem šogad notika attālajā provinces pilsētiņā Lindesbergā, kur starp nedaudziem latviešiem mīt Zviedrijas latv. šacha dzīves vadītājs Adlers.

Sestdien latviešu sastapšanās ar Lindes šacha klubu pārsteidzošā kārtā beidzās ar latviešu sastādītās uzvaru 5,5:3,5. Techn. rezultāti: Grīvainis — Art. Karlsons (zv. meistars 1/2 : 1/2; Adlers — N. Helstens (zv. meist.) 1:0; Zembachs — G. Helstens 1/2:1/2; Orbe — Ringbergs 1:0; R. Dzelme — Persons 0:1; Vīksne — Berglunds 1/2:1/2; Zvejnieks — Obergs 1:0; Plētiens — J. Karlsons 1:0; Jansons — Holmnarströms 0:1.

Zibens turnīrā, kur piedalījās 5 labākie spēlētāji no katras tautības, uzvarēja Adlers ar 8,5 p., 2. Art. Karlsons 8 p. 3. Rītvars Dzelme 6,5 p.

Svētdien latviešu savstarpējā mačā, abām komandām uzstājoties ar dažiem rezervistiem, jau otro reizi pēc kārtas beidzās neizšķirti 3:3. Rezultāti: (Stokholmas spēlētāji minētie pirmie) Grīvainis — Adlers (Lindesberga) 1/2:1/2; Spilte — Orbe (Eskilstuna) 0:1; Kreišbers — Vīksne (Eskilstuna) 1/2:1/2; Zembachs — R. Dzelme (Čēpinga) 0:1; Zvejnieks — Plētiens (Halstahamara) 1:0; Strunke — Jansons (Lindesberga) 1:0.

Šī bija arī pēdējā latviešu meistara Grīvaiņa uzstāšanās šachā, jo jau decembra vidū viņš emigrē uz D-Afriku.

ARĢENTĪNIETIS NAIDORFS HOLANDES ŠACHA TURNĪRA UZVARĒTĀJS

Šacha vēstule Latvijai no Amsterdamas 1950. g. starptautiskais šacha turnīrs, kas šoreiz notika Amsterdamā beidzās 10. decembrī. 19 spēļu kārtās piedalījās 20 dalībnieki no 11 valstīm. Uzmanības degpunktā kopš pirmās turnīra dienas bija arģentīnietis Naidorfs, kas arī galīgā klasifikācijā ieguva pirmo vietu ar 15 punktiem. Otrā vietā ierindojās Reševskis (ASV) ar 14 punktiem, trešā vietā Stālbergs (Zviedrija) 13,5 p., ceturto un piekto vietu dalīja abi Jugoslavijas šachisti Gligotis Dr. Eive ar 11,5 p. Viņš ieguva dažus neizšķirto partiju dēļ Remi karaļa tituli. Tikai vienpadsmitā vietā ierindojās pazīstamai Francijas šacha lielmeistars Tartakovers ar 8,5 punktiem.

J. V.

Gramātu KOKSA apgāds

Vērtīgas dāvanas svētku nedēļā!

Tikko iznācis glītā izdevumā:

BĀBELES GŪSTĀ

KONSTANCES MIĶELSONES STĀSTU UN NOVEĻU KRĀJUMS

Grezns, dāvanām ļoti piemērots izdevums ar interesantu un mūsu laikam tuvu problēmu risinājumu. Jura Soikans 6 mākslinieciski kokgrebumi un grafiskais ietērps. Grāmata būs tikama svētku velte katrā latviešu mājā.
Cena: brošē. DM 3.—, iesiet. DM 4.30

AUGSTĀ KRASTĀ

ALEKSANDRA ČAKA DZEJOĻU KRĀJUMS

Krājumā iespiesti latviešu trimdas saimei pilnīgi nepazīstami ģeniāla dzejnieka dzejoļi, kas, kalpojot talanta ievirzei un patiesas mākslas prasībām, radušies par spīti garīgai verdzībai boļševiku okupācijā. Krājums padziļina skatu Mūžības skarto autora dzejas mākslā un godina nelaikā piemiņu. Frīdricha Milta grafiskais ietērps, Jura Soikana iesējuma lappuses.
Cena: brošē. DM 3.—, iesiet. 4.30

Krājumā:

Svēts mantojums

Leonīda Breikša patriotisko dzejoļu papildināta izlase Jura Soikāna grafiskā ietērpā. Jau kopš Latvijas brīvības pēdējiem gadiem L. Breikša tautas un tēvzemes likteņiem veltītā dzeja bijusi mūsu nacionālo spēku stiprinātāja. — Izdevums īpaši ieteicāms dāvanām.
Cena: brošē. DM 2.80, iesiet. DM 4.—

Divpusīgi tabeļu

Sienas kalendārs 1951. gadam

triskrāsainā iespiedumā (lielums 21×31 cm) ar vārda dienām, mākslinieka A. Sīmaņa simboliskiem zīmējumiem un Andreja Egļīša tekstu. Visu gadu tīkams greznojums trimdinieka mītnei. Cena DM 0.80.

Nelielā skaitā vēl dabūjamas Jāņa Grota

VĒSTULES SOLVEIGAI

glītā audeklā sējumā, J. Soikana grafiskā ietērpā. Cena: iesieta DM 4.—

Pasūtinājumi adresējami —
A. STREMELIS,
(922) (24a) Lübeck, Marlistr. 101, Bl. 8—46.

IZNĀCIS jaunākais darbs latviešu literatūrā

AIDAS NIEDRAS jaunais romāns
Katrine Ābele

Anšlavs Eglītis par to raksta: „Romāna saturs no latviešu bēgļu gaitām īsi pēc Vācijas kapitulācijas. Notikumu vieta ir Bamberga, kur pulcējas plaša un dažāda latviešu sabiedrība. Galvenās personas ir kāds ievērojams latviešu gleznotājs un kāda dāma, Kristīne Ābele, kuŗas vārdā romāns nosaukts."

..."Katrā ziņā latviešu literatūra kļūs bagātāka ar plašu un ievērojamu jaundarbu, un lielā mērā būs apmierināti tie, kas sauc un prasa, lai rakstnieki dotu monumentālus darbus no mūsu nesenās pagātnes."
(Laiks, 1950. g. 30. sept.)

Grāmata franču formātā, 250 lapp. Brošēta, ar māksl. E. Dzeņa vāka zīmējumu, 2 krāsu iespiedumā. Iesieta — audekla vākos.
Brošē.: DM 8.—, Zv. kr. 9.—, Dol. 1.95, K. dol. 2.10, Šil. 12.—, A. šil. 16.—.
Iesiet.: DM 10.50, Zv. kr. 11.50, Dol. 2.60, K. dol. 2.75, Šil. 16.—, A. šil. 21.2.

P. MANTNIEKA APGĀDA
Gada grāmata 1951. g.
Artura Bērziņa redakcijā.

Iznāk kopš 1947. g. (agrākos gados ar Latviešu apgādu Gada grāmatas nosaukumu).

Satur: Kalendārs. Latviešu katoļu svinamās dienas. Mēri un svari. Pārskats par Latvijas sūtniecībām un konsulātiem. Latvijas pārstāvji, draudzes un biedrības visā pasaulē. Ievērojami vēsturiski notikumi Latvijas dzīvē.

Sūtnis K. Zariņš — Sveiciens Gada grāmatas lasītājiem. Prof. K. Kundziņš — Latviešu ev. lut. baznīca Rietumvācijā. F. Cielēns — Starptautisk. stāvoklis un Latvijas nākotnes izredzes. Andr. Egļītis — Būs gara nakts. J. Jaunsudrabiņš — Leģenda par Voldemāru Zeltiņu. Prof. E. Pētersons — Jaunatnes audzināšana svešumā. J. Kārkliņš — Atziņas. Prof. A. Švābe — Latvju zinātnieki trimdā. J. Grīns — Daiļliteratūras grāmatas trimdā. Prof. F. Gulbis — Atomenerģija. P. Aigars — Sīkais veins. Dr. J. Ābolinš — Latviešu ārsts un slimnieks emigrācijā. V. Strēlerte — Zem augstiem kokiem. A. Dijums — Bastards. Prof. J. Bokalders — Latviskā ģeografija. E. Andersons — Latvieši Amerikā. P. Aigars — Vakars Dunikā. Dr. P. Olinš — Latviešu dzīves apstākļi Brazilijā. A. Kaiņiņš — Latvieši Kanadā. J. Bite — Latvieši Amerikas dienvidos. M. Zeberiņš — Rokas. V. Apse — Vācijas nometņu gada bilance. Latvijas Sarkanais Krusts emigrācijā. K. Dziļleja — Paradīzes sargs. A. Šmits — Latviešu dzīve un centieni Austrālijā. J. Kalējs — Jaunzēlande tālākā emigrācijas zeme. Sports trimdā. A. Jērums — Latviešu kultūras dzīve Anglijā. J. Ķīdens — Latvieši Zviedrijā. Andr. Egļītis — Rūgtās dainas. A. Bērziņš — Latviešu teātŗa apstākļi trimdā.
Gada grāmatai ar kalendāriju kopā apm. 190 lapp. Maksā DM 2,50
Līdzstrādnieku un firmas vārds, kā arī 30 gadu piedzīvojumi apgāda darbā garantē Jums izdevuma vērtību.

Iespiešanā Pēteŗa Aigara jaunais romāns
Lietuvēna dzīres
kuŗā saistoši tēloti notikumi Latvijā 1940.—41. g.

Sagatavošanā oriģināldarbi:
Artura Bērziņa monografija par JĀNI JAUNSUDRABIŅU.
Kārļa Skalbes PASAKAS jaunā sakārtojumā.
LATVIJAS SKATU ALBUMS, kuŗa iznākšāna aizkavējusies, vācot jaunus uzņēmumus, kādi vēl nav parādījušies līdzšinējos izdevumos.
Tulkošanā vairāki izcili angļu un amerikāņu rakstnieku jaundarbi.

LATVIJAS KARTE

mērogā 1:450.000, form. 85×115 cm, ar apm. 5000 vietu nosaukumiem, 6 krāsās vēl dabūjama nelielā skaitā apgādā un pie pārstāvjiem.
Cena: DM 8.—, Šil. 12.—, A. šil. 16.—, Dol. 1.50, K. dol. 1.75, Zv. kr. 7.50.

E. Tomāsa LATVIJA GRĀMATA PAR DZIMTENI

satur ziņas par Latvijas ģeogr. stāvokli, zemi, dabu, tautu. Grāmata bagāti ilustrēta. Tekstā kartogrammas un diagrammas.
Cena: DM 4.—, Šil. 8.—, A. šil. 10.—, Dol. 1.20, Zv. kr. 4.50.

P. MANTNIEKA KARTOGRAFIJAS INSTITŪTS un APGĀDS
44, rue van Eyck, Bruxelles I, Belgique. Ch. post 80.12.80.
(904)

Ar sirsnīgiem Ziemsvētku gaismas un Jaungada laimes vēlējumiem latviešu rakstniekiem, līdzstrādniekiem, klientiem, draugiem, paziņām, ar sveicieniem visiem grāmatu draugiem

apgāds
ZIEMEĻBLĀZMA
(īpašn. J. Abučs)

PAZIŅO DARBĪBAS ATSĀKŠANU ZVIEDRIJĀ.

Pirmie izdevumi (iznāks janvāŗa beigās):

DADZĪVOTĀJI
Jāņa Grīna stāstu krājums ar smalku trimdas cilvēka dvēseles analizi.

PARADĪZES SARGS
Kārļa Dziļlejas, pazīstamā literātūras teorētiķa un dzejnieka, stāstu krājums.

Sagatavošanā:

VĒJA KAŅEPE
Alfrēda Dziļuma jaunākais romāns par zemnieku dzīvi Latvijas brīvvalsts laikā.

ES STĀSTU SAVAI SIEVAI
Vecmeistara Jāņa Jaunsudrabiņa romāns. Personisks tīmdas pārdzīvojumu un visas trimdas dzīves pirmais ievērojamais tvērums monumentālā formā.

JĀŅA MEDEŅA DZEJAS
Pirmā Brigaderes prēmijas laureāta darbu plašs kopojums.

CEĻŠ UZ GOLGĀTU
Jaunā rakstnieka Arnolda Apses romāns par latviešu leģionāriem.

Lai apgāda darbība būtu nodrošināta un ritētu pēc iecerētā plāna, vēlreiz laipns lūgums grāmatu tirgotājiem norēķināties par Vācijas izdevumiem.

Pasūtījumi adresējami

J. ABUČS,
Spantgatan 19 B,
VÄSTERÅS,
Sweden — Sverige

Apgāda pārstāvis Vācijā
O. DIĶIS,
(24a) Lübeck, Marlistr. 101, Bl. 8.

(901)

† Šī gada 11. decembrī, tālu no dzimtenes, aizgāja mūža mierā mūsu mīļais, neaizmirstamais

Profesors Dr. chem.
Martiņš Prīmanis

dzim. 1878. g. 24. 1. Ādažos.

Pārpelnošana notika visā klusībā Ratingenā pie Diseldorfas.

Dziļās sērās
piederīgie

† Mūsu dārgā māmuļa

Karolīna Hermanis

pēc smagām ciešanām aizgājusi mūžībā 8. g. 14. augustā. Guldīta zemes klēpī 16. augustā, Oregonā.

Nu lielais Svētvakars
Un baltās drānās dusa ...

Skumst
dēls un meita ar vīru

Sestdien, 1950. g. 23. dē

ROB.
130, Ferri
novēl draugiem un paziņ
PRIECĪGU
LABĀKU J
Bagātīgi grāmatu krāj
kā arī pieteiciet laikraksta
mēnesī) un gaisa pastam
(910)

Tautiešiem plašajā pas
PRIECĪGU
un prie

Baltu sniedziņš sniegu uz sk
Tautiešiem un tautietēm
tuvumā un tālumā
Priecīgus Ziemsvēt
novēl
ANDR. OZOLIŅA
apgāds un grāmatnīca Vāc
(910)

Mīlai Kandisa kundzei ar pie
(ASV) un Arnoldam Vītoliņa kun
piederīgiem novēlu priecīgus Ziem
un visu labāko Jaunā gadā.
(917) K. Taure, Zvi

SĒLZEMNIEKA apgāda
Sienas kalendārs
Maksā DM 1.—
Divkrāsaina iespiedumā, dzimtenes ilustrācijas, vārda dienas.
Pieprasīt: Arv. Egļītis, (24b) berg, Lettenlager, Bl. 8 — 419.
Uz ārzemēm izsūta pret 4 starptautiskiem kuponiem.
Krājumā: J. Veseļa LATVJU SMAS — iesietas DM 8.—, un V mona KRUSTI — kopsēj. DM 7.—
(839)

DIENAS
JĀŅA VĪ
Gar lasītāju acīm aizslīd ī jumiem, bet reljefa, reāla: a šņiem, mainīgiem gaismas at katra ar savām jēdzīmēm an Šī citādi mierīgā Rīgas sienā nojautām, un līdz vakaram mīlestība sakāpināta līdz trajē
Brošē.: Zv. kr. 7,80; DM 7,10; Šil
Iesiet.: Zv. kr. 10,80; DM 9,80; Šil.
Pieprasiet saviem grāmat
DAU
(900) Garvargatan 11,

IZNĀKUSI
EIŽENIJA
Onorē de Bal
No franču v
ILZE SKALBE

Pieprasiet saviem grāmatu gal
(860) Garvargatan 11, I, Stock
PARNA

ROB. KRŪKLIŠA GRĀMATNĪCA
130, Fern Str., East-Lansing, Mich., U. S. A.,
novēl draugiem un pazīstamiem visos kontinentos brīvajā pasaulē

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS UN LABĀKU JAUNO GADU

Bagātīgi grāmatu krājumi. Rakstiet un pieprasiet vēlamās grāmatas, kā arī pieteiciet laikraksta LATVIJA abonementus parastam (Dol. 1,— mēnesī) un gaisa pastam (Dol. 2,— un Dol. 1,50 mēnesī).

Tautiešiem plašajā pasaulē

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS un spēku un prieku JAUNAJĀ GADĀ

novēl LATVJU GRĀMATA.

Baltu sniedziņš sniegs uz skujiņām! ...
Tautiešiem un tautietēm
tuvumā un tālumā
Priecīgus Ziemsvētkus!
novēl
ANDR. OZOLIŅA
apgāds un grāmatnīca Vācijā.
(910)

JŪLICKU
sveic Ziemsvētkos un lūdz uzdot adresi
Artūrs. Oferte Nr. 1905
(918)

KALĒJS un VELDZĒTĀJS (dzelzs)
vajadzīgi Kanadā. Var būt ar ģimenēm. Raksīt: A. Rekis, 4, St. Charles, Granby, P. Q., Canada. (915)

Debesu Tēv, lem mums šķirt
Atbrīvot tautas brāļus un māsas
No verdzības un sarkanā terrora
Un mums, trimdiniekiem,
Drīzāk atgriezties dzimtenē — Latvijā.
Priecīgus Ziemsvētkus un laimīgu Jauno gadu vēlu visiem plašajā pasaulē, draugiem, paziņām un it sevišķi tiem, kas mani jau paspējuši aizmirst.
Artūrs Jegorovs, 8820 L. S. Co.,
(14a) Ludwigsburg, Reinhardt-Kaserne, Königsallee. (896)

Mīļai Kandisa kundzei ar piederīgiem (ASV) un Arnoldam Vītoliņa kungam ar piederīgiem novēlu priecīgus Ziemsvētkus un visu labāko Jaunā gadā.
(917) K. Taure, Zviedrijā.

SĒĻZEMNIEKA apgāda
Sienas kalendārs
Maksā DM 1.—
Divkrāsainā iespiedumā, dzimtenes skatu ilustrācijas, vārda dienas.
Pieprasīt: Arv. Egītis, (24b) Pinneberg, Lettenlager, Bl. 6 — 419.
Uz ārzemēm izsūta pret 4 starpt. pasta kuponiem.
Krājumā: J. Veseļa LATVJU TEIKSMAS — iesietas DM 5.—, un V. Ramona KRUSTI — kopšēj. DM 7.—.
(839)

RĪGA — AUSTRĀLIJA?
JĀ — SIDNEJĀ
GRĀMATAS
ŽURNĀLI
LAIKRAKSTI
DAILAMATNIECĪBA
A. Priedīša grāmatnīca
RĪGA
32, St. Mary Street,
CAMPERDOWN / SYDNEY
(834)

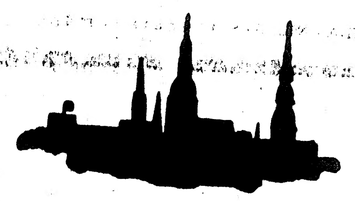

DIENAS KRUSTS
JAUNĀ VESEĻA ROMĀNS

Gar lasītāju acīm aizslīd Rīga vienā diennaktī, bez izskaistinājumiem, bet reljefa, reāla: ar priekšpilsētu namiem, ielas trokšņiem, mainīgiem gaismas atspīdumiem, ļaudīm, kas aizsteidzas katrs ar savām iedomām un rūpēm.
Šī citādi mierīgā Rīgas ziemas diena iesākas ar smagas liktenības nojautām, un līdz vakaram divu jauniešu jutekliskā, nepastāvīgā mīlestība sakāpināta līdz traģēdijai.

Brošē.: Zv. kr. 7,80; DM 7,10; Šil. 11/9; A. šil. 14/10; Dol. 1,65; K. dol. 1,75.
Iesē.: Zv. kr. 10,80; DM 9,60; Šil. 16/—; A. šil. 20/—; Dol. 2,20; K. dol. 2,35.
Pieprasiet saviem grāmatu galdiem vai tieši apgādam
DAUGAVA
Garvargatan 11, Stockholm, Sweden.
(900)

IZNĀKUSI
EIŽENIJA GRANDĒ
Onorē de Balzaka romāns
No franču val. tulkojusi
ILZE SKALBE-LEGZDIŅA

PARNASA PASAULES
RAKSTNIEKU SERIJAS
10. grāmata

Šis romāns ieteicis Balzaka romānu cikli: „Cilvēciskā komēdija". — Vecā, pasakaini bagātā Grandē meita Eiženija mīl savu bankrotējušo Parīzes brālēnu. Grandē skopums un Eiženijas mīlestības jūtu sadursme veido drāmu, ko sevišķi saistošu padara lielā franču klasiķa meistarīgais tēlošanas veids.

Brošē.: Zv. kr. 7,—; DM 6,25; Šil. 10/6; A. šil. 13/3; Dol. 1,50; K. dol. 1,60.
Iesē.: Zv. kr. 9,50; DM 8,30; Šil. 14/—; A. šil. 17/9; Dol. 2,—; K. dol. 2,10.

Pieprasiet saviem grāmatu galdiem vai tieši apgādam
Garvargatan 11, I, Stockholm, Sweden
(860)
PARNASS

Izlietojiet iespējas
pasūtināt sev un saviem tuviniekiem laikrakstu
LATVIJA
PA GAISA PASTU
uz sekojošām zemēm:
uz Amerikas Savienotām Valstīm un Kanadu — DM 6,50 mēnesī, saņemot avīzi 4—5 dienu laikā no iznākšanas dienas Vācijā; uz Austrāliju un Jaunzelandi — DM 11,— mēnesī.
LATVIJAS ātrais abonements pa gaisa pastu dāvā prieku saņēmējiem un palīdzēs vienot izkaisītos latviešus trimdā
Gaisa pasta abonements pasūtināms pie visiem mūsu pārstāvjiem Vācijā un tieši apgādā.
LCK apgāds LATVIJA,
(14a) Schw. Gmünd, Artillerie-Kaserne, US Zone, Germany

JUNĀKĀS GRĀMATAS:

	DM
Bendrupe, M., Majestāte un pērtiķis, brošē.	2,75
Breikšs, L., Svēts mantojums, iesē.	4,—
Brigadere, A., Kvēlošā lokā, 1/2, iesē.	11,—
Bromfilds, Luijs, Lieti nāk, 1/2, brošē.	11,50
Buduls, prof., Veselīgā dzīve, brošē.	6,50
Čaks, A., Augstā krastā, brošē. 3,—, iesē.	4,50
Grots, J., Vēstules Solveigai, iesē.	4,—
Plivjē, T., Stalingradas traģēdija, iesē.	12,—
Puriņš, H., Ekselences piezīmes, brošē.	3,—
Rozītis, P., Uguns ceļi, brošē. 3,70, iesē.	5,50

Krājumā arī daudz agrāk izdotu grāmatu; visas Parnasa apgāda grāmatas, Daugavas apgāda grāmatas utt.
Kalendāri 1951. g.
Vācijā grāmatas, pieskaitot pasta izdev., izsūtu ar pasta pēcmaksu; ārpus Vācijas — pret iepriekšēju samaksu.
MĀRTIŅŠ BĒRZIŅŠ,
grāmattirgotājs,
(14a) Schwäbisch Gmünd,
Postfach 11.
(929)

Iestājoties aukstam laikam,
nepieciešams silts un maigs saules starojums, un to varētu dot tikai labastautas tietes sirds. Lūdz atsaukties blonda Str. 7, Cite Vucht, Limburg, Belgia.
(906)

LŪDZU ATSAUKTIES
Pauli Ziemani no Viskaļiem. Mekļē K. Vītols, Hotel de Paris, Bray, Maidenhead, Berks., England. (921)

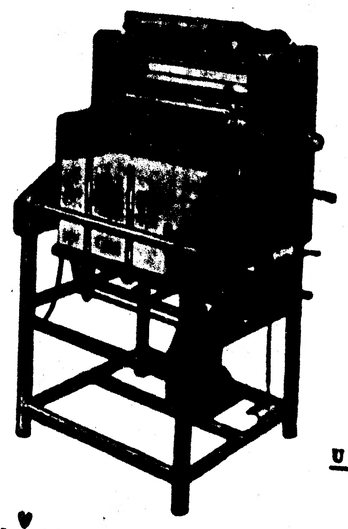

IZGRIEZT! UZGLABĀT!

PAŠAM SAVA SPIESTUVE
Apgāds — **ANDR. OZOLIŅŠ** — Grāmatnīca
(24) Eutin/Holst., Rettberg-Kaserne
svētkiem piedāvā:
Paša izdevumi: Plivjē, Stalingradas traģēdija, iesē., 400 lpp., ilustr., DM 12.—; Munte, Grāmata par San Mikelu I 4.80, II 5.—, gīts kops. audeklā 11.—; Reliģija un dzīve 6.—; Dr. Biskaps, Lipīgās slimības 3.50; Mālkalns, Ķīmija 5.—; Tēvu valoda (las. grām.) 3. un 5 kl. à 4.— un 4.50; Matēmatika 5. kl. 3.50; Curiks, My English Reader I 3.50; Brēmanis, Sichere Schritte II—IV à 2.—, 4.—, 3.50; Dabas mācība 6. kl. 3.—; Botānika 2.—, 3. Mans laiks, dzej. 3.—; Krāmiņš, Zemes vēsture, tīzej.
Skolas grāmatas: Tautskolas tiecības 0.20; Kreicers, Dzīves mācība 3.50; Latvijas ģeogrāfija 4.—; Latv. vēsture, ilustr. 3.50; Ozoliņš, Matēmatika 6./7. kl., iesē. 5.—; Zālītis, Vispār. vēsture 5.—; Viens, divi, trīs 3.50; Dzilleja, Poētika 6.—; Gulbis, Latīņu gramatika 5.—; Felsberga, Angļu gramatika 5.—; Bumbērs, Mechanika 2.—; Gaide, Latv val. gramatika 3.—; Cirulis, Dziesmu pūriņš 2.50; Mazā svētā vēsture 2.50; Citt. literāt. vēst. I—III à 3— uc.
Jaunatnei: Ganu Jūle 0.90; Priekšpilsētas noslēpums 2.—; Münhauzena 4.50, II 3.—; Dadžu Juris 2.—; Granta bērni II—III à 3.—; Staburaga bērni, broš. 8.—, iesē. 10.—; Dzilums, Meža Andrievs 2.50 un Sētnieks Ciepste 3.—; Brīnumzeme, pasakas 2.50; Kamolinš, t. dz. izlase 2.50; Laimīgais Ansis 0.50; M. Egītis, Pasaudžu pils 0.50 un Ceļma kapella 0.60; Mistņbārdis, ilustr., pasaka 1.50; Brigadere, Skarbos vējos, ilustr. 3.—; Dzilleja, Mans brālītis 1.—; Jaunsudrabiņš, Baltā grāmata 6.— un Zaļā grāmata 6.50 uc.
Bilžu grāmatas: Pastnieks nāk! 0.50; Nomodā un sapņi 3.—; Slaists un Nike 3.—; Gada ainas 2.— uc.
Daugavas apg. un Parnasa izdev.: J. Veselis, Dienas krusts 7.10; Balzaks, Eiženija Grandē 6.25; Prof. Dr. Buduls, Veselīga dzīve 6.90; Negaisa nakts 4.20; Hēmsalnieki 6.—; Taifuns 3.50; Hemingvejs, Ardievas ieročiem 7.25; Mr. Cips 3.50; Nakts lidojums 3.50; Mēness norietējis 5.—; Bendrupe, Majestāte un pērtiķis 2.75 un Smiekligais un viņa sirds 5.—; Trīs autori, Jaunsaimnieks un veins 11.—; Ziverts, Tīrelpurvs un Rakte 3.—; Pogins, A Course of English 6.— uc.
Dravnieka izdev. Zviedrijā: Mauriņa, Tīlīti, iesē. 8.50; Raudive, Sīliv. Pērkona memuāri — „Gaisma" un „Mūžīgais ceļinieks" à 6.50; Baltie dievi (indiāņu stāsti) I—III à 6.50; Uz dziesmu spārniem (378 dz.!), iesē. 6.75; Dambergs, Zaļais rakstniec. koks, esejas 4.—; Dr. Oliņš, Ieš. 9—; Seno Tīkanu ieroči (godalgots!) 3.50 uc.
Citi romāni: Mērnieku laiki, iesē., ilustr. 15.—; Rozītis, Uguns ceļi 3.70; Aida Niedra, Katrīne Ābele un Sieva 4.—; Aigars, Lietuvēna dzīres; Brigadere, Kvēlošā lokā I 4.—, II 6.— un kops. 11.—; Dvēseļu putenis I—III à 4.—; Adžurdžonga 6.50; Lieti nāk I—II à 6.—; Vējiem līdzi I—IV à 8.—; Hamsuns, Bads 2.80; Jaunsudrabiņš, Kapri 2.50 un Augšzemnieki 4.—; Pelēkais jātnieks 5.—; Gailīte, Eke Mors 3.50 un Liesmojošā sirds 3.—; Krusti I—II 7.— uc.
Stāsti: P. Kliņģis, Greizie rati 4.—; Aigars, Labais maluma 2.—; Straumēni, iesē. 4.75; Miesnieks, Dzīvības neprāts 4.50; Portrejas 3.50; Cingishana un gadi 2.50 un Virsaiša galva 2.—; Gulbis, Pie sapņu ezera, iesē. 1.—; Grebzde, Sērmūkšļu pag. ļaudis 1.50; Latvju teikšmas 2.—; Arn. Lūsis, Leģendas 1.80; Olģ. Liepiņš, Piemineklis 1.—; Kildzējs, Pajumte 3.50; Upelnieks, Likteņa viesnīca 3.— uc.
Noveles: Dzilums, Peini 1.—; V. Kārkliņš, Koka karote 1.—; P. Kliņģis, Saigales madonna 2.— un Sāts 2.—; Mocarta ceļojums uz Prāgu 2.—; Novellen vom Baltischen Meer 4.— uc.
Dzeja: Latvju Dainas I—II à 14.—; Pumpurs, Lāčplēsis 2.50; J. Grots, Vēstules Solveigai 2.80; L. Breikšs, Svēts mantojums, iesē. 4.—; Caks, Augstā krastā, iesē. 4.30; Aspazija, Ilgu zeme 1.50; Arv. Svābe, Bargā laikā 1.50; Poem pa kuršen 1.50; Ed. Virza, Dievi un zemnieki 0.50; Kaugurs, Mūžīgs ritums 1.50; Kl. Zāle, Pārdegšana 1.50; Kezbere, Ilustrācijas, iesē. 3.—; Urnežus, Torņi liesmās 2.50; Z. Liepa Mēness akmens 2.50; Latvian Poetry 4.—; Dāle, Laika rasa 1.50; Fr. Dziesma, Dzīvei draugos 1.50; Ziemeļnieks, Hajalijai 0.50; Dz. Freimanis, Domas krēslas stundās 1.50; Adamsons, Asfodeles 4.—; Pie dzintara jūras (dziesmas!) 2.50 uc.
Dažādi: Unāms, Neatkarības saulrietā 3.—; Raipa, Kainā kāpējs, afor. 1.50; Indrāni 1.50; Manfreds 1.—; Mērniecība 8.—; Ķīmija ieskats pasauli izvēlējos brīvību I—III à 3.20; Art. Bērziņš, Pazīstamas sejas 3.—; The Latvian Drama 2.—; Prof. Svābe, The Story of Latvia 3.—; Lauku dārziņi 5.—; Praktiska lauksaimniecība 6.—; USA — padomnieks 2.—; Grapmanis, Dzimtā zeme — skati, 2.50; Albums Latvija, Liep. izdev. 8.—; Cirulis, Kokjas sakāve!) 6.—; Inž. Elgūts, Radiotechnika I 5.—, II 6.—; Tamborēšana un adīšana 5.—; Brastiņš, Latvju rakstu kompozīcija 3.50; Nīca-Bārta-Rucava 2.—; Krāsu fotografija 5.—; Prof. Biese, Ilustr. latv.-franču-spāņu vārdn. 2.—; Roze, Latv.-angļ. 9.— un Angļ.-latv. vārdnīca 7.; Turkina, Latv.-angļ. vārdn. 6.50; Latv.-vāc. 4.— un Vāc.-latv. vārdnīca 3.—; Mantnieks, Latv. karte 6.—, Eiropas karte 2.— un Pasaules atlanta 2.—; Daž. atsev. Latv. lielās karšu lapas à 1.—; Lielbritānija 1.—; Austrālija 1.50; Kanada 1.50; Argentīna 2.—; Latv. ekon. pamati 2.—; Pikv. Plensners, Informācija par latviešu leģionu 1.—; Likumi un noteikumi par palīdzību karā cietušiem 2.—; Latv. un modernā virtuve 9.—; Prakt. virtuve, iesē. 8.50; Mājas cepumi 4.30; Mūzika un mūziķi 2.50; Brush up ... 2.—; Labais gans Izlasīta dziesmu grāmata, iesē. 3.— uc.
Kalendāri: Mantnieks, Gada grāmata 2.50; Unāma red. Latv. laika grāmata 1.50; Alainis, Tēvijas kalendārs 1.50; Dīķis, Sienas kalendārs 1.25; Sējzemnieks, Sienas kalendārs 1.—; Ziemiņš, Kabatas piezīmju kalendārs 1.50; Krūklītis, Kabatas kalendārs 1.60; Strēmelis, Tab. kalendārs 0.80 un Dānijas Tab. kalendārs 0.75; Bitītes kalendārs 1.— uc.

Bez tam krājumā plašākais jaun. izdev. klāsts!
Sagatavošanā grāmatu katalogs!
(979)

Priecīgus Ziemsvētkus
UN PANĀKUMIEM BAGĀTU
Jauno gadu
visiem LATVIJAS lasītājiem un draugiem Lielbritānijā novēl
A. VEINBERGS,
LATVIJAS galvenais pārstāvis Lielbritānijā
41, Carysfort Rd. Landon N. 16

Priecīgus Ziemsvētkus
un sekmīgu Jauno gadu savas bij. klases audzēkņiem novēl
audzinātāja Osvaldi,
(24) Hamburg 36, Wohnlager Zoo 2'o
(926)

Austrālijas Latvietis
laikraksts
latviešiem Austrālijā
Box 69, P. O. Prahran / Victoria
Abonēšanas maksa: 9 šiliņi par 3 mēn.
(894)

PRECĪBU AĢENTŪRA
Celsim latviešu ģimenēs! Lai iznīktu latviešu tauta, radīsim jaunas latviešu ģimenes. Tautiešiem.-tēm, kas šīs lapiņas ieraudzīs un nodibināt laulības vēlēsies, rakstīt:
„London, Weekly Advertiser", Box 49, 58, Farringdon Street, London E. C. 4, Great Britain.
Sarakstei jāpievieno aploksne ar Jūsu adresi, bez tam Lielbritānijā dzīvojošiem 6 gab. 2.5 pensu pastmarkas, bet ārpus Lielbritānijas dzīvojošiem — starptautiskais pasta atbildes kupons vajadzīgo pastmarku vērtībā.
(922) PILNĪGA DISKRĒCIJA!

DIVAS JAUKAS VĀCU DĀMAS
30 g. v., 1,70 m, slaida tumšmate;
30 g.v., 1,67 m, korpulenta, tumšblonda,
vēlas precību nolūkā iepazīties ar intelģentiem latviešu kungiem. Esam ar mieru izceļot. Lūdz atbildēt, klāt pielikot šoto, ar oš. Nr. 905 š. av. kantorī. (909)

LATVIJAS lasītājiem un Latvijas apgāda grāmatu draugiem
Darām zināmu, ka esam atvēruši LCK apgāda Latvija jaunu pārstāvību Ziemeļanglijas lielākajā latviešu centrī Bradfordā.
Pasūtinot Latvijas apgāda dabūjamās grāmatas pie mūsu pārstāvja Ziemeļanglijā
V. Ozoliņa,
21, The Grove, Idle, Bradford,
Jūs samazināsit tiešos sūtīšanas izdevumus, tā palātinot sev grāmatas taktiskio izmaksu. Mūsu pārstāvība Jums nodrošinās ātru un precīzu piegādi.
Svešā zemē un svešos ļaudīs latviešu laikraksts un grāmata ir īstākā saite ar pasaulē izkaistajiem tautiešiem un latviško kultūru. Tādēļ lasiet Latvija un pasūtiniet mūsu apgādā grāmatas. Ar to Jūs arī nodrošināsit laikraksta tālāko darbību un jaunu grāmatu izdošanu.
LCK apgāds Latvija

LATVIJA
Nr. 99 (443) 1950. g. 23. decembrī
Neizlietotos manuskriptus uzglabā un sūta atpakaļ vienīgi, ja tiem pievienota apmaksāta un autoram adresēta aploksne. Redakcija patur tiesības manuskriptus vajadzības gadījumā izmest. Ar autora personu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.
ABONEMENTS VACIJA.
pasūtinot individuāli (līdz 3 eks. uz vienu adresi), maksā ar piesūtīšanu DM 4,— par eks mēnesī, pasūtinot sabiedrībai (vairāk par 3 eks.) DM 3,50 mēn., uz Ārzemēm DM 4,50 mēn., uz ASV pa gaisa pastu DM 5,50 mēn.; atsevišķa numura cena DM 0,50.
SLUDINĀJUMI VACIJĀ
maksā DM 0,50 par vienslej nonpareille iespiedrindas aizņemamo telpu; vienreizīgs 10 iespiedumrindu sludd. DM 5,—; vienreiz 3 iespiedumr. sludd. DM 5,— Grāmatu apgāds un tirgotāju sludinājumiem, piesūtot tos tieši apgādam, aprēķinām 50% atlaidi.
Abonementu pieteikumus, sludinājumus un ieņēmumus Vācijā pieņem mūsu pārstāvji pēdējā. Kā arī apgāds tieši.
Abonementa un sludinājumu maksu ārzemēs un tūristu pārstāvju adresēm skatīt iznākuma vietas mēnesi ilgā sludinājumā.
LCK apgāds LATVIJA,
(14a) Schwäbisch Gmünd, Artillerie-Kaserne, US Zone, Germany (tālr. Schw. Gmünd 618)

Pieņemts Eiropas miera plāns

VĀCU VIENĪBĀM BŪS SMAGIE TANKI, ARTILERIJA, TAKTISKĀ AVIĀCIJA UN PIEKRASTES FLOTES VIENĪBAS

Brisele (li). — Atlantika pakta padome Briselē nolēmusi, ka jāizveido jau 1951. g. Rietumeiropas aizsardzības spēki 55—60 divīziju sastāvā. Vācijas līdzdalība — ja ar to panāks vienošanos — ierobežosies ar 1/5 no kopīgā aizsardzības spēku stipruma, t. l. apm., 150.000 vīru. Atlantika armijas virspavēlniecība uzticēta ģen. Eizenhaueram. ASV, Anglijas un Francijas ārlietu ministru apspriedē, kas sekoja 12 valstu konferencei, vienojās pilnvarot augstos komisārus sarunām ar Bonnu. Treidien Rietumu ūnijas valstu ārlietu ministri — Bevins, Šūmans un Beneluksa valstu ārlietu ministri — īpašā sanāksmē vienojās pakļaut ūnijas valstu armijas Atlantika pakta karaspēka virspavēlniekam ģen. Eizenhaueram, līdz ar ko pārtrauks darboties feldmaršāla Montgomērija vadītais Fonteneblo štābs.

Komunikē, kas izdots Briseles konferences nobeigumā, teikts, ka Atlantika pakta darbības sekmēšanai un vienkāršošanai nodibināta jauna aizsardzības produkcijas pārvalde, kurai būs plašākas pilnvaras nekā līdzšinējai produkcijas pārvaldei. Jaunajai iestādei būs uzdota arī atsevišķo signatārvalstu rūpniecības kapacitātes saskaņošana un paplašināšana. Tālāk komunikē pasvītro pilnīgo saskaņu, kāda panākta par Vācijas iesaistīšanu kopīgajā aizsardzības sistēmā. Padome pilnvaroja Francijas, Lielbritānijas un Sav. valstu valdību turpināt sarunas ar Bonnas valdību par Vācijas lomu Eiropas aizsardzības spēkos.

Otrdienas vakarā ASV, Anglijas un Francijas ārlietu ministri kopīgajā apspriedē ar augstajiem komisāriem atzina, ka Briseles lēmumi nav uzskatāmi par galīgiem, bet tikai kā priekšlikumi sarunām ar Bonnu. Briseles diplomātiskās aprindas ziņo, ka Vācijai pievienošanās gadījumā Eiropas aizsardzības sistēmai būšot pilnīgi nodrošināta tās līdztiesība. Ģenerālštābā paredzētas vietas vācu virsniekiem. Tāpat vācu vienību rīcībā būšot smagie tanki un lielgabali, kā arī taktiskā aviācija un flotes vienības piekrastes aizsardzībai. Vācu kājnieku vienību stiprums pagaidām noteikts uz 25 kaujas grupām ar 5000—6000 vīriem katrā. Augstajiem komisāriem doti norādījumi par vēl tālākām koncesijām Bonnai. Rietumvalstis ir ar mieru runāt par okupācijas statūta reviziju, aizstājot to ar drošības paktu, tāpat paredzētas jaunas koncesijas Vācijas rūpniecības potenciāla palielināšanai.

Ārlietu ministrs Ečesons Briseles aerodromā žurnālistiem izteicās, ka konferences lēmums vienā teikumā varot nosaukt par Eiropas miera plānu. Rietumu aizsardzības spēki jāizveido pēc iespējas stipri, lai aizpildītu tagadējo tukšumu, kas vilina agresorus.

Trīs ārlietu ministri speciālā sanāksmē vienojās arī par atbildes notām Pad. savienībai četru valstu konferences lietā. Angļu un franču politiskās aprindas domā, ka konference novilcinās sarunas ar Bonnu. Arī amerikāņu oficiālās aprindas ir līdzīgās domās, bet pārliecinātas, ka pakta valstu saskaņa Eiropas aizsardzības jautājumā savukārt labvēlīgi ietekmēs četru valstu konferenci.

Angļu un amerikāņu prese vienprātībā apsveic Briseles lēmumus, kaut gan daži laikraksti norāda, ka konferences komunikē neaptver visas problēmas. Times raksta, ka Pad. savienības iebildumi pret Atlantika paktu nav pamatoti. Pakts izveidots aizsardzībai, nevis uzbrukumam. Laikraksts domā, ka Atlantika pakta signatārvalstu vienprātība pamudinās Pad. savienību pasteigties ar sarunām. Četru valstu konferencei labvēlīgi risinoties, varot izrādīties, ka vāciešu apbruņošana vispār kļūs lieka. Maskava pirmajās dienās pēc Briseles lēmumiem vēl klusēja. Vienīgi valdības laikraksts Izvestija, komentējot šos lēmumus, apgalvoja, ka tie pieņemti pēc Vašingtonas pavēles. Arī Vācijas apbruņošanu diktējot ASV.

Eiropas aizsardzības spēku komplektēšana sāksies janvārī, stājoties darbā ģen. Eizenhaueram. Amerikāņu divizijas, kas stacionētas Vācijā, nolemts pārveidot par Eiropas armijas kodolu, pakļaujot Atlantika pakta virspavēlniecības štābam. Arī Kanada nākamā gada sākumā paredzējusi nosūtīt karaspēka vienības uz Eiropu, lai tās ietilpinātu Atlantika aizsardzības sistēmā. Prezidents Trūmens otrdienas vakarā Vašingtonā paziņoja, ka uz Eiropu izsūtīs jaunas amerikāņu karaspēka vienības, kuras jau var uzskatīt ka daļu no jaunās Atlantika armijas vienībām. Anglijā janvārī ieradīsies kāda Sav. valstu gaisa spēku eskadriļa, kopīgām apmācībām ar Lielbritānijas karalisko gaisa floti.

Trešdienas vakarā amerikāņu armijas štābā Frankfurtē notika plaša ASV militāro lietpratēju apspriede par Eiropā stacionēto vienību iekļaušanu Atlantika pakta armijā. Ģen. Eizenhauers, kas pēc apspriedes ar aizsardzības ministru un citiem augstākiem amerikāņu militārieņ lietpratējiem aizlidojis atpakaļ uz Vašingtonu, jau sācis sava štāba personālā sastāva veidošanu un atrodas pastāvīgā kontaktā ar izraudzītiem Eiropas nāciju virsniekiem. Vācu virsnieku to vidū pagaidām vēl neesot. Atlantika aizsardzības spēki sadalīsies 3 reģionālās grupās, no kurām viena būs Skandināvijā, otra Rietumeiropā, bet trešā Vidusjūras telpā.

Prezidents Trūmens, atbildot republikāņu partijas pieprasījumam otrdien preses konferencē katēgoriski atteicās atbrīvot no amata ārlietu ministru Ečesonu, kas jau kopš gadiem pierādījies par konsekventu komūnisma pretinieku.

(Rakstu par ģen. Eizenhaueru lasiet 5. lappusē.)

Pekinga neatbild...

(Turpinājums no 5. lpp.)

Nedēļas sākumā starp 38. un 39. platuma gradiem bija izveidojusies ap 100 km plata, nevienam nepiederoša josla. Kamēr UN galvenie spēki bija novietojušies uz dienvidiem no 38., ķīniešu karaspēks bija palicis gar 39. platuma gradu, kur turpināja nostiprināt savas pozicijas. Starpjoslā atzīmēja tikai mazākas izlūkgrupu sadursmes. Militārās aprindās domā, ka Maotsetungs vēl negrib **sviest savus spēkus invāzijā uz Dienvidkoreju. Taču treidien ziemeļkorejieši ap 50 km platā frontē devās** uzbrukumā 60 km dienvidos no 38. paralēles, ar cīņu degpunktu pie Čungčonas. Ģen. Mekartura štābs vērtē reorganizēto ziemeļkorejiešu armiju uz 150.000 vīriem. Pēc dienvidkorejiešu ziņām, ziemeļnieku spēkos ir arī ķīniešu vienības.

Ziemeļkorejas valdība pa radio paskaidroja, ka ziemeļkorejiešu armija uzbrūk Dienvidkorejai, lai atgūtu Seulu, padzītu amerikāņus no Korejas un atjaunotu Korejas vienību. Radio ziņojumā teikts, ka korejiešu tautas armiju atbalstīs arī pastiprinātas ķīniešu „brīvprātīgo" vienības. Tai pašā laikā Korejas tautas republikas augstākā padome publicējusi vēstījumu Seulas iedzīvotājiem. Tajā teikts, ka tautas armija atkal atbrīvos Seulu, uzsverot, ka ķīniešu „brīvprātīgo" piedalīšanās Korejas atbrīvošanas cīņās nav nelegāla, kā to apgalvojot amerikāņi, bet gan pilnīgi likumīga.

Uz Seulu devies amerikāņu 8. armijas virsnieks ar pilnvarām pārtraukt tālāku nāves sodu izpildīšanu, ko sākusi kāda dienvidkorejiešu ekstrēmistu organizācija, izdarot masu apšaušanu. Kāda amerikāņu izlūku vienība pēdējā brīdī pārsteigusi masu eksekūciju kādā ciemā. Taču tai izdevies izglābt tikai kādas sievietes dzīvību. Vairāki amerikāņu un angļu karavīri liecina par masu izrēķināšanos, kur tūlīt pēc komūnistu noslepkavoto upuru atrakšanas dienvidkorejieši turpat izdara komūnistiski noskaņoto vai aizdomīgo masu iznīcināšanu. Nošauti pat astoņgadīgi bērni un vairākas sievietes. Pret to protestējuši ne vien britu un amerikāņu virsnieki, bet arī UN pārstāvis. Sakarā ar to dienvidkorejiešu valsts prezidents Ri paziņojis, ka viņš personīgi pārbaudīs visus nāves spriedumus politiskajiem noziedzniekiem. Izstrādāts Dienvidkorejas civiliedzīvotāju evakuācijas plāns, pirmā kārtā paredzot Seulas izvākšanu.

Pēc Vatikāna raidītāja ziņām, kopš Korejas kara sākuma tur nogalināti 80 katoļu misionāri. Smagu traģēdiju pārdzīvo Korejas civiliedzīvotāji, no kuriem simti tūkstošu devušies jau otrreizējās bēgļu gaitās. Pa 5000 līdz 10.000 diennaktī tie šķērso frontes starpjoslu, daudziem ejot bojā sala un bada dēļ. Viņu bēgšanas iemesli ir: bailes no ziemeļkorejiešu un ķīniešu komūnistiem, kā arī — no amerikāņu bumbām, kādēļ tie atrod par labāku pamest savus mājokļus un doties bezcerību pilnā gājienā uz dienvidiem.

180.000 čechu vergu nometnēs

BRĪVĀS ČECHOSLOVAKIJAS PADOMES MEMORANDS APVIENOTAJĀM NĀCIJĀM

Lēksaksesa (md). — Pirms nepilniem diviem gadiem nodibinātā Brīvās Čechoslovakijas padome sagatavojusi iesniegšanai UN plašu memorandu par pašreizējiem apstākļiem komūnistu pārvaldītajā Čechoslovakijā. Minēto padomi vada bijušais ministru prezidenta vietnieks Pēteris Cenkls. Memorands skaitļos un aprakstos attēlo Čechoslovakijā valdošo komūnistu terroru.

No 12,5 milj. Čechoslovakijas iedzīvotāju pag. gada beigās piespiedu darbu nometnēs bija ieslodzīti 180.000. Šādu nometņu esot 57, pie kam 11 nometnēs urana raktuvju apgabalā pie Jachimovas vien ieslodzīti 14.000. Faktiskā tiesas vara nodota komūnistu partijas rokās, izmantojot ts. tautas tiesnešus. Saskaņā ar 1948. g. 31. decembra likumu iecelti 36.000 tautas tiesnešu, kam visās tiesās, līdz pat augstākajai, ir vairākums un noteikšana. Režīma rīcībā ir vairākas policijas un slepenpolicijas formācijas; nacionālā drošības policija, valsts drošības dienests un cietumsargi ir tērpti uniformās. Bez tam armijai ir divēji aizsardzības informācijas dienesti, kam palīdz arī kompartijas bruņotā dienesta organizācija, kā arī čechu un slovaku jaunatnes ūnija.

Masu cesti iesākās Sokolu organizācijā Ostrovā aizpagājušā gada pavasarī. Tā paša gada Ziemsvētkos arestēja 1200 virsnieku, bet pagājušā gada oktobrī piecās pilsētās apcietināja 17.000 veikalnieku un profesiju darbinieku. Pagājušā gadā par politiskiem „pārkāpumiem" uz nāvi notiesāja 44 personas, bet šī gada pirmajā pusgadā vēl 29.

Memorandā aprakstītas arī komūnistu policijas spīdzināšanas metodes. Pulkvedi Lukasu, kas kara laikā bija čechoslovaku brigādes štāba priekšnieks Anglijā, Pankraca cietumā Prāgā smagi piekāva valsts drošības policisti, lietojot ts. „lāču ročaļu": Lukasam bija jāstaigā pa apli, ko ieslēdza seši spīdzinātāji, kas viņu nepārtraukti sita. Vēlāk pulkvedim bija jāstaigā uz pirkstgaliem, lai sitieni pa kājām būtu sāpīgāki, tad viņu piesēja uz ceļiem pie krēsla un kājas lauza un sita tik ilgi, līdz bija atdauzīti visi nagi. Aviācijas maršalam Janusekam, kam piesprieda mūža cietumu par mēģinājumu pāriet robežu, lietoja jaunāko policijas spīdzināšanas līdzekli — elektriskos zābakus. Pēc „pratināšanas" ģenerāļa Januseka kājas bija vienās apdeguma brūcēs. Citi praktizēti paņēmieni: sēdināt spīdzināmos uz karstas krāsns, ar aizmugurē sasietām rokām pakārt pie gaļas kāša, iepludināt aukstu ūdeni apcietināto kamerās, apklāt galvu ar maisu un tad dauzīt nūjām utt. Pagājušā gadā, posmā starp februāri un jūniju nošautas 374 personas, kas mēģināja pāriet robežu. Jaunatnes ūnija mazgadīgiem bērniem uzdod izspiegot skolotājus.

Grib piespiest pamest vīru un doties uz Maskavu

NO PRĀGAS IZBĒGUŠAS LATVIETES STĀSTS

Berline (fm). — Jaunākos faktus par apstākļiem Čechoslovakijā ārzemju žurnālistiem Berlīnē pastāstīja uz Berlīni aizbēgušais 29 g. v. bēglis Jozefs Stanijs un viņa sieva Leontīne, pēc tautības latviete, kuru komūnisti gribēja piespiest pamest vīru un doties uz Maskavu, jo viņa esot padomju pavalstniece. Jaunā latviete pēdējos mēnešos Prāgā piedzīvojusi tādu terroru, ka atrodas psihiskā sabrukuma stāvoklī.

Stanijs pēc profesijas ir drogists un savu tagadējo sievu pirmo reiz sastapa 1942. g. Ulmā, Vācijā, uz kurieni abi bija atsūtīti darbos. Gadu vēlāk viņi Rīgā apprecējās un pēc kara atgriezās Stanija dzimtajā pilsētā Prāgā, kur viņš sāka strādāt kādā valsts drogu tirgotavā. Kad krievi pagājušā gadā izdeva rīkojumu atgriezties Pad. savienībā visiem baltiešiem, kas atstājuši dzimteni pēc 1941. g. 21. jūnija, arī Leontīni Staniju izsauca uz padomju vēstniecību Prāgā. Tur viņai pavēlēja doties uz Pad. savienību un pirms trim mēnešiem izsniedza padomju pasi, kā arī biļeti uz Maskavu. Apstāklis, ka viņa aprecējusies ar čechu, šinī gadījumā neesot svarīgs, paskaidroja latvietei vēstniecības darbinieki. Neredzēdama citas izejas, Leontīne kopā ar vīru nolēma bēgt, un pēc dēkaina brauciena cauri Vācijas padomju joslai abi tiešām sasniedza Berlīnes rietumu sektoru. Tagad abi Staniji pieteikušies IRO emigrācijai uz Savienotajām valstīm.

Par apstākļiem tagadējā čechoslovakijā abi izbēgušie stāsta:

No čechu rūpniecības nacionalizēti 95 proc., bet no privātiem veikaliem un darbnīcām 90 proc. Turpretim lēni uz priekšu virzās lauksaimniecības kollektivizācija. Galvenās pārtikas vielas vēl racionētas. Nav racionēta maize, dārzeņi un augļi. Valsts veikalos dabūjama pārtika un drānas par „brīvā tirgus" cenām, bet tās tikai retais var atļauties. Visas izglītības iestādes ir pilnīgā partijas kalpībā. Pirms iestāšanās universitātē jāiztur politisks pārbaudījums. Kara dienests pagarināts no 2 uz 3 gadiem, tomēr čechu armijai nav smago kara ieroču, piemēram, lielu lidmašīnu un tanku. Krievi baidās čechus pārāk smagi apbruņot, jo tie kādu dienu varētu mēģināt paši atbrīvoties. Visu valdības darbību vada Maskavas padomnieki. Tikai divi ministri nav kompartijas biedri — veselības un pasta ministrs, bet tiem maza teikšana.

Pēc Staniju izteicieniem, režīmam kaut cik simpatizējot nepilni 20 proc. iedzīvotāju. Vietām, īpaši Slovakijā, izpaudusies arī atklāta pretestība.

Eiropieši cīnīsies par savu brīvību, ja tos apbruņos

Vašingtona (mg). — Franču ģenerālis Delatrs Detasinji žurnālā US News and World Report pasvītro, ka Eiropa, ja vien to pienācīgi apbruņos, enerģiski aizstāvēsies pret jebkādu uzbrukumu. Žurnāla redakcija ģenerālim bija jautājusi, vai Eiropa uzbrukuma gadījumā vispār spējīga aizstāvēties. „Eiropa grib dzīvot," atbild ģenerālis „un tādēļ uzbrukuma gadījumā aizstāvēsies pati, bet Eiropa ir reālistiska un saprot, ka aizsardzībai bez piemērotiem līdzekļiem nav nozīmes." Tādēļ arī daudzus rietumeiropiešus mācot šaubas, kuras amerikāņi izskaidrojot aplam par pesimismu un bezcerību, lai gan tā īstenībā esot tikai faktiskā vājuma apzināšanās. Eiropas aizsardzības stūrakmenim esot jābūt Francijai.

ARĪ PUKTUNISTANA PRASĪS NEATKARĪBU

Jaundēlija (fm). — Ap simts puktunu tautas pārstāvju divu dienu ilgā konferencē Jaundēlijā nolēma lūgt Apvienoto nāciju intervenciju suverēnas un neatkarīgas Puktunistanas valsts radīšanai. Puktuni dzīvo dažādās Indijas, Pakistanas un Afganistanas apgabalos no Džilgitas līdz Balučistanai. To skaits ir ap 8 miljoni, un viņu pastāvīgā neapmierinātība nopietni apdraudot mieru un drošību Āzijā. Puktuniem ir lielākas kultūras, valodas un rasiskas saites ar Afganistanu nekā ar Pekinstanu. Reliģiski tie visi pieskaitāmi muhamedāņiem. Puktunu neatkarības centieni vairākkārt izpaudušies nopietnās bruņotās sadursmēs gar Pakistanas pierobežu. ASV neoficiāli lūgušas Afganistanu un Pakistanu tiešās sarunās nokārtot robežstrīdu jautājumu. Pakistana tomēr atsakās runāt par neatkarīgu Puktunistanu. Konferences delegāti Jaundēlijā arī apsūdzēja Pakistanu, ka tā apspiež puktunu neatkarības centienus ur tur cietumā ap 12.000 puktunu. Pēc konferences atzinuma, Pakistanai būtu jāatļauj brīva tautas nobalsošana puktunu apdzīvotajos apgabalos.

DAŽOS VĀRDOS

10.000 trūcīgu Berlīnes bērnu apdāvināšanai ar apaviem un apģērbiem Ziemsvētkos trīs Berlīnes rietumu sektoru komandanti nodevuši pilsētai 200.000 DM.

Rietumberlīnes un Rietumvācijas skolu apmeklēšana aizliegta visu padomju sektoru un padomju joslas iedzīvotāju bērniem.

36—65 DM kabatas naudas mēnesī saņems Rietumvācijas jaunās gatavības policijas locekļi. No Rūras apgabala tomēr ziņo, ka jaunajām policijas vienībām piesakoties ļoti maz vāciešu.

7 milj. DM nodokļu atmaksās Hanoveras iedzīvotājiem, saskaņā ar tiesas lēmumu, kas atzinusi par nelikumīgu pagājušā gada radīto dzīvokļu būves nodevu.

2000 automobiļu pasūtinās **Turcija Anglijā.**

Pret sabiedrisko ēku dekorēšanu ar Ziemsvētku zvaigznēm izteicies bij. ASV vēstnieks Pad. savienībā admirālis Stendlijs, jo šīs zvaigznes atgādinot padomju emblēmu un tādēļ neesot pieļaujamas.

1000 upuru prasījusi choleras sērga, kas izcēlusies vairāk simttūkstoš indiešu vidū, kuri no visiem Indijas novadiem sapulcējušies pie 12 g. veca ganu zēna — „brī-

ĀRZEMJU ZIŅAS

lasiet arī vēl 5., 6. un 9. lappusē.

numdarītāja". Viņa izslavētā „brīnumzāle" izrādījusies nederīga. Iestādes rīkomasu apglabāšanas un evakuē speciālvilcienos un automobiļos desmittūkstošiem veselības meklētāju.

18 mēnešu cietumā piespriedusi Varšavas tiesa bij. britu aviācijas atašejam Varšavā kapteinim Terneram, kurš esot pamudinājis kādu jaunu polieti nelegāli izbraukt no Polijas.

„Kā žīds drīkst aizskart manus bērnus!" saukusi Buchenvaldes koncentrācijas komandanta sieva Ilze Kocha, kad daži žīdu ieslodzītie piecēluši no kādas piegāzes nokritušos viņas bērnus. Kāds SS sargs tūdaļ sācis žīdus spārdīt un sist. Šādu liecību prāvā pret Ilzi Kochu nodeva kāds bij. nometnes iemītnieks. Ārsti norāda, ka apsūdzētā savas nervu kaites simulējot.

Oslo bez pēdām pazudis amerikāņu radio reportieris Lifords Mūrs, kas 10. dec. ieradās no Berlīnes, lai Oslo izdarītu Ziemsvētku reportāžu. Policijas pūles viņu atrast līdz šim nav sekmējušās. Pēdējo reizi Mūrs redzēts Rietumstacijā, ostas tuvumā sarunājamies ar divi vīriešiem un vienu sievieti.

Ēģiptiešu un britu sarunas par 1936. g. līguma reviziju pārtrauktas līdz nākošam gadam.

Ģenerālis Detasinji, kas uzņēmies militāro un civilo virspavēlniecību Indoķīnā, ieradies Hanojā. Rēķinoties ar gaidāmo komūnistu lielofensīvu, karaspēks ir gatavībā un kaujas posteņi pastiprināti.

Grozīt spriedumu maršala Petēna lietā atkārtoti atteikusies Francijas augstākā tiesa. Kā zināms, 94 g. v. maršals izcieš mūža ieslodzījumu.

3 milj. svētceļnieku Svētajā gadā apmeklējuši Romu. Viņu vidū visvairāk bija franču, bet otrā vietā 200.000 vāciešu. Svētceļnieku skaits abos iepriekšējos Svētajos gados bija: 1900. g. — 350.000, bet 1925. g. — 580.000.

800—1200 šāvienu minūtē raida jaunākā Sveices armijas patšautene ar gaisa dzesinātāju.

80.000 amerikāņu tūristu apmeklējuši Vāciju līdz 8. g. 1. oktobrim, patērējot 5 milj. vācu marku.

Ungārijas luterāņu baznīcas prāvests Vācijā G. Asboss, aprūpējot savus tautiešus, 5 gadu laikā mērojis 224.000 km garu ceļu, sarīkojot 962 dievkalpojumus.

Svarīgākais notikums 1950. g. bijis Korejas karš, lasāms UP aģentūras svarīgāko ziņu sarakstā. Otrā vietā seko atentāts pret prezidentu Trūmenu, bet trešā amerikāņu kongresa vēlēšanu iznākums.

Rekorda ražu piedzīvojušas ASV 1950. gadā, ziņo amerikāņu lauksaimniecības ministrija. Tā ir trešā lielākā raža ASV vēsturē.

Lai apkarotu dzeršanu, vīntirgotavām Polijā turpmāk aizliegts izlikt skatlogos vairāk par 9 pudelēm degvīna. Aizliegta arī alkoholisku dzērienu reklāmēšana vispār.

Par tiesībām nēsāt otrā pasaules kara ordeņus un godazīmes nolēmusi cīnīties vācu politisko bēgļu partija BHE.

Pirmais Vācijas motorkuģis pēc kara — 6.000 t Santa Ursula ielaists ūdeņi Hamburgā. Tas uzturēs regulāru satiksmi starp Vāciju un Argentīnu.

Smagi cietuši komūnistu koncentrējumi 70 km no Hanojas, kur tiem uzlidojusi franču aviācija.

Angļi rij par daudz tablešu un pulveru

Londona (fm). — Anglijā pārāk izplatīta dažādu medicīnisku tablešu un pulverīšu lietošana, konstatēts kādā britu medicīnas iestāžu ziņojumā. Lielbritānijas iedzīvotāji, bet it sevišķi gan sievietes šādus līdzekļus, kas tikai uz laiku nomierina, bet slimības neārstē, patērējot veselām tonnām. Nenovēršot slimības cēloņus, bet tikai mazinot to nepatīkamos izpausmus, šie patentlīdzekļi atturot pacientus no savlaicīgas griešanās pie ārsta, kas varētu sameklēt slimības īstos cēloņus un jau laikus sākt to ārstēt. Visizplatītāki ir pulverīši pret galvas sāpēm. Ārstniecības līdzekļu patēriņu vispār veicinājis Anglijas brīvās medicīniskās palīdzības likums. Šīs palīdzības ietvaros ārsti Anglijā un Velsā pagājušā gadā izrakstījuši ne mazāk par 201 milj. recepšu resp. ap ceturtdaļu litra zāļu uz katru iedzīvotāju. Kur tās visas paliek, — jautā medicīnas žurnāls Medical Press; humoristisku atbildi uz to esot izteicis pats veselības ministrs: „Lielākā daļa aiziet virtuvju nolietnēs."

Ierosina Tuvo austrumu aizsardzības paktu

Londona (md). — Tūlīt pēc Ziemsvētkiem gaidāma Ēģiptes ārlietu ministra Salaha El Dina atgriešanās Kairo, pie kam viņam būs līdzi angļu priekšlikumi par īpašas aizsardzības aliances radīšanu Tuvajos austrumos, kas dažā ziņā būtu līdzīga Ziemeļatlantika aizsardzības paktam. Bevina priekšlikumi Lielbritānijas un Ēģiptes sadarbībai izliet uz to, lai radītu tādas abām pusēm pieņemamas savstarpējas attieksmes, kas nodrošinātu Ēģiptes aizsardzību.

Saskaņā ar britu-ēģiptiešu 1936. g. līgumu, Anglijai ir tiesības turēt karaspēku Suecas kanāļa joslā. Kā zināms, Ēģipte vēlas šī līguma anulēšanu un britu karaspēka izvākšanu, kā ziņo New York Herald Tribune Londonas korespondents, Ēģiptes ārlietu ministrs Bevinam esot iesniedzis šādu priekšlikumu: britu karaspēks var palikt Ēģiptē vēl vienu gadu, bet tam šai laikā jāapmāca ēģiptiešu armija un techniķi, kas varētu britus aizstāt. Ar to tad būšot nodrošināta arī kanāļa joslas aizsardzība, par ko tā nobažījusies angļi. Londonā gan domā, ka ēģiptieši vieni paši, arī ar visu apmācību, nespētu Suecas kanāli aizstāvēt pret agresiju.

LATVIJA
Latvian Newspaper
Nr. 100 (444) Dec. 30, 1950
Publisher: Jānis Niedra, Augustdorf b. Detmold, Lager, Bl. 9—7, Phone Augustdorf 02. Printer: Remsdruckerei Sigg. Härtel & Co, Schwäbisch Gmünd, Paradiesstr. 12. Published twice weekly.
Circulation 11.000.
Sponsor—International Refugee Organization.

Komūn
noraid

UN SPĒKI ATSTĀJUŠI ZI
UZBRUKUMU SEULAI — V
AR

Tokio (ag). — **Visa Zi**
svētku vakarā sāktā Hungna
pabeigta pirmdienas rītā. Šā
pirms divi nedēļām, sauszeme
105.000 sabiedroto un dienvid
kā arī 17.500 lielgabalu un a
tos uz Pusanas un Pohangas
ir samērā niecīgi. Hungnamā
migi veikto operāciju prezide
svētku dāvanu".

Ģen. Mekarturs savā komunik
teicās, ka Hungnamas tilta gala
ziciju evakuēšana nobeigusi UN
ņaspēku pārgrupēšanu, kas kļu
nepieciešama pēc komūnistiskās
nas iejaukšanās Korejas karā.
kuētā 10. korpusa vienības pieda
8. armijai, kuru tagad komandē
nerālleitnants Ridžvejs. Iepriek
jais 8. armijas komandieris ģene
leitnants Vokers gāja bojā auto
tastrofā, kad viņš brauca pass
kaujas ordenī savam dēlam
Vokeram 24. divizijā.

Ar 10. korpusu pastiprinātā 8.
mija ieņēmusi jaunu aizsardzības
niju gar 39. paralēli no puss
austrumu līdz rietumu krastam.
dien ziemeļkorejiešu un ķīniešu
nības pārgāja 38. platuma gradu
pievirzījušās 35 km no Seulas.

Atstājot Vāciju

Atstājot Vāciju un aizbraucot
ASV, nolieku savus amatus
Latvijā. Noliekot amatus, neat
vojos no latvieša cīnīt
pienākuma. Šo katra latv
nacionālo pienākumu gribu pildīt
tālākā trimdā. Tādēļ es neķeros
latviešu trimdas saimes, bet pali
ar to kopā arī turpmāk. Nebūd
vairs galvenais redaktors, dar
līdzi arī mūsu laikrakstā Latvija

Sirsnīgi pateicos par tautiešu s
atsaucību kopējā darbā un up
nešanā cīnai par Latvijas brīvību
tautas dzīvā spēka saglabāšanu.
lielāko gandarījumu dod Ārējās
formācijas fonda darbs. Artava L
vijai vēl nav noslēgusies, bet tās
priecinošie panākumi dos jaunas
spējas mūsu cīņā par taisnību,
spējīgo aprūpē un latviskās kultūr
veidošanā, un dažiem mūsu rak
niekiem nevajadzēs teikt rūgt
vārdus. Es esmu pārliecināts,
ziedojumu straume Artava Latvij
būtu bijusi vēl lielāka kultūrai,
nebūtu teikti tikai rūgtie vārdi vie
bet nācis aicinājums arī no to teic
jiem atbalstīt šo akciju latviešu ku
tūras darbinieku labā. Mums jāpū
las visiem vienādi.

Es lūdzu latviešu trimdinieku
arī manu amatu pēctečiem veltīt t
pašu uzticību, atsaucību un atbalst
Līdzās komūnistiem un mūsu ze
mes okupantiem mani nīst un dar
bā apkaro dažas mūsu t. s. parla
mentāriešu aprindas, sevišķi sociāl
demokrati, kas par saviem cīnas ie
ročiem izvēlējušies nevis lietišķu
kritiku, bet aklu naidu, lamāšanos
un neslavas celšanu. Šādu cīņas
veidu atstāju viņiem un svešā tiesā
ģandarījuma nemeklēšu. Atbrīvotā
Latvija ir mūsu mērķis, cīna par to
dod gandarījumu par visām pāre
stībām. Atbrīvotā Latvija pati
spriedīs tiesu par visiem mūsu da
rītiem vai nedarītiem darbiem.

Tādēļ nekādi uzbrukumi vai per
sonīgi sarūgtinājumi nedrīkst pamu
dināt cīnītājus atteikties no uzsāk
tās cīnas. Nievātājiem, tāpat kā
malā stāvētājiem, viņu laiks ir pa
gājis līdz ar pagātni, bet nākotne
piederēs tiem, kas piederēs šīsdienas
cīnai par Latvijas dzīvību un brī
vību.

Būsim cīnītāji, demokrati un sa
vas tautas uzticīgi dēli un meitas
nevis vārdos, bet darbos.

V. Lambergs

VISIEM ATSAUCĪGAJIE
nepagurt ticībā